
ἡ παιδόπολις
19
OFFSET ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ἡ
Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1950
ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 19

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι .... Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται .... » 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα.. » 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται » 10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστ. Τυπογραφείου: Βασ. Ἀραγιάννης, Ἀμισσοῦ 24, Ν. Σμύρνη

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΕΜΠΕΛΗ

Καθὼς προχωρούσαμε στὴν ἐξοχὴ ὁ Γεροστάθης εἶδε μιὰ μυρμηκοφωλιά.

— Νά, εἶπε ὁ γέροντας, κι' ἕνα ἀκόμη ὠφέλιμο μάθημα ποὺ σᾶς διδάσκουν αὐτὰ τὰ μικρὰ ἔντομα. Παρατηρῆστε πόση κίνηση, πόση ἀγάπη στὴ δουλειά! Δέστε πόσο πηγαίνουν μακρυὰ γιὰ νὰ βροῦν τὴν τροφή τους. Ὅσα ξαναγυρίζουν ἀπὸ μακρυά, φέρνουν μαζί τους καὶ κάτι χρήσιμο! Κυττάχτε πῶς αὐτὸ τὸ μικρὸ μυρμηγκάκι μὴ μπορῶντας νὰ μεταφέρη μόνο του τὸ μεγάλο αὐτὸ σπόρο, δέχεται τὴ βοήθεια τῶν δυὸ ἄλλων μυρμηγκιῶν.

Ἀφοῦ εἴδαμε κάμποση ὥρα ὅλη αὐτὴ τὴν κίνηση τῶν μυρμηγκιῶν ὁ Γεροστάθης μᾶς εἶπε:

— Νὰ μιμηθοῦμε τὰ φιλόπονα αὐτὰ μυρμήγκια! Ἂς ἀγαποῦμε τὴν ἐργασία καὶ ὁ καθένας μας ἂς βοηθάη τὸν ἄλλο γιὰ νὰ εἶναι εὐτυχισμένη ἡ πατρίδα μας καὶ ἐμεῖς εὐτυχισμένοι κοντά της.

Καὶ ἡ θεία γραφή, ποὺ δὲν ἀγαπᾶ καθόλου τοὺς ὀκνηρούς τους φέρνει σὰν παράδειγμα τὰ μυρμήγκια καὶ τὶς μέλισσες:

—«Μέχρι πότε θὰ κοιμᾶσαι, τεμπέλη; Πότε θὰ ἀποφασίσης νὰ σηκωθῆς ἀπὸ τὸν ὕπνο σου; Πήγαινε στὸ μυρμήγκι γιὰ νὰ ζηλέψης τοὺς δρόμους του καὶ νὰ γίνης σοφώτερος του. Πήγαινε στὴ μέλισσα καὶ μάθε πόσο εἶναι ἐργατικὴ καὶ πόσο ὄμορφα κάνει τὴ δουλειά της».

(Ἀπὸ τὸ «Γεροστάθη»)

✪✪✪

Παροιμίες τοῦ Ὀκτωβρίου

Ὀκτώβρη καὶ δὲν ἔσπειρες,
Ὀκτὼ σωροὺς δὲν ἔκανες.

★

Τοῦ Ἅγιου Λουκᾶ
σπεῖρε τὰ κουκιά.

★

Ἀϊ Δημητράκη
μικρὸ καλοκαιράκι.

★

Ὅπου σπέρνει τὸν Ὀχτώβρη
ἔχει ὀχτὼ σειρὲς στ' ἁλῶνι.

✪✪✪

ΦΟΒΟ ΕΙΧΕ!

Ὁ δικηγόρος: Ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιείκειάν σας. Ὁ πελάτης μου ἔχει ἤδη καταδικασθῆ δώδεκα φορές, ἡ δεκάτη τρίτη μπορεῖ νὰ τοῦ φέρη ἀτυχία!

ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΜΕΡΟΣ ΟΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ	ΥΨΟΣ ΕΙΣ ΜΕΤΡΑ
Ὄλυμπος	Θεσσαλία	2917
Πίνδος	Ἤπειρος	2637
Βόρας (Καϊμακτσαλὰν)	Μακεδονία	2524
Γράμμος (Τσουκαρέτσκα)	»	2520
Γκιώνα	Στερεὰ	2510
Τύμφη (Βραδέτο)	Ἤπειρος	2497
Παρνασσὸς	Στερεὰ	2457
Ἴδη (Ψηλορείτης)	Κρήτη	2456
Λεύκα (Μαδάρες)	»	2452
Ἄγραφα (Κακαρδίτσα)	Στερεὰ	2429
Ἀθαμανικὰ (Τζουμέρκα)	Ἤπειρος	2392
Ταΰγετος (Πενταδάχτυλος)	Πελοπόννησος	2407
Κυλλήνη (Ζήρια)	»	2376
Ἀροάνεια (Χελμός)	»	2355
Κόραξ (Βαρδούσια)	Στερεὰ	2350
Βάρνους (Γκαρβάνι)	Μακεδονία	2334
Τυμφρηστὸς (Βελοῦχι)	Στερεὰ	2315
Λάκμος (Περιστέρι)	Ἤπειρος	2294
Ἐρύμανθος (Μεσοβοῦνι)	Πελοπόννησος	2224
Πιέρια (Φλάμπουρο)	Μακεδονία	2194
Φαλακρὸ (Βαρδένι)	»	2194
Βόϊον (Πάνω Ἀρένα)	Μακεδονία	2192
Οἴτη (Πύργος)	Στερεὰ	2153
Δίκτη (Λασῆθι)	Κρήτη	2148
Βέρνον (Βίτσι)	Μακεδονία	2128
Ἄσκιον (Σινιάτσικο)	»	2114
Βέρμιον (Χαμίτι)	»	2066
Ἄθως (Ἅγ. Ὄρος)	»	2033
Κερκίνη (Μπέλες)	»	2031
Καλιακοῦδα	Στερεὰ	2000
Μαίναλον (Προφητηλίας)	Πελοπόννησος	1981
Ὄσσα (Κίσσαβος)	Θεσσαλία	1978
Χελιδὼν	Στερεὰ	1975
Τόμαρος (Ὀλύτσικα)	Ἤπειρος	1974
Μενοίκιον	Θράκη	1962
Παγκαῖον	Μακεδονία	1956
Ροδόπη	Θράκη	1951
Πάρνων (Μάλεβος)	Πελοπόννησος	1935
Παναχαϊκὸν (Βοϊδιᾶς)	»	1926
Ὀξειὰ	Στερεὰ	1926
Παναιτώλιον (Κυρὰ - Βγένα)	»	1924
Βουρῖνος	Μακεδονία	1886
Μιτσικέλι	Ἤπειρος	1810
Τσαμαντᾶ (Μουργκάνα)	»	1806
Φεγγάρι	Σαμοθράκη	1800
Ἀρτεμίσιον	Πελοπόννησος	1772
Σαραντάπηχο (Μαῦρον ὄρος)	»	1759
Ἑλικὼν (Παληοβούνα)	Στερεὰ	1748
Δίρφυς	Εὔβοια	1743
Ὄθρυς (Γερακοβοῦνι)	Θεσσαλία	1726
Μουρίκι (Βλάτση)	Μακεδονία	1703
Μακρυκάμπος	Ἤπειρος	1672
Πάϊκον	Μακεδονία	1650
Αἶνος	Κεφαλληνία	1627
Ξεροβοῦνι	Ἤπειρος	1614
Πήλιον (Πλιασίδι)	Θεσσαλία	1601
Ἀκαρνανικὰ	Στερεὰ	1589

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΝ ΠΑΝΤΑ ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙ

Θὰ ξέρετε, βέβαια, ἀρκετὰ γιὰ τὸν πόλεμο ποὺ γίνεται στὴν Κορέα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πάτερ Ἱερώνυμο ποὺ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῶν ἀνησυχιῶν θεμελίωσε μὲ τὶς θεόπνευστες συμβουλές του στὶς ψυχές σας τὴν ἐλπίδα γιὰ τὸ θρίαμβο τοῦ δικαίου, δὲν σᾶς εἴπαμε τὸ παραμικρό. Κι' ὅμως, πιστεύουμε πὼς ἦταν χρέος μας νὰ σᾶς ἐξηγήσουμε τί εἶναι αὐτὸς ὁ πόλεμος κάτω στὴν Κορέα, ποὺ διεξάγουν τώρα τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη ἐναντίον στοὺς Βορειοκορεᾶτες κομμουνιστάς.

Καὶ θὰ ξέρετε, βέβαια, ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη. Ὅλα τὰ κράτη ποὺ πολέμησαν τοὺς Γερμανοὺς καὶ τοὺς συμμάχους τους Ἰταλούς, Ἰάπωνες, Βουλγάρους, δημιούργησαν ἕνα διεθνῆ ὀργανισμό, τὸν «Ὀργανισμὸ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν», ποὺ σκοπός του εἶναι νὰ προλαβαίνη τοὺς πολέμους, καὶ νὰ προσπαθῆ νὰ λύνη εἰρηνικὰ τὶς διαφορὲς ἀνάμεσα στὰ κράτη. Ὁ Ὀργανισμὸς ἔχει ἀκόμη δικαίωμα, ὅταν ἕνα κράτος ἐπιτεθῆ ἐναντίον ἄλλου, νὰ βοηθήση τὸ κράτος αὐτὸ γιὰ νὰ ἀντιμετωπίση τὴν ἐπίθεση. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγινε τώρα στὴν Κορέα...

★

Στὴν ἀσιατικὴ αὐτὴ χερσόνησο εἶχαν ἱδρυθῆ δυὸ κράτη. Ἡ Βόρειος Κορέα καθαρὰ κομμουνιστικὴ καὶ ἡ Νότιος ἐθνικόφρων. Οἱ κομμουνισταὶ τῆς Βορείου Κορέας — ἐφαρμόζοντας, βέβαια, τὰ ἐπεκτατικὰ σχέδια τοῦ «διεθνοῦς κομμουνισμοῦ» — θέλησαν νὰ καταλάβουν τὴ Νότιο Κορέα. Οἱ πρῶτοι ἦταν καλὰ ὡπλισμένοι. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς μελετοῦσαν τὴν ἐπίθεσή τους εἶχαν προπαρασκευασθῆ. Οἱ Ρῶσοι τοὺς ἐφωδίασαν μὲ τάνκς, ἀεροπλάνα, πολεμικὸ ὑλικό!. Οἱ Νότιοι δὲν ἔκαναν προπαρασκευές! Εἶχαν κάμει τὸ σφάλμα νὰ πιστεύουν πὼς οἱ Βορειοκορεᾶτες θὰ δίσταζαν νὰ ἐπιχειρήσουν ἕνα πραξικόπημα τόσο σοβαρό, ποὺ θὰ προκαλοῦσε ἀμέσως τὴν ἐπέμβαση τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Γελάστηκαν στὶς προβλέψεις τους. Καὶ ἡ ἐπίθεση ἐκδηλώθηκε στὸ τέλος τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ Ἰουλίου.

★

Τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ πρώτη ἡ Ἀμερική, ποὺ πῆρε καὶ τὸ μεγαλύτερο — σχεδὸν ὅλο — τὸ βάρος τῆς ενόπλης βοήθειας τῆς Νοτίου Κορέας, ἔδρασαν ἀμέσως.

Καταδίκασαν τὴν κομμουνιστικὴ Κορέα γιὰ τὴν ἀπρόκλητη ἐπίθεσή της, τὴν κάλεσαν νὰ σταματήση τὴν προέλασή της, καὶ κατόπιν πῆραν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ σταματήσουν τὸν κομμουνιστὴ εἰσβολέα!

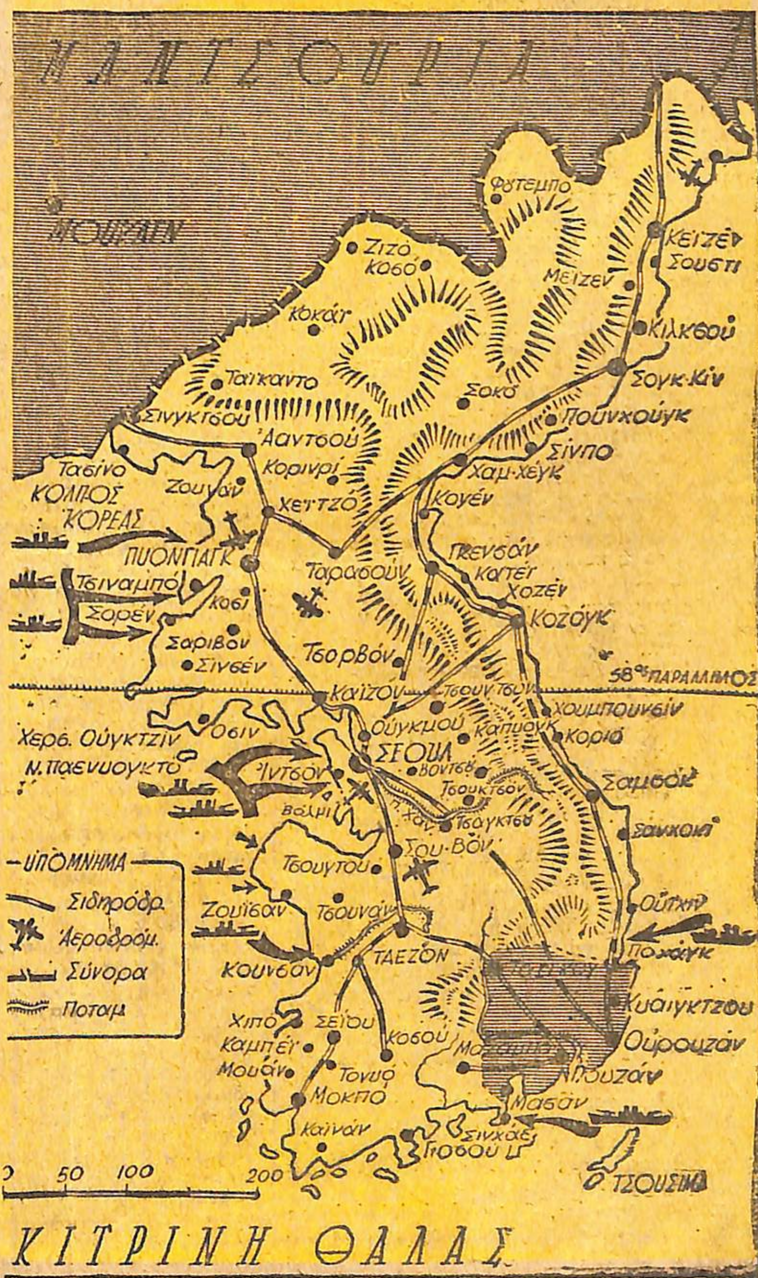
Ὁ ἀγῶνας στὴν ἀρχὴ ἦταν ἄνισος. Οἱ κομμουνισταὶ εἶχαν συγκεντρωμένες τὶς δυνάμεις τους, ἐνῷ τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη — ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα καὶ ἡ Ἑλλάδα — δὲν εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ μαζέψουν τὶς δυνάμεις τους καὶ νὰ δράσουν ἀμέσως ἀποτελεσματικά. Καὶ οἱ κομμουνισταὶ εἶχαν τὶς πρῶτες ἡμέρες ἐπιτυχίες. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως ἡ προέλασή τους σταμάτησε καὶ παρὰ τὶς ἰσχυρὲς ἐπιθέσεις ποὺ ἐξαπέλυσαν δὲν μπόρεσαν νὰ «πετάξουν στὴ θάλασσα» τοὺς Ἀμερικανούς, ὅπως τὰ κομμουνιστικὰ ραδιόφωνα διαλαλοῦσαν σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη.

Ἀλλὰ τὸ «ἄδικο δὲν εὐλογεῖται»! Τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Ἀμερικὴ συγκέντρωσαν τὶς δυνάμεις τους καὶ ἡ «ἀντεπίθεση» ἄρχισε! Οἱ κομμουνισταὶ τῆς Κορέας πληρώνουν τώρα πολὺ ἀκριβὰ τὰ κατακτητικά τους σχέδια!

★

Ἔτσι ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν τελευταίων 50 χρόνων γιὰ τὴν τελικὴ τύχη μιᾶς ἄδικης ἐπίθεσης ἐπαλήθευσαν. Καὶ τὸ συμπέρασμα αὐτὸ εἶναι ὅτι τὸ κράτος ποὺ θὰ ἐπιχειρήση μιὰ ἄδικη ἐπίθεση, μπορεῖ νὰ ἔχη στὴν ἀρχὴ ἐπιτυχίες, μὰ στὸ τέλος θὰ ἀποτύχη! Ἔτσι ἡ Γερμανία στὰ 1914, τὰ ἴδια στὰ 1939. Ἔτσι οἱ κομμουνισταὶ στὰ 1944· Ἔτσι κατόπιν μὲ τὸν «Τρίτο γύρο» στὴν Ἑλλάδα. Ἔδωσαν, πῆραν, ἔκαμαν ζημιές, εἶχαν ἐπιτυχίες, μὰ στὸ τέλος εἶχαν τὴν τύχη τῶν Ἀδίκων: Νικήθηκαν καὶ τιμωρήθηκαν. Καὶ οἱ Βορειοκορεᾶτες παίρνουν τώρα τὰ πρῶτα μαθήματα, ποὺ ὅταν θὰ διαβάζετε τὸ τεῦχος αὐτὸ — μεγάλες ἐλπίδες ὑπάρχουν γιὰ τοῦτο — θὰ ἔχουν πληρώσει τὰ «ἐπίχειρα τῆς κακίας των».

Ἡ ἐξέλιξη τῶν ἐπιχειρήσεων στὴν Κορέα εἶναι παρήγορη ἰδιαίτερα γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνας. Πρέπει σ' ὅλους μας νὰ γίνη συνείδηση πὼς ἡ ἀντίσταση τῶν Ἐλευθέρων Ἐθνῶν ἐναντίον τῶν κομμουνιστικῶν σχεδίων δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σημειώση ἐπιτυχία. Πολλὰ μπορεῖ νὰ δοῦμε. Καὶ ἴσως νὰ ὑποφέρουμε. Μὰ στὸ τέλος τὶς θυσίες μας θὰ τὶς στέψη ὁ θ ρ ί α μ β ο ς.

Ἕνας ἐνδιαφέρον χάρτης τῆς Κορέας, ποὺ ὁ 38ος παράλληλος τὴν χωρίζει στὴ Βόρειο καὶ στὴ Νότιο. Δεξιὰ — νοτιοανατολικὰ — εἶναι τὸ προγεφύρωμα στὸ ὁποῖον περιωρίστηκαν οἱ στρατοὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Τὰ βαποράκια καὶ τὰ τόξα δείχνουν τὶς ἐπιθέσεις καὶ τὶς ἀποβάσεις τὶς ὁποῖες ἔκαμαν τελευταῖα οἱ στρατοὶ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν σὰν πρώτη ἐξόρμηση ἐναντίον τῶν Βορειοκορεατῶν κομμουνιστῶν. Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὸ χάρτη γιὰ νὰ κατατοπισθοῦν οἱ μικροί μας φίλοι γιὰ τὴν νοτιοανατολικὴ ἀκτὴ τῆς ἀσιατικῆς χερσονήσου.

ΤΡΕΙΣ ΦΩΤΙΕΣ

Εἶναι χαράματα. Μιὰ λεπτὴ καταχνιὰ τυλίγει ἀκόμα χαϊδευτικὰ τὴ στεριὰ καὶ τὴ θάλασσα. Μά, σκίζοντας λίγο-λίγο τὸ διάφανο πέπλο της, ἀρχίζουν νὰ παίζουν στὶς κορυφογραμμὲς τοῦ Βοσπόρου, τὰ ρόδινα δάχτυλα τῆς αὐγῆς.

Τὸ Πριγκηπόννησα, ξωτικὰ νούφαρα πάνω στὸ κῦμα, ἀνοίγουν, τὸ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τ' ἄλλο, τὰ πέταλά τους γιὰ νὰ δεχθοῦνε τὸ φῶς.

Εἶναι ἡ ὥρα ποὺ ἀναδύεται μέσα στὸν πρωϊνὸ ὕπνο της, τινάζοντας ἀπ' τὰ βλέφαρά της τὴ νάρκη, ἡ Βασιλεύουσα.

Ἕνας νέος, παιδὶ ἀκόμα, ἀπὸ τὰ «παλληκάρια» τῆς φρουρᾶς, βάζει τὸ χέρι του ἀντήλιο, στὸν βορεινὸ πύργο τοῦ τείχους... Κοιτάζει τὴν πεδιάδα καὶ τὰ ὑψώματα γύρω, ζητώντας ν' ἀναμετρήση τὸ πλῆθος τῶν πολιορκητῶν. Ἦρθαν, φαίνεται, κι' ἄλλοι τὴ νύχτα. Γεμάτη ἀπὸ τὰ κάρρα καὶ τὰ τσαντήρια τους εἶναι ἡ πεδιάδα. Ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος ὥς τὸ Μαρμαρᾶ... Τὰ καμμένα χωριὰ καπνίζουν ἀκόμα στὰ γύρω ὑψώματα... Μάστιγα τοῦ Θεοῦ, καλὰ τοὺς ὠνόμασε ὁ Πατριάρχης. Χορτάρι δὲ φυτρώνει ὅπου πατήσει τὸ πέταλο τῶν ἀλόγων τους.

Τοὺς θυμᾶται, μὲ τὴν ἀπαίσια κίτρινη ὄψη τους, κοντόχοντρους, κωμικούς, μὲ κεῖνες τὶς κοτσιδίτσες καὶ τὶς κορδέλλες... Ἀστεῖοι ποὺ ἦσαν, ἀλήθεια, ντυμένοι μὲ ἀρκουδοτόμαρα παρδαλὰ καὶ χοντροκομμένα. Κι' οἱ ἀρχηγοί τους, ποὺ παριστάνανε τοὺς σπουδαίους μὲ τοὺς χιτῶνες καὶ τοὺς μανδύες τοὺς κεντητοὺς καὶ μὲ τὰ μακρυὰ σκουλαρίκια.

Τοὺς θυμᾶται σὲ κείνη τὴν ἔξοδο ποὺ τοὺς ἔκαμαν ξαφνικὰ οἱ πολιορκούμενοι ἕνα βράδυ... Πανικός, ποὺ τοὺς εἶχε πιάσει... Ἂν οἱ Βυζαντινοὶ εἶχαν περισσότερο στρατό, θὰ τοὺς ἔδιωχναν. Μὰ οἱ Ἄβαροι ἦταν μυρμηκιά... Κι' ὁ Ἡράκλειος, ὁ καλὸς αὐτοκράτορας, ἔλειπε ἀπὸ τὴν πρωτεύουσά του.

Τί βαρβαρομάζωμα, ἀλήθεια! Σλάβοι, Οὖννοι, Σκύθες, Βούλγαροι, Γέπιδες εἶχαν ἀνταμώσει γύρω ἀπ' τὴ Θεοφρούρητη πόλη.

Νά καὶ τοὺς Πέρσες ἀντίκρυ στὴ Χαλκηδόνα, ποὺ ἦρθαν νὰ σμίξουν μὲ τοὺς συμμάχους τους... Γιὰ καλὰ τοὺς ἔζωσαν μέσα, στὰ τείχη. Τώρα πιὰ οὔτε ἔφοδο δὲ μποροῦσαν νὰ κάμουν οἱ Βυζαντινοί. Καὶ δὲν ἔμεινε δρόμος κανένας. Χιλιάδες μονόξυλα — τί ἀστεῖες βαρκίτσες, ὁδηγημένες ἀπὸ σλαβόπουλα — πρόσμεναν στὸ Βόσπορο καὶ στὴν Προποντίδα, μετακινώντας ἀπὸ ἀκτὴ σὲ ἀκτὴ τὶς φρουρές, κατὰ τὴν ἀνάγκη.

Ὅσο προχωροῦσε ἡ μέρα, μεγάλωνε ὁ θόρυβος. Ἴδια κόλαση! Χλιμιντρίζανε τὰ ἄλογα, βούϊζαν τὰ τόξα, οὔρλιαζαν, σὲ δέκα διαφορετικὲς γλῶσσες, τὰ στόματα βλαστημώντας.

Νὰ γύριζε, λέει, ξαφνικὰ ὁ Ἡράκλειος ἀπ' τὴν Τραπεζοῦντα, ὅπου βρισκόταν πολεμώντας τοὺς Πέρσες. Νἄκανε μιὰ στιγμὴ τὴν ἐμφάνισή του ἀπὸ μιὰ γωνιὰ ὁ Βυζαντινὸς στόλος. Γελᾶ δυνατὰ σ' ἐκείνη τὴ σκέψη ὁ Ἀθηνόδωρος. Πῶς θὰ σκόρπιζαν μονομιᾶς τὰ γελοῖα αὐτὰ καραβάκια!

— Μόνος σου γελᾶς, Ἀθηνόδωρε; Σὲ ποιὰ εὐχάριστη σκέψη τρέχει ὁ νοῦς σου μέσα σὲ τόσους κινδύνους;

Ἦταν ὁ Νικήτας ποὺ ἦρθε νὰ πάρη τὴ θέση του μ' ἄλλα παλληκάρια. Ἡ φρουρὰ ἄλλαζε γιὰ τὴ μέρα.

Κάτι σκεφτόμουνα, εἶπε ὁ Ἀθηνόδωρος. Τί νέα, Νικήτα;

— Πολὺ σοβαρά. Γύρισε ὁ μαντατοφόρος ἀπὸ τὸ Χαγάνο. Ὁ Πατριάρχης εἶναι ἔξω φρενῶν. Δὲν ξέρω ποιὰ ἦταν ἡ ἀπάντηση, μὰ δὲ θἆταν εὐχάριστη, γιὰ νὰ γίνη ἔτσι ὁ Σέργιος... Αὐτὸς ποὺ χαμογελᾶ πάντα, ποὺ δίνει σὲ ὅλους μας θάρρος!

— Μὴ γιατί στείλαμε κήρυκα στὸ Χαγάνο, Νικήτα; Δὲν εἶναι ταπείνωση; Δὲν εἶναι ντροπὴ μεγάλη;

Ὁ Νικήτας, ἀφοῦ τοποθέτησε τὴ φρουρὰ στὴ θέση της, περπάτησε λίγο μὲ τὸν Ἀθηνόδωρο.

— Ἡ διπλωματία ἔχει τὰ σχέδιά της... Γιὰ νὰ τὸν στείλη ὁ Μάγιστρος Βῶνος κι' ὁ Πατριάρχης, εἶχαν τὸ σκοπό τους... Μὰ ἄκου τί ἔγινε.. Μοῦ τὰ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ Πετρωνᾶς ποὖχε πάει... Ὅταν ἄκουσε, λέει, τὴν πρόταση τῶν δικῶν μας ὁ Ἄβαρος βασιλιᾶς ἔγινε θηρίο.

— Ποιὰ ἦταν ἡ πρόταση;

— Νὰ τοῦ δώσετε φόρο καὶ νὰ φύγη λύνοντας τὴν πολιορκία.

— Ἔ, μὲ τὸ δίκιο του... Ἀφοῦ τοὖγινε τέτοια τιμή, πῶς νὰ μὴν φουσκώσουν τὰ μυαλά του;

— Μὴ βιάζεσαι, παλληκάρι, νὰ κρίνης, εἶπε ὁ Νικήτας ποὺ ἦταν πολὺ μεγαλύτερος καὶ τοῦ ἄρεσε νὰ τὸ δείχνη. Ρίξε μιὰ ματιὰ γύρω σου... Δὲς τοὺς πελώριους πύργους καὶ τοὺς «κριοὺς» ποὺ πετᾶνε κοτρῶνες στὰ τείχη... Σὲ λίγο θὰ πετάξουν ἀπάνω μας καὶ τοὺς ἴδιους τοὺς Ἀβάρους... Θέλεις νὰ κάψουν τὴν Πόλη, νὰ κάμουν στάχτη, τὶς ἐκκλησιές, τὰ παλάτια, τὰ σπίτια, τοὺς κήπους; Θ' ἀκούσης ἢ ὄχι;

— Λέγε, Νικήτα! Σ' ἀκούω.

Σηκώθηκε λοιπὸν μὲ τὴν πρώτη κουβέντα, χτύπησε τὸ καμτσίκι του στὸν ἀέρα καὶ φώναξε: «Φύγε ἀμέσως ἀπὸ τὰ μάτια μου, γύρνα σπίτι σου ἂν δὲ θὲς νὰ σὲ κλάψουν οἱ δικοί σου πεθαμένο. Καὶ νὰ τοὺς πῆς κάτω πώς, ἂν δὲ μοῦ δώσετε ὅλα τ' ἀγαθά σας, δὲ θ' ἀφήσω πέτρα ἐπάνω στὴν πέτρα. Τ' ἀκοῦς; Ἔτσι νὰ τοὺς πῆς κι' ὅλους θὰ σᾶς σύρω πίσω μου σκλάβους».

Τἄχασε ὁ Πετρωνᾶς. Κάτι πῆγε νὰ πῆ, μὰ τὸ σκυλολόϊ ποὺ ἦταν γύρω στὸ Χαγάνο, οὔρλιαζε μ' ὅλη του τὴ δύναμη: «Δὲ θέλουμε τὸ χρῆμα σας. Δὲ θέλουμε φόρο. Θέλουμε ὅλα τὰ πλούτη σας. Θέλουμε τὴν πόλη!»

— Ἂς ἔρθουν, λοιπόν, νὰ τὴν πάρουν,

— Πῶς φαίνεσαι τίνος εἶσαι γυιός, Ἀθηνόδωρε, εἶπε, καμαρώνοντας τὸ θυμὸ τοῦ φίλου του, ὁ Νικήτας.

— Ὁ πατέρας μου ὅμως δὲν ξέρει τὸ γυιό του, εἶπε μὲ παράπονο ὁ νέος. Ἀλλιῶς δὲ θὰ μ' ἄφηνε ἐδῶ. Κι' ἀντὶ νὰ κάθωμαι τώρα μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια πίσω ἀπὸ μιὰ πολεμίστρα, θὰ κάλπαζα στοὺς κάμπους τῆς Κιλικίας, στ' ἀρμενικὰ βουνὰ καὶ στὶς ὄχθες τοῦ Εὐφράτη... Καὶ θἄμουν περήφανος, ταπεινώνοντας τοὺς ἐχθρούς, ἐνῶ σήμερα....

— Μὰ ἦσουν δεκατριῶν χρονῶν, Ἀθηνόδωρε, ὅταν ξεκίνησε ὁ Δρουγγάριος Θεόδωτος μὲ τὸ Θεοφύλακτο Βασιλέα. Ἐξ ἄλλου, γιὰ σκέψου τὶ θὰ γινόταν ἡ Βασιλεύουσα ἂν τὴν ἄφηναν δίχως στρατό; Θυμᾶσαι τὶ μᾶς εἶπε τότε ὁ Αὔγουστος ;: Ἐσεῖς οἱ πιὸ νέοι κι' οἱ πιὸ γέροι π' ἀφήνουμε πίσω, χρειάζεστε γιὰ τὴ Βασιλεύουσα ποὺ μπορεῖ νὰ τὴν ἀπειλήσουν στὴν ἀπουσία μας ἄλλοι ἐχθροί».

Καὶ νὰ ποὺ δὲν εἶχε ἄδικο. Τώρα ἐμεῖς εἴμαστε οἱ φρουροὶ της...

— Θυμᾶσαι, ἀλήθεια, Νικήτα, τί δόξα, ὅταν ξεκίνησαν, τί ὀμορφιά! Τί στρατὸς ἦταν ἐκεῖνο τὸ πεζικό, τί καβαλλαρέοι, τί στρατηγοὶ χρυσοσπηρουνάτοι, τὶ ἄλογα μὲ χρυσᾶ χαλινάρια! Τὶ δάσος ἀπὸ σπαθιὰ καὶ κοντάρια, καθὼς τὰ σήκωναν χαιρετώντας.

— Ὁ Αὐτοκράτοράς μας δὲν ἔμοιαζε μὲ θνητὸ, ἐξακολούθησε ὁ Νικήτας. Ὡραῖος, ψηλός, μεγαλόπρεπος, χαιρετοῦσε τὰ πλήθη ποὺ φώναζαν ξώφρενα: «Κόκκινα ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν σου νὰ γίνουν τὰ μαῦρα σου πέδιλα, Βασιλιᾶ μας... Καὶ νὰ γυρίσης μὲ τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου ποὺ πῆραν οἱ ἄπιστοι ἀπὸ τὴν ἅγια Πόλη.

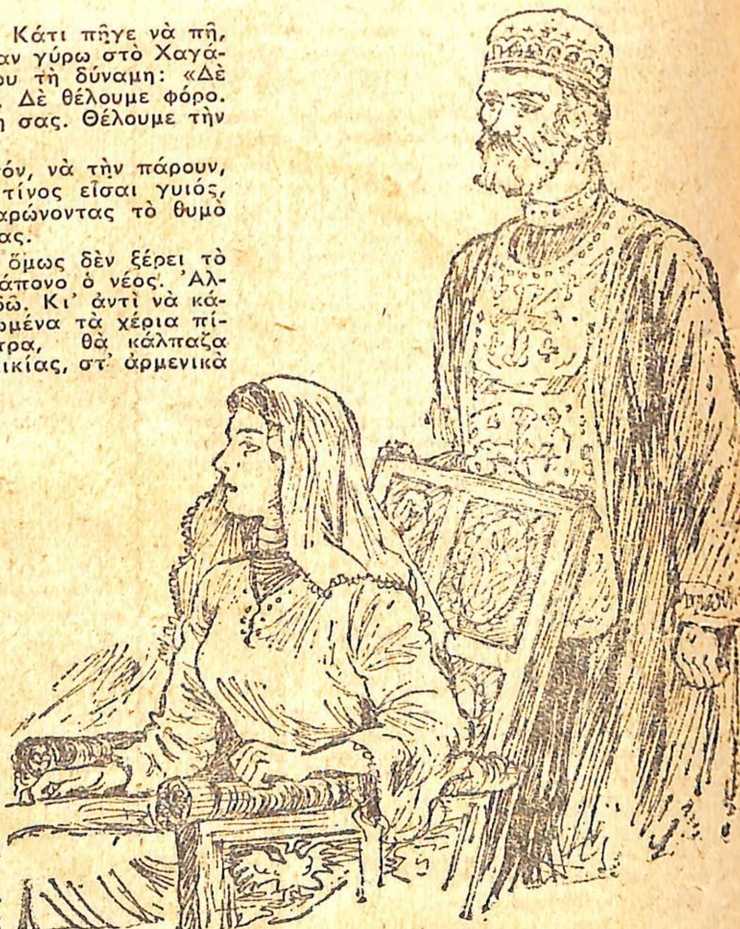
— Σταυροφορία τὴν εἶπε τὴν ἐκστρατεία του ὁ Πατριάρχης. Ἱερὸ πόλεμο... Πῶς θὰ τελειώση; Τρία χρόνια τώρα μόνο νῖκες καὶ δόξες μαθαίνουμε. Εἶναι καιρὸς νὰ γυρίσουν.

— Ναί, εἶναι κρῖμα, μὰ πρέπει, εἶπε κι' ὁ Νικήτας. Ὁ κίνδυνος εἶναι πολὺ σοβαρός. Ἴσως κάτι τέτοιο νὰ σχεδιάζη τώρα τὸ Συμβούλιο... Μὰ κοίτα, κοίτα! Ἀλυσσιδωτὰ συνταιριάζονται τὰ μονόξυλα τῶν Βαρβάρων! Σφίγγουν τὴ ζώνη κι' ἀπὸ τὴ θάλασσα... Εἴμαστε χαμένοι, ἂν δὲν προφθάση ὁ Ἡράκλειος.

Μιὰ σάλπιγγα ἀντήχησε ἀπὸ τὸν κεντρικὸ πύργο. Ἕνας ὁπλίτης πήγαινε ἀπὸ τὴ μιὰ πολεμίστρα στὴν ἄλλη. Ἔλεγε ὀνόματα, εἰδοποιοῦσε αὐτοὺς ποὺ τοῦ εἶχαν παραγγείλει... Ὁ Πατριάρχης καλοῦσε σὲ σύναξη τὰ παλληκάρια τῆς φρουρᾶς... Ὁ Ἀθηνόδωρος κι' ὁ Νικήτας ἄκουσαν ἀπὸ τοὺς πρώτους τὰ ὀνόματά τους. Ἐπὶ τέλους κάτι θὰ γινόταν... Ἴσως ἡ ἔφοδος, ποὖχε μέρες ἀναβληθεῖ. Ὅ,τι καὶ νἄταν, θἆταν προτιμώτερο ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀπραξία, ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀβεβαιότητα.

Σὲ λίγα λεπτὰ τὰ «παλληκάρια», ὅλοι νέοι ἀπὸ δεκατεσσάρων ὥς δεκαοκτὼ χρονῶν, ἦταν μαζεμένα γύρω ἀπ' τὸ Σέργιο καὶ περίμεναν μὲ ἀγωνία.

Ὁ γηραιὸς Πατριάρχης κοίταξε μὲ συγκίνηση τὰ νεανικὰ αὐτὰ πρόσωπα μὲ τὸ ἄτρομο βλέμμα. Ἦταν ἡ ἐλπίδα τῆς Βασιλεύουσας, τὰ βλαστάρια ἐκείνων ποὺ δόξασαν τὸ Σταυρὸ στὴν Ἀσία. Μὰ ἦταν ἀκόμα παιδιά, ἀμούστακα παλληκάρια. Θὰ τὰ κατάφερνε νὰ κρατήση μ' αὐτὰ τὴ δύσκολη ἄμυνα, χωρὶς ν' ἀνακόψη τὴν ἐκ-

Ἡ Θέκλα κάθησε στὴν πολυθρόνα...

στρατεία τοῦ στόλου και του στρατοῦ;

—Παιδιά μου, τοὺς εἶπε μὲ φωνὴ γεμάτη παλμὸ καὶ συγκίνηση, ὅταν ὁ Τρισαύγουστος ἔφυγε πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια, εἴσαστε μικρὰ καὶ δὲ θὰ θυμᾶστε ἴσως τὰ λόγια του. Εἶχε γονατίσει μέσ' στὸ ναὸ τοῦ Κυρίου ξυπόλητος, δίχως στέμμα, καὶ ἀφοῦ προσευχήθηκε στὴν ὑπέρμαχο Στρατηγό μας, τὴ Θεοτόκο, μοῦ εἶπε: «Στὰ χέρια τῆς Παναγίας καὶ στὰ δικά σου ἀφήνω τὴ Βασιλεύουσα»... κι' ἔφυγε παίρνοντας γιὰ λάβαρο τὴ θαυματουργὴ εἰκόνα τοῦ Κυρίου... Τώρα ἐσεῖς οἱ μικροὶ μεγαλώσατε κι' ἐγὼ γήρασα πιὸ πολὺ μὲ τοὺς ἄλλους ποὺ μείναμε πίσω. Κι' ὡστόσο, ἦρθαν ἀμέτρητα πλήθη βαρβάρων καὶ φοβερίζουν ν' ἀπογυμνώσουν τὶς ἐκκλησιές, νὰ λεηλατήσουν τὰ σπίτια, νὰ κάμουνε στάχτη τὴν Πόλη... Εἴμαστε λίγοι καὶ δίχως μεγάλη πεῖρα. Μὰ ἔχουμε ἀνίκητο στρατηγὸ τὴν Παντάνασσα. Μὴ φοβᾶστε, παιδιά μου.

— Κανεὶς δὲ φοβᾶται, μουρμούρισε ὁ Ἀθηνόδωρος.

★

Ὁ Σέργιος τὸν ἄκουσε, χαμογέλασε εὐχαριστημένος κι' ἐξακολούθησε:

— Ξέρετε τί μᾶς μήνυσε ὁ Βάρβαρος; «Μόνο ἂν γίνουμε, λέει, ψάρια νὰ περάσουμε κάτω ἀπὸ τὴ θάλασσα, θὰ ξεφύγουμε...» Αὐτὸ μοῦδωσε μιὰ ἰδέα: Χρειάζομαι ἕναν κολυμπητή. Ἕναν τολμηρὸ καὶ καλὸ κολυμπητὴ νὰ περάση ἀντίκρυ, νὰ πάη μιὰ εἴδηση στὸ στρατόπεδο τοῦ Αὐγούστου.

— Γιὰ νἄρθη; εἶπε ὁ Νικήτας ποὺ δὲν κρατήθηκε.

— Κάθε ἄλλο, γιὰ νὰ μὴν ἔρθη, εἶπε γαλήνια ὁ Πατριάρχης. Ὁ Μάγιστρος Βῶνος κι' ἐγὼ τἄχουμε ὅλα ἀναμετρήσει... Ἡ ἄμυνα εἶναι ἀρκετή. Ἡ ἐπικουρία ποὺ στὴν ἀρχὴ τῆς πολιορκίας μᾶς ἔστειλε ὁ Αὔγουστος, ἀδυνάτισε κιόλας τὸ στρατό του... Ἂν τὸν ἀφήσουμε στὴν ἀγωνία θὰ στείλη κι' ἄλλη ἢ θἄρθη κι' ὁ ἴδιος. Κι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα θέλουν κι' οἱ Πέρσες. Γι' αὐτὸ τἄφτιαξαν μὲ τοὺς Ἀβάρους καὶ μᾶς τοὺς ἔστειλαν ἐδῶ γιὰ ἀντιπερισπασμὸ νὰ πολιορκήσουν τὴν Πόλη.

Σοφὴ σκέψη. Κανεὶς δὲν τὸ συλλογίστηκε. Πῶς ἀλλιῶς θὰ μποροῦσαν ν' ἀνασάνουν οἱ νικημένοι; Πῶς ἀλλιῶς θὰ κατάφερνε νὰ τραβήξη ὁ Χοσρόης τὸ βέλος ἀπὸ τὴν καρδιὰ τῆς Περσίας; Ναί, εἶχε δίκιο ὁ Πατριάρχης. Ὁ Αὐτοκράτορας ἔπρεπε νὰ μείνη ἐκεῖ, νὰ μὴν κόψη τὴν ἐκστρατεία.

— Ἐγὼ θὰ περάσω τὴ θάλασσα, εἶπε μιὰ φωνὴ σταθερὴ καὶ παλληκαρίσια...

— Ξέρεις νὰ κολυμπᾶς κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια; Μπορεῖς νὰ κρατᾶς ἀρκετὰ τὴν ἀνάσα σου, Ἀθηνόδωρε ; ρώτησε ὁ Πατριάρχης.

— Ἀπὸ μωρὸ κάνω μακροβούτια, εἶπε τὸ παλληκάρι. Δόστε μου τὸ μήνυμα καὶ τὴν εὐλογία σας, Ἅγιε Πατέρα. Σὲ λίγες μέρες θὰ τὄχει ὁ Αὔγουστος.

— Κι' ὁ Δρουγγάριος τὸ γυιὸ στὴν ἀγκαλιά του, εἶπε εὐχαριστημένος ὁ Πατριάρχης. Μὲ τὴν εὐχή μου, παιδί μου, πήγαινε νὰ φιλήσης τὴ μητέρα σου. Σὲ μιὰ ὥρα θὰ πέσης στὸ κῦμα...

Τὰ παλληκάρια χαιρέτισαν μ' ἐνθουσιασμὸ τὸ γενναῖο συνάδερφό τους. Ὁ Νικήτας λυπόταν στὸ βάθος ποὺ πρόφτασε ἕνας μικρότερος καὶ πῆρε τὴν ἐπικίνδυνη ἐντολή. Μά, στὸ τέλος, νίκησε ὁ θαυμασμὸς κι' ἡ φιλία καὶ χειροκρότησε κι' αὐτὸς μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους τὸν Ἀθηνόδωρο.

★

Ὁ ἥλιος βασίλεψε πίσω ἀπ' τὴ θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ. Τὸ μυρωμένο καλοκαιριάτικο δειλινὸ ἅπλωσε ὁλόγυρα τὴ γαλήνη του. Σώπασε τὸ κῦμα, βουβάθηκε ὁ κάμπος. Παράτησαν κι' οἱ ἐχθροὶ τ' ἀπειλητικά τους τόξα, τοὺς βρόχους καὶ τὰ σπαθιά, κατέβασαν τοὺς «κριοὺς» καὶ τοὺς πύργους ἀπὸ τὰ τείχη... Ὅλα μηνοῦσαν μιὰ ἥσυχη νύχτα...

— Κάμε τὸ Σταυρό σου, Ἀθηνόδωρε, εἶπε ὁ Πατριάρχης.

— Στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ, παιδί μου, εἶπε ἡ ἀρχόντισσα Θέκλα, φιλώντας τὸ γυιό της.

Εἶχε ζητήσει τὴν ἄδεια ἀπὸ τὴν Αὐγούστα Μαρτίνα νὰ εἶναι παροῦσα σ' ἐκείνη τὴν κρίσιμη ὥρα... Κι' ἡ αὐτοκράτειρα, ποὺ πολὺ ἀγαποῦσε τὴν «ζωστή» της, φώναξε τὸ Σέργιο καὶ τοῦ ζήτησε ἡ ἴδια τὴ χαρη. Ἔτσι κεῖνο τὸ σούρουπο οἱ φρουροὶ ξαφνιάστηκαν ὅταν εἶδαν μαζὶ μὲ τὸν Πατριάρχη μιὰ νέα γυναίκα σκεπασμένη μὲ πέπλο ν' ἀνεβαίνη στὴ σκοπιά. Ὁ Ἀθηνόδωρος, μ' ἕνα γαλάζιο κοντὸ χιτῶνα, ἕτοιμος, πρόσμενε τὸ σύνθημα. Εἶχε ἀποχαιρετήσει τὴ μητέρα του καὶ δὲν τὸ περίμενε νὰ τὴ δῆ στὰ τείχη. Ἔτρεξε κοντά της ἀνήσυχος. Ἡ ἀρχόντισσα Θέκλα σήκωσε τὸ πέπλο της καὶ τὸν φίλησε. Ὁ νέος εἶδε πολὺ λαμπερὰ τὰ μάτια της.

— Μητέρα, δὲ θέλω νὰ κλάψης, τῆς εἶπε.

— Ὄχι, ἀγόρι μου, μὴ φοβᾶσαι... Καὶ πὲς στὸν πατέρα σου νὰ μὴν τὸ θυμᾶται πὼς εἶμαι μονάχη. Νὰ σὲ προσέχη, νὰ τὸν προσέχης κι' ἐσύ, παιδί μου.

Ὁ Ἀθηνόδωρος πῆγε νὰ γελάση. Πῶς θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ προσέχη ἕνα Δρουγγάριο, ἀρχηγὸ τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς;

Φίλησε τρυφερὰ τῆς μητέρας του τὸ χέρι.

— Θὰ τοὺς δεχτῆς νικητὲς πάνω σ' ἕνα ἅρμα θριάμβου, ἀρχόντισσα Θέκλα, τῆς εἶπε μὲ τὸ γλυκό του χαμόγελο ὁ Σέργιος.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώση, εἶπε ἡ μητέρα καὶ μάκρυνε λίγο νὰ μὴν τοὺς καθυστερῆ.

Ὁ Ἀθηνόδωρος ἔκαμε τὸ σταυρό του κι' ἔπεσε στὴ θάλασσα. Τὸ κῦμα π' ἀναταράχτηκε μιὰ στιγμή, κατασίγασε πάλι, φλοισβίζοντας ἀπαλὰ καθὼς ἔγλυφε τ' ἀγκωνάρια τοῦ τείχους. Μιὰ γραμμή, λίγο πιὸ ἀνοιχτόχρωμη, ἔδειχνε τὴν πορεία τοῦ νέου. Κι' ἡ γραμμὴ αὐτὴ ὅλο καὶ μάκραινε πρὸς τὰ μπρός, ὅλο κι' ἔσβυνε πρὸς τὰ πίσω. Πολλὰ ζευγάρια ἀνήσυχα μάτια καρφώθηκαν στὴν κυματιστὴ ἐκείνη γραμμή... Ἡ ἀρχόντισσα Θέκλα δὲ θέλησε νὰ καθήση στ' ἀναπαυτικὸ θρονὶ μὲ τὰ μαξιλάρια ποὺ εἶχαν φέρει γιὰ χάρη τους ἀπ' τὸν πύργο. Ἀκούμπησε πάνω στὸ τεῖχος κι' ὅλη της ἡ ὕπαρξη ἔγινε μάτια. Δυὸ μάτια, στεγνά, ἀδυσώπητα, ἀποφασισμένα νὰ μὴν ἀφήσουν τὴν ἀγωνία νὰ τοὺς θολώση τὴ λάμψη.

— Προχωρεῖ, προχωρεῖ...

— Ἡ Παναγία νὰ τοὺς τυφλώση νὰ μὴν τὸν ἰδοῦν.

Οἱ κραυγὲς συμπληρώνουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Τὰ χαρούμενα νέα σμίγουν μὲ τ' ἀνήσυχα. Καὶ δὲν εἶναι λίγα κι' αὐτά. Γιατί ἔσπασε ἀπότομα ἡ ἁλυσσίδα τῶν μικρῶν καραβιῶν; Γιατί σήκωσαν ἄξαφνα τὰ σλαυόπουλα τὰ τόξα; Βροχὴ πέφτουν οἱ μακριὲς σαΐτες. Σουρούπωσε πιά. Θέ μου, πόσοι ἥσκιοι μαζεύτηκαν πάνω στὴ θάλασσα! Ἡ Θέκλα δὲν ξεχωρίζει πιὰ τὴ γραμμή.

— Τὸν βλέπετε ἀκόμα; ρωτᾶ ἕνα παλληκάρι.

— Ναί, προχωρεῖ, προχωρεῖ.

— Τώρα βούτηξε ν' ἀποφύγη τὶς σαΐτες... Πάνε τὰ πρῶτα μονόξυλα. Τὰ προσπέρασε.

— Ναί, μὰ κεῖνα τὰ δυὸ τὸν ἀκολουθοῦν.

Ὁ ἕνας συμπλήρωνε τὸν ἄλλο. Ἡ Θέκλα κι' ὁ Πατριάρχης δὲν ἔβλεπαν πιὰ μὲ τὰ μάτια τους. Κοντεμένα ἀπ' τὰ γεράματα τοῦ ἑνός, θολωμένα ἀπὸ τ' ἀθέλητα δάκρυα τῆς ἄλλης. Μὰ τὰ παλληκάρια εἶχαν ματιὰ γερακιοῦ... Προχωρεῖ, πάντα προχωρεῖ! Μὰ τεντώνονται πάλι τὰ τόξα. Ἀσημωμένες ἀπ' τὸ στερνὸ φῶς ἀστραποβολοῦν οἱ σαΐτες καθὼς αὐλακώνουν τὸ κῦμα.

Δὲ φαίνεται τίποτε πιὰ στὴν ἀκύμαντη θάλασσα. Νἄταν τὸ μάκρος ποὺ θάμπωσε καὶ τῶν νέων παλληκαριῶν τὶς ματιές; Νἄταν οἱ ἥσκιοι; Νἄταν κάποιο τέχνασμα τοῦ κολυμπητῆ, ἢ νἆταν — Χριστὲ φύλαγε τὸ δοῦλο σου — μιὰ σαΐτα ποὺ ἔκοψε τὴ γραμμὴ κι' ἰσοπέδωσε ἄξαφνα τὴ θάλασσα;

Ἡ ἀρχόντισσα Θέκλα τρομάζει ἀπὸ τὴ σιωπὴ ποὺ ἔχει πέσει ἀπότομα στὶς ἐπάλξεις. Γυρίζει στὸν Πατριάρχη. Ὁ Σέργιος προσπαθεῖ νὰ χαμογελάση, μὰ δύσκολα κρύβεται ἡ ἀγωνία στὸ πρόσωπό του. Κοιτάζει τὴ θάλασσα, κοιτάζει τὸν κάμπο. Τὸ πυκνὸ ἡμικύκλιο ἀπ' τὰ κάρρα καὶ τὰ τσαντήρια, φαντάζει ἀπόψε πιὸ ἀπειλητικό. Καὶ κεῖνα τὰ σλαβοκάραβα γιατί ἔπλεξαν πάλι τὴν ἁλυσσίδα τους πρὸς τὴ Χαλκηδόνα;

Τί νἄκρυβαν κάτω ἀπ' τὸν ἥσκιο τους τὰ φτερὰ τῆς νύχτας;

Ἡ Θέκλα ποὺ νοιώθει νὰ τὴν ἀφήνουν πιὰ οἱ δυνάμεις της, κάνει νὰ φύγη.

— Ὄχι, παιδί μου, θὰ μείνης μαζί μας ἀκόμα λίγο. Ἴσως μᾶς ἔρθη τὸ μήνυμα, λέει ὁ Σέργιος.

Γιὰ ποιὸ μήνυμα τῆς μιλεῖ; Ἡ ἀρχόντισσα Θέκλα κοιτάζει ἀντίκρυ: βαθὺ τὸ σκοτάδι... Ὁ Πατριάρχης τὴν παίρνει ἀπ' τὸ χέρι, τὴ φέρνει στὸ κάθισμα. Ἡ μητέρα δὲν ἔχει τὴ δύναμη ν' ἀρνηθῆ. Πέφτει κι' ἀκουμπᾶ τὸ κεφάλι της πίσω.

Πόσες ὧρες νὰ πέρασαν; Οὔτε συλλογιέται. Ὁ χρόνος δὲν ἔχει πιὰ σημασία. Τὰ ξέχασε ὅλα... Τῆς εἶπαν γιὰ κάποιο μήνυμα. Αὐτὸ περιμένει. Μ' ἀπὸ ποῦ θἄρθη;...

Κανεὶς δὲ μιλᾶ... Μιὰ βουβὴ ἀγωνία δένει τὶς γλῶσσες. Δὲν φαίνεται τίποτε τίποτε.

Ἄξαφνα ὁ βιγλάτορας τοῦ νοτιᾶ δίνει πρῶτος τὴν εἴδηση:

— Μιὰ φωτιά!

— Ναί, μιὰ φωτιά! εἶναι μιὰ φωτιά!

— Δυὸ φωτιές!...

— Τρεῖς! Τρεῖς φωτιὲς στὸν ἀντικρυνὸ λόφο.

Ὁ Πατριάρχης σηκώνεται, κάνει τὸ σταυρό του.

— Δόξα νάχη ὁ Κύριος! Εἶναι τὸ σύνθημα. Τρεῖς φωτιές, ἡ μιὰ δίπλα στὴν ἄλλη. Ὁ Ἀθηνόδωρος, βγῆκε στὴ στεριά, εἶναι ἐλεύθερος. Πάει τὸ μήνυμα στὸ στρατόπεδο τοῦ Αὐγούστου.

Ἡ Θέκλα δὲ λέει λέξη. Κοιτάζει τὶς τρεῖς φωτιές, τὸ χρυσὸ ἄγγελμα ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τὴ μαύρη νύχτα, κι' ἕνας λυγμὸς συνταράζει τὸ στῆθος της.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

Γλυκὲ νυμφίε...

Ἐγὼ νὰ γίνω θέλησα Θεὸς
— ὦ συμβουλὴ προδρότρα, στεῖρα! —
κι' Ἐσέναν, ὦ Χριστέ μου, ἐβάλανε
τὴν περιπαιχτικὴ πορφύρα.

Ἐγὼ ν' ἁρπάξω ζήτησα στὰ χέρια μου
στέμα καὶ σκῆπτρο — ὦ μαύρη πλάνη!
κι' Ἐσύ, Χριστέ μου, τὸ καλάμι ἐκρά-
(τησες
κι' ἐφόρεσες τ' ἀκάνθινο στεφάνι.

Ὦ Λυτρωτή μου! ὥς ν' ἀνεβῆς στὸ
(Γολγοθᾶ
δέξου με νἄρθω στὸ πλευρό Σου
καὶ σὰν τὸν Κυρηναῖο τὸν Σίμωνα
νὰ πάρω λίγο τὸ σταυρό Σου.

Δέξου νὰ βρέξω ἐγὼ τὰ χείλη σου,
γλυκὲ Νυμφίε, νὰ τὰ δροσίσω,
καὶ τὸ ματόβρεχτό σου μέτωπο
μὲ χέρι ἀγάπης νὰ σπογγίσω.

Ἰησοῦ! καθὼς σὲ βλέπω σήμερα
χλωμό, ὑβρισμένο, πονεμένο,
σὲ νοιώθω δυὸ φορὲς Θεὸ
καὶ δυὸ φορὲς ἀγαπημένο.

Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ

Γύρω ἀπ' τὸν 'Αθλητισμό

'Ο δυναμικώτερος καὶ πιὸ θυελλώδης «σέντερ-φὸρ», ποὺ ὑπάρχει σήμερα στὴν 'Ελλάδα εἶναι ἀσφαλῶς ὁ Η. Παπαγεωργίου. Τὸ εἰκοσιπεντάχρονο αὐτὸ παλληκάρι ἔχει κατακτήσει ὅλους τοὺς φιλάθλους χάρις στὶς μεγάλες του ἱκανότητες. Ἔχει ἕνα σοὺτ ποὺ πραγματικὰ εἶναι βολίδα. Εἶναι ἐπίσης τρομερὰ μαχητικός. Εἶναι ἱκανὸς νὰ κυνηγᾶ τὴν μπάλλα σ' ὅλο τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος χωρὶς νὰ κουραστῇ. Παίζει πάντα μὲ ψυχὴ καὶ αὐτοθυσία καὶ μαρκάρει στενὰ τοὺς ἀντιπάλους του. 'Ο 'Ηλίας Παπαγεωργίου γεννήθηκε τὸ 1925 στὴ συνοικία τοῦ Πειραιῶς τὰ Καμίνια. 'Εκεῖ ἀπὸ μικρὸς ἔκανε παρέα μὲ τὸν 'Ανδρέα Μουράτη καὶ τὸν Στέλιο Χριστόπουλο (Στελλάρα).

Καὶ οἱ τρεῖς μαζὶ εἶχαν γραφτῆ στὸ ἀνεξάρτητο σωματεῖο τοῦ 'Απόλλωνος Νέου Φαλήρου. Καὶ ἐκεῖ στὰ διάφορα γηπεδάκια τῆς γειτονιᾶς τους ἄρχισαν νὰ δίνουν τὰ πρῶτα μάτς. Καὶ οἱ φίλαθλοι ποὺ κάθε Κυριακὴ ἔβλεπαν τὴν ὁμάδα τῆς γειτονιᾶς τους, μιλοῦσαν πάντα μὲ τὰ καλύτερα λόγια γιὰ τὸν Παπαγεωργίου. Γιατὶ πραγματικὰ ἀπὸ τότε ὁ 'Ηλίας ἔδειχνε πὼς θὰ γίνῃ μεγάλος παίκτης. Κάποια Κυριακὴ τὸν εἶδε κι' ὁ γνωστὸς σ' ὅλους τοὺς φιλάθλους σύμβουλος τοῦ 'Ατρομήτου Πειραιῶς κ. Μίλτος Σκορδίλλης. Τὸ παίξιμο τοῦ νεαροῦ αὐτοῦ ποδοσφαιριστῆ τοῦ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση κι' ἀμέσως (τὸ 1944) τὸν ἔγραψε στὸν «'Ατρόμητο». Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο βῆμα τοῦ Παπαγεωργίου πρὸς τὴν δόξα καὶ τὸν θρίαμβο.

Τὸ πρῶτο του ἐπίσημο μάτς τὸ ἔδωσε πρὸς τὸν «'Ατρόμητο» 'Αθηνῶν. Τότε ἡ ὁμάδα του εἶχε νικήσει μὲ 4—1. Τὰ τέσσερα γκὸλ τὰ εἶχε σημειώσει ὁ Παπαγεωργίου μὲ βολίδες ἀπὸ 30 μέτρα μακρυά. Σιγὰ-σιγὰ χάρη στὶς ἱκανότητές του ἄρχισε νὰ ἐπιβάλλεται σὰν μεγάλος ποδοσφαιριστής. Οἱ φίλαθλοι τοῦ Πειραιῶς τὸν καμάρωναν στὰ μάτς γιὰ τὸ δυναμικὸ παιγνίδι του. Ἔγινε μόνιμο στέλεχος τῆς μικτῆς ὁμάδος Πειραιῶς. Τὸ 1949 ὁ Παπαγεωργίου μετεγράφη μὲ διετῆ ἀποκλεισμὸ στὴν Α.Ε.Κ. Καὶ στὴν καινούργια του ὁμάδα συνέχισε τὴν λαμπρὴ καρριέρα του. Οἱ 'Αθηναῖοι φίλαθλοι ἄρχισαν κι' αὐτοὶ νὰ τὸν προσέχουν καὶ νὰ τὸν θαυμάζουν. Σ' ὅλα τὰ φιλικὰ μάτς τῆς Α.Ε.Κ. πρὸς ἑλληνικὲς καὶ ξένες ὁμάδες ἔπαιξε, διακρινόμενος πάντοτε. 'Η μεγάλη του ἀξία ἀναγνωρίσθηκε κι' ἐφόρεσε τὴν φανέλλα τῆς ἐθνικῆς ὁμάδας παίζοντας δυὸ φορὲς στὴν Αἴγυπτο. Σήμερα ὁ 'Ηλίας Παπαγεωργίου εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα στελέχη τοῦ 'Ελληνικοῦ ποδοσφαίρου.

Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ξεχωριστὴ θέση μέσα στὴν ἱστορία τοῦ 'Ελληνικοῦ ἀθλητισμοῦ κατέχει ἡ Μακεδονία. Στὸ ποδόσφαιρο, στὸ μπάσκετ, τὸν στίβο, στὴν κωπηλασία κ. ἄ. ἡ Μακεδονία πάντα ἔδωσε πρωταθλητάς. Στὸ ποδόσφαιρο οἱ ὁμάδες τῆς Θεσσαλονίκης Π. Α. Ο. Κ., Ἄρης, Μακεδονικὸς, 'Ηρακλῆς κ. ἄ. ἀποτελοῦν μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ ἰσχυρὰ συγκροτήματα τῆς 'Ελλάδας. 'Ο Ἄρης Θεσσαλονίκης ἔχει κερδίσει τρεῖς φορὲς τὸ πρωτάθλημα 'Ελλάδας (1927—28, 1931—32, 1945—46)' 'Επίσης στὸ κύπελλο 'Ελλάδας οἱ μακεδονικὲς ὁμάδες φθάνουν πάντα μέχρι τοὺς τελικοὺς ἀγῶνες. 'Η 'Εθνικὴ ποδοσφαιρική μας ὁμάδα παληὰ καὶ τώρα ἔχει πάρει πολλοὺς παίκτες ἀπὸ τὰ σωματεῖα τῆς Θεσσαλονίκης. Περίφημοι ὑπῆρξαν οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Βικελίδη, Κώστας, Κλεάνθης καὶ Νικηφόρος. 'Επίσης οἱ 'Αργυριάδης, Δανελλιὰν, Μπογδάνος, Καλτέκης. Ὅλοι αὐτοὶ τοῦ Ἄρεως. 'Επίσης καὶ ὁ Σωτηριάδης τοῦ Π.Α.Ο.Κ. 'Αλλὰ καὶ σήμερα τὸ Μακεδονικὸ ποδόσφαιρο ἔχει ἱκανώτατους παῖκτες. 'Ο Μουρατίδης (Π.Α.Ο.Κ.), ὁ Καζατζῆς, Χαλυβόπουλος, 'Αμπραχαμιὰν, Λιακόπουλος (Ἄρεως), ὁ Ρῖζος (Μακεδονικοῦ)' οἱ Πράσχος καὶ Τσαγγανιᾶς ('Ηρακλέους) καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

'Αρκετοὶ ἐπίσης Μακεδόνες ποδοσφαιρισταὶ ἔχουν πλαισιώσει ὁμάδες τοῦ κέντρου. 'Ο Βασιλειάδης ('Ολυμπιακοῦ), ὁ Λιάρος ('Εθνικοῦ Πειραιῶς), ὁ Βελλιάδης (Π.Α.Ο.) κ. ἄκ.

Δυὸ ἱκανοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ μακεδονικοῦ ποδοσφαίρου: 'Ο Καζατζῆς καὶ ὁ Λιακόπουλος τοῦ «Ἄρεως» Θεσσαλονίκης.

Στὸν ἀθλητισμὸ στίβου ἡ Μακεδονία ἔχει παρουσιάσει καλοὺς ἀθλητάς. Παλαιότερα ἦσαν οἱ Πασσὺ, Χατζηγεωργίου, Μπεκιάρης, Παπαγεωργίου.

Τώρα ἔχει ἱκανοὺς καὶ πολλοὺς ἀθλητὰς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται οἱ Νάσιουτζικ (Ζαφείρης), Παναγιωτόπουλος, Γκράτσιος, Κανελλίδης κ. ἄ.

'Εκεῖ ὅμως ποὺ βαστάει τὰ πρωτεῖα ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι ἡ κωπηλασία καὶ ἡ ἱστιοπλοΐα. Χρόνια τώρα συνέχεια οἱ ναυτικοὶ ὅμιλοι τῆς Θεσσαλονίκης κερδίζουν στοὺς κωπηλατικοὺς καὶ ἱστιοπλοϊκοὺς ἀγῶνες. Πρόσφατα οἱ Μακεδόνες κωπηλάτες Κλάγκας καὶ Νικολάου ἀντιπροσώπευσαν τὴν 'Ελλάδα στὸ Εὐρωπαϊκὸ πρωτάθλημα κωπηλασίας, ποὺ ἔγινε στὸ Μιλᾶνο.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΡΕΚΟΡ

Σὲ προηγούμενο φύλλο γράψαμε τὰ πανελλήνια ρεκὸρ καθὼς καὶ τὰ παγκόσμια τῶν διαφόρων ἀγωνισμάτων τοῦ στίβου. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα ἀγωνίσματα, ποὺ σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς ξένες χῶρες, σπάνια διεξάγονται ἐδῶ. Τὰ ἀγωνίσματα αὐτὰ καὶ τὰ πανελλήνια ρεκόρ του εἶναι τὰ ἑξῆς:

60 μ. 6''9 Ρ. Φραγκούδης (ΠΑΟ) 1933.

100 ὑάρδες 10'' Ρ. Φραγκούδης (ΠΑΟ) 1933.

300 μ. 36''1 Χ. Μάντικας (ΑΕΚ) 1933.

600 μ. 1'23''7 Σ. Στρατᾶκος (Ε.Γ.Σ.) 1938.

1 μίλλι 4'24''2 Γ. Γεωργακόπουλος (ΑΕΚ) 1935.

3 μίλλια 15'03''8 Σ. Κυριακίδης (Γ.Σ.Ο.) 1937.

6 μίλλια 31'10''2 Α. Ραγᾶζος (Γ.Σ.Α.) 1946.

15.000 μ. 50'48'' Α. Ραγᾶζος (Γ.Σ.Α.) 1938.

200 μ. μετ' ἐμποδίων 25'' Χ. Μάντικας (ΑΕΚ) 1933.

Σκυταλοδρομία 4Χ800 8' 27''6 'Εθνικὴ ὁμὰς 1933.

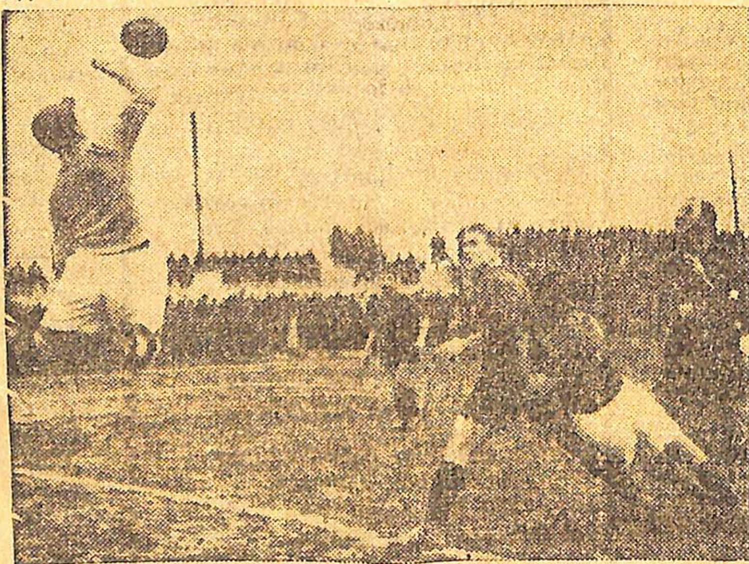
Σκυταλοδρομία 4Χ1500 17' 28''2 'Εθνικὴ ὁμὰς 1933.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ

....Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς κατοχῆς τὰ τρία μεγάλα ποδοσφαιρικὰ σωματεῖα τοῦ κέντρου «'Ολυμπιακὸς», «Α.Ε.Κ.» καὶ «Παναθηναϊκὸς» ἔπαιζαν συνήθως μὲ τὶς ἑξῆς συνθέσεις: 'Ολυμπιακός: Λούβαρης — Ζάκκας, Μαλεύρης — Μινάρδος Χέλμης Βαγιακᾶκος — Μαρᾶτος, Γόδας, Βάζος, Συμεωνίδης, 'Αναματερός. Α. Ε. Κ.: Σκλαβοῦνος — Γάσπαρης, Παπαδόπουλος — Σπυρίδης, Κοντούλης, Μάγειρας—Βασιλείου, Χατζησταυρίδης, Τζανετῆς, Μαρόπουλος, Ξένος, Κουτσουλιέρης. Παναθηναϊκός: Σεϊμανίδης—Μπαλάσκας, Σύρκος—Κρητικὸς, Καμπέρος, Μίχας—Δεστούνης, Πανταζόπουλος, Ρεμοῦνδος, Σεβαστὸς, Τριανταφύλλης.

....'Ο πρωταθλητής μας στὴν δισκοβολία Νῖκος Σύλλας κέρδισε τὴν πρώτη του νίκη σὲ ἐπισήμους διεθνεῖς ἀγῶνες τὸ 1932 κατὰ τὴν συνάντηση τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων 'Ελλάδας—Αἰγύπτου στὴν 'Αλεξάνδρεια. 'Ο Σύλλας εἶχε ἐπιτύχει τότε βολὴ 40 μ. 39. Στοὺς ἴδιους ἀγῶνες ποὺ ἔληξαν μὲ νίκη τῆς 'Ελλάδας μὲ 116—79 βαθμοὺς, ὁ Ρένος Φραγκούδης εἶχε καταρρίψει τὸ πανελλήνιο ρεκὸρ τῶν 200 μ. μὲ 22''.

.... 'Ο Τζὲμ Μπὰρκ διὰ ν' ἀναδειχθῇ τὸ 1833 πρωτοπυγμάχος 'Αγγλίας ὑπεχρεώθη ν' ἀντιμετωπίσῃ πέντε ἀντιπάλους, τοὺς ὁποίους καὶ ἐνίκησε μετὰ ἀπὸ ἐξαντλητικοὺς ἀγῶνας συνολικῆς διαρκείας 475 γύρων!! Συγκεκριμένως ἐπεβλήθη τοῦ Μπὶλ Φιτζμώρις εἰς τὸν 186ον γῦρο τοῦ Μπὶλ Κούζενς εἰς τὸν 101ον γῦρο.

Μιὰ ἐνδιαφέρουσα φάση ἀπὸ ἕνα ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα τῶν μικτῶν ὁμάδων Πειραιῶς — Θεσσαλονίκης

Τὰ παιδιὰ γράφουν

Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

Ἡ πιὸ ὄμορφη τοῦ κόσμου χώρα εἶναι ἡ ἀγαπημένη μου πατρίδα! Πουθενὰ ἀλλοῦ τὸ ἀνθρώπινο μάτι δὲν θὰ βρῆ νὰ χορτάση τόσο γαλάζιο χρῶμα, τέτοιο θερμὸ ἡλιοφῶς, ἀκρογιαλιὲς διαμαντένιες, βουνὰ ἀέρινα καὶ σγουρόμαλλα πεύκων κεφαλάκια!

Ὁ πιὸ ὡραῖος τόπος εἶναι ἡ γῆ αὐτή, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ τὰ μάτια μου ἀντίκρυσαν, σὰν ἄνοιξαν στὴ ζωή... Ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ ἔνοιωσα τὸν ἑαυτό μου, ἡ καρδιά μου πλημμύρισε ἀπὸ τὴν μεγαλύτερη ἀγάπη γιὰ τὴν Ἑλλάδα μου... τὶς δόξες καὶ τὴν ἀθάνατη ἱστορία της...

Ὧρες ὁλόκληρες λούστηκα στὸ δαντελένιο κῦμα της, ἔπαιξα μὲ τὰ καθάρια βοτσαλάκια της, ἔχωσα τὸ πρόσωπό μου στὶς μυρωμένες βελόνες τῶν πεύκων καὶ παρηκολούθησα μὲ ὀνειροπόλο βλέμμα τῶν μύριων ψυχῶν τὸ πέταγμα καὶ τῶν γλυκόλαλων πουλιῶν τὰ μαγευτικὰ τραγούδια...

Ἐδῶ σ' αὐτὸν τὸν ὁλογάλανο τόπο ἔμαθαν τὰ χείλη μου νὰ ψελλίζουν τὸ γλυκὸ τῆς Μάνας ὄνομα... Ἐδῶ ἄνοιξε ἡ ψυχὴ στῆς μάθησης τὸ φῶς καὶ δέχτηκε τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας! Σ' αὐτὴν τὴν πανένδοξη γῆ ἔνοιωσα τὰ μάτια μου νὰ δακρύζουν ἀπὸ συγκίνηση, ἀντικρύζοντας τὴν τιμημένη Γαλανόλευκη νὰ κυματίζη περήφανα, ἀναφτερώνοντας τὶς ἐθνικὲς ἐλπίδες καὶ τὰ ὄνειρά μου...

Ἐδῶ, τέλος, μέσα σ' αὐτὸν τὸν μαγευτικὸ συνδυασμὸ τοῦ πρασίνου καὶ τοῦ γαλάζιου, αἰσθάνθηκα τὴν ψυχή μου νὰ πλημμυρίζη ἀπὸ χαρὰ στὴ σκέψη πὼς εἶμαι Ἑλληνόπουλο.

Ναί, εἶμαι Ἑλληνόπουλο καὶ τὸ λέω παντοῦ! Τὸν τίτλο μου αὐτὸν δὲν τὸν ἀλλάζω μὲ τίποτα στὸν κόσμο. Εἶμαι πρόθυμος καὶ τὸ αἷμα μου ἀκόμα νὰ χύσω γιὰ νὰ τὸν διατηρήσω... γιὰ νὰ τὸν κρατήσω πάντα ἀμόλυντο.

ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ
(Κυπαρισσία)

*

«ΒΡΑΔΥ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ»

Σιγά, σιγὰ ἁπλώνεται τὸ σκοτάδι. Βράδυ στὸ χωριό! Οἱ χωριανοὶ μαζεύονται στὰ σπίτια του. Ἡσυχία καὶ γαλήνη ἁπλώνεται παντοῦ. Σὰν μικρὰ ἀστέρια χωρίζουν μὲς τὸ σκοτάδι τὰ φωτισμένα παράθυρα. Τάπ, τάπ, τάπ, ἀκούγονται τὰ βήματα κάποιου διαβάτη. Κάπου, κάπου ἀκούγεται τὸ κελάϊδημα τοῦ γκιώνη γκιών, γκιών, γκιών. Τ' ἀστέρια λάμπουν στὸν οὐρανὸ ὡσὰν μαρμαριτάρια καὶ στὴ μέση τὸ ὁλοφώτεινο φεγγάρι φωτίζει τὰ ἄσπρα σπιτάκια καὶ τὰ στενὰ δρομάκια τοῦ χωριοῦ. Πάνω σ' ἕνα χάλασμα μιὰ κουκουβάγια φωνάζει ζητώντας νὰ βρῆ τὴν τροφή της μέσα στὶς τρύπες. Σιγά, σιγά ὅλα τὰ φῶτα σβύνουν καὶ τὸ σκοτάδι τώρα χύνεται πιὸ πυκνό. Ἡσυχία! Ὅλα κοιμοῦνται.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ Γ. ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ
(Μαθήτρια Δ΄ τάξεως Γυμνασίου
Δημητσάνας)

*

ΤΑ ΔΥΟ ΡΥΑΚΙΑ

«...Ἀπ' τὸ ἴδιο κατάφυτο βουνό, ψηλὰ ἀπ' τὴν περήφανη κορφοῦλα, μέσ' ἀπ' τὰ ἴδια σπλάχνα του, ξεκινοῦν θαρρετὰ δυὸ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα ρυάκια... Στὴν ἀρχὴ ἀκολουθοῦν τὸν εὔκολο κατηφορικὸ δρόμο· ἔπειτα προχωροῦν στὶς σκιερὲς πλαγιές, περνοῦν ἀνάμεσα ἀπὸ πυκνόφυλλους θαλεροὺς θάμνους, κάτω ἀπ' τὰ πανύψηλα καὶ λεβεντόκορμα πεῦκα, τὰ ἐλάτια καὶ τὶς ὀξυὲς τοῦ βουνοῦ καὶ κελαρυστὰ κυλοῦν τὰ γάργαρα νεοά τους πάντα μαζύ, μὲ τὸ ἴδιο ὄνειρο, μὲ μιὰ ἀπόφαση, μὲ τὸν ἴδιο σκοπό: νὰ φθάσουν στὴ θάλασσα!...

Στὸ διάβα τους αὐξάνονται διαρκῶς ἀπὸ ἄλλα μικρότερα ρυάκια καὶ σκορποῦν παντοῦ τὴ χαρὰ καὶ τὴ ζωή... Στὰ ζῶα, στοὺς ἀνθρώπους, στὴ φύση!... Καὶ προχωροῦν, ὅλο προχωροῦν. Ἡ πορεία τους τώρα διακόπτεται ἀπὸ λοφοσειρές, ἀπὸ ἐμπόδια... Τὶ νὰ κάμουν; Πῶς νὰ προχωρήσουν;...

Μὰ νά! δεξιὰ ἁπλώνεται μιὰ μεγάλη πεδιάδα, γεμάτη πρασινάδα καὶ ζωή. Καὶ τὸ ἕνα ρυάκι λέει: «ἂς πάω πρὸς τὰ 'κεῖ· γιατὶ κοπιάζω ἄδικα!... ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος καὶ θὰ φθάσω ἄνετα στὸ σκοπό μου...». Καὶ κατηφόρισε πρὸς τὴν κοιλάδα. Ἀλλὰ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ἐκείνης τοῦ φράζουν τὸ δρόμο, τὸ χωρίζουν σὲ μικρότερα ρυάκια, ἀφανίζεται στὴ μεγάλη πεδιάδα καὶ χάνεται τ' ὄνομά του.

Τὸ ἄλλο ὅμως παλεύει σκληρὰ μὲ ὅλα τὰ ἐμπόδια, συγκεντρώνει τὰ νερά του καὶ ἑνωμένο προχωρεῖ θαρρετά, γίνεται ὁρμητικώτερο, προχωρεῖ διαρκῶς, παίρνει ὄνομα μεγάλου ποταμοῦ καὶ φθάνει μέχρι τὴ θάλασσα, τὸ σκοπό του...».

Αὐτὰ μοῦ διηγήθηκε ὁ γέρο συνταξιδιώτης μου, ὅταν τὸν ρώτησα — πάνω στὴ συζήτηση—γιὰ τὴν «ἐπιτυχία στὴ ζωὴ» καί, κουνώντας τὸ κεφάλι, πρόσθεσε:

«Τὰ ἴδια, παιδί μου, συμβαίνουν καὶ στὴ ζωή! Στὴν ἀρχὴ περνοῦμε ξένοιαστα, χωρὶς πολλὲς φροντίδες, εὐχάριστα... Μὰ ὅταν φθάνουμε στὸ σταυροδρόμι τῆς ζωῆς, στὸ ἀντίκρυσμα τῆς... «πεδιάδας», ἐκεῖ χρειάζεται σκέψη, πολλή, γιὰ νὰ πάρωμε τὴν μεγάλη, τὴν σωστὴ ἀπόφαση, νὰ κάμωμε ἐπιτυχημένη τὴν ἐκλογή... Ὄχι ἀπερίσκεπτα, τὸν εὔκολο δρόμο... Ἀλλὰ μὲ σύνεση, μὲ ἀποφασιστικότητα καὶ θάρρος τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς· αὐτὸν ποὺ μᾶς ἐχάραξε ὁ θεῖος Δημιουργός... Ἂς εἶναι δύσκολος καὶ τραχύς, ἀνηφορικὸς καὶ φαινομενικὰ ἀδιάβατος. Ἡ συνήθεια θὰ τὸν κάνη εὔκολο καὶ εὐχάριστο. Εἶναι ὁ τίμιος, ὁ ἴσιος, ὁ ἰδανικός, ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸν ὁποῖο θὰ φθάσωμε στὸ μεγαλεῖο τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, στὸν προορισμό μας, στη... «θάλασσα».

»Δὲν νομίζεις, παιδί μου, ὅτι ἡ ζωὴ μοιάζει ἀκριβῶς μὲ τὰ δυὸ ρυάκια;»...

Μοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια!...

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Γ. ΞΕΝΑΚΗΣ
(Μύτικας Ἀκαρνανίας)

*

ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

— Ξύπνα, παιδί μου, νὰ πᾶμε στὸ χωράφι πρὶν βγῆ ὁ ἥλιος, ἀκούω τὴ φωνὴ τοῦ πατέρα μου νὰ μὲ καλῆ.

Σηκώθηκα καὶ ξεκινήσαμε. Φθάσαμε στὸ χωράφι καὶ καθήσαμε σ' ἕνα βοάχο, ἔχοντας μπροστά μας τὸ χωριό. Ἡ φύση ἦταν γεμάτη χαρὰ κι' ἁρμονία. Δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ἁπλωνόταν ὁ κάμπος καταπράσινος, ποὺ κι' ἀθάνατος ἂν ἐρχόταν θὰ κύτταζε μὲ θαυμασμὸ καὶ θ' ἄνοιγε ἡ καρδιά του... Καθισμένος ἔτσι παρατηροῦσα τὴ γύρω φύση καὶ χαιρόταν ἡ ψυχή μου... Γυρίζω καὶ πρὸς τὸ μέρος τοῦ πατέρα μου. Ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν εἶχε τὴν ἴδια μ' ἔμενα εὐχαρίστηση. Ὄχι! Δὲν κύτταζε τὴν ὄμορφη φύση. Τὰ μάτια του τὰ εἶχε καρφώσει στὸ χωριό, ἐνῷ ἡ συγκίνηση φαινόταν ζωγραφισμένη στὸ πρόσωπό του. Ξάφνου τὸν ἀκούω νὰ λέη: «Ἄχ! σπίτι μου... Ἄχ...», βγάζοντας ἔτσι ἀπ' τὴ ψυχή του ἕναν ἀναστεναγμό. Ὁ πατέρας μου, κοίταξε τὸ σπίτι ποὺ εἶχε γεννηθῆ καὶ μακρυά του ζοῦσε τώρα. Ναί. Αὐτὸ τοῦ τράβηξε τὴν προσοχὴ πιὸ πολὺ κι' ἀπὸ τῆς φύσης τὰ κάλλη. Καὶ τώρα κοιτάζοντας πάλι τὸ σπίτι του δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ συγκινηθῆ, ὅπως θὰ συγκινιόταν κάθε ἀνθρώπινη καρδιά...

«Ἄχ! σπίτι μου ἄλλο ἀπὸ σένα πιὸ γλυκὸ δὲν ξέρω γὼ στὸν κόσμο». Ἔτσι εἶπε καὶ ξεκίνησε γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ πατρικό του σπίτι...

Μὰ δὲν μποροῦσε!... Μιὰ ἀβάσταχτη δύναμη ἐκεῖ τὸν τραβοῦσε!...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΚΡΑΣΣΑΣ
(Μαθητὴς Δ΄. Τάξεως Γυμνασίου
Φιλοτὶ — Νάξου)

*

Η ΕΛΛΑΔΑ...

Ἀνοίξετε, ὦ Οὐρανοί,
ἡ Δόξα νὰ περάση:
Ἡ Ἀθάνατη Ἑλλάδα μας
τὸν κόσμο νὰ διδάξη·

Τί εἶναι ἡ Ἐλευθεριὰ
πῶς γίνετ' ἡ θυσία
γιὰ τὴν πατρίδα τὴ γλυκειὰ
γιὰ τὴν Ἀθανασία,

Πῶς νίκησε τοὺς βάρβαρους
τί εἶπαν τὰ παιδιά της
ὅταν αὐτοὶ θελήσανε
νὰ μποῦν στὰ σύνορά της,

Πῶς πρέπει ὁ κάθε ἄνθρωπος
νὰ ζῆ καὶ νὰ πεθαίνει
καὶ ἡ γλυκειὰ πατρίδα του
Ἀθάνατη νὰ μένη...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΙΡΜΠΑΣ
(Ἀθῆνα — Παγκράτι)

*

ΒΡΑΔΥΝΟ ΛΙΒΑΝΙΣΜΑ

Χτύπα γλυκόφωνη καμπάνα,
Χτύπα καὶ ἔφτασε τὸ βραδυνὸ
Γονάτισε στὸ εἰκονοστάσι μάνα,
στὸ θυμιαστῆρι ρίξε λιβάνι ἁγνό...

Γλυκειὰ εὐωδιὰ τοῦ λιβανιοῦ
χύσου ἀπὸ τὸ θυμιατῆρι
τώρα ποὺ ὁ ἥλιος στοῦ βουνοῦ
τὴν ἀγκαλιὰ πάει νὰ γύρη...

Τὰ στήθεια μου τὰ διψασμένα
γιὰ δρόσισμα σὲ καρτεροῦν
γιὰ νὰ μεθύσουν ἀπὸ σένα
καὶ στὰ οὐράνια ν' ἀνεβοῦν...

Χτύπα γλυκόφωνη καμπάνα
Χτύπα καὶ ἔφτασε τὸ βραδυνὸ
γονάτισε στὸ εἰκονοστάρι μάνα
στὸ θυμιαστῆρι ρίξε λιβάνι ἁγνό...

ΙΑΚΩΒΟΣ ΕΜ. ΨΑΡΡΑΣ
(Μαθητὴς Ε΄ Γυμνασίου Νάξου)

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

ΠΛΕΞΤΙΚΗ

Διάφοροι πόντοι γιὰ πλέξιμο:

Τὸ φθινόπωρο ἔφτασε κι' ὁ χειμώνας εἶναι κοντά. Σὲ λίγο θὰ φυλαχτοῦν τὰ καλοκαιρινὰ καὶ θὰ κάνουν τὴν ἐμφάνισή τους τὰ πρῶτα μάλλινα. Ἔχω σκοπὸ νὰ σᾶς δώσω ὡραιότατα σχέδια γιὰ πλεκτά, ἀλλὰ πρὶν πρέπει νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ξέρετε ἀρκετοὺς πόντους, ὥστε τὰ πουλόβερ σας, τὰ γιλέκα, οἱ ζακέτες νὰ μὴν ἔχουν τὸ ἴδιο πλέξιμο. Ἐγὼ ἐδῶ σᾶς ἐξηγῶ τὰ κυριώτερα πλεξίματα, τὰ πιὸ συνηθισμένα.

1. Πόντος πυκνὸς γιὰ ἀντρικὸ πουλόβερ ποὺ σχηματίζει ὡραιότατα τετραγωνάκια:

Ἀρχίζετε μὲ 25 πόντους. Πλέκετε 5 πόντους ὄψι, 1 ἀνάποδη, 5 ὄψι 1 ἀνάποδη ὡς ποὺ νὰ τελειώσῃ ἡ σειρά. Στὴν ἀνάποδη σειρά, τὴν δεύτερη, πλέκετε τοὺς ὄψι πόντους ὄψι καὶ τοὺς ἀνάποδους ἀνάποδους. Στὴν τρίτη σειρὰ πλέκετε 3 πόντους ὄψι, 3 ἀνάποδη, 3 ὄψι, 3 ἀνάποδη ὡς τὸ τέλος. Στὴν τέταρτη (ὅπως καὶ σὲ ὅλες τὶς ζυγὲς σειρὲς ποὺ πλέκετε) ξαναπλέκετε τοὺς ὄψι πόντους ὄψι καὶ τοὺς ἀνάποδους ἀνάποδη. Στὴν πέμπτη σειρά, 1 πόντο ὄψι, 5 ἀνάποδη, 1 ὄψι, 5 ἀνάποδη κ.ο.κ.ε.

Στὴν ἕβδομη 3 πόντους ὄψι, 3 ἀνάποδη κ.ο.κ.ε.

Στὴν ἐνάτη 6 πόντους ὄψι, 1 ἀνάποδη.

Καὶ συνεχίζοντας ξαναγυρίζουμε ὅπως στὴν πρώτη 5 ὄψι, 1 ἀνάποδη κ.ο.κ.ε.

2 Πλέξιμο γεμάτο λοξὲς γραμὲς σὰν ζὶκ ζάκ:

Εἶναι κι' αὐτὸς ἕνας πυκνὸς πόντος γιὰ πουλόβερ.

Πλέκετε 3 ὄψι, 3 ἀνάποδη, 3 ὄψι, 3 ἀνάποδη ὅλη τὴ σειρά. Ἡ ἀνάποδη πλέκεται ἴσια.

Στὴν τρίτη σειρὰ ἀρχίζετε 4 ὄψι 3 ἀνάποδη, 3 ὄψι 3 ἀνάποδη, γιὰ νὰ γίνῃ λοξὴ ἡ σειρά. Στὴν πέμπτη σειρὰ ἀρχίζετε μὲ 5 ὄψι, 3 ἀνάποδη, 3 ὄψι 3 ἀνάποδη κλπ.

Στὴν ἕβδομη σειρὰ 4 ὄψι 3 ἀνάποδη, 3 ὄψι 3 ἀνάποδη. Στὴν ἐνάτη σειρὰ 3 ὄψι 3 ἀνάποδη καὶ ξαναρχίζουμε συνεχίζοντας ἀπὸ τὴν ἀρχή, δηλαδὴ 3 ὄψι 3 ἀνάποδη κλπ.

3 Ζέρσεϋ:

Εἶναι ἕνα ἁπλό, συνηθισμένο πλέξιμο: μιὰ σειρὰ ὄψι, μιὰ σειρὰ ἀνάποδη ὡς τὸ τέλος.

4 Λάστιχο:

Ἕνας πόντος ὄψι, ἕνας πόντος ἀνάποδη ὡς τὸ τέλος.

5 Πόντος «ζαρετιέρα»

Μόνον καλή.

6 Πλέξιμο «πουὰν ντὲ ρί»:

Κι' αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ συνηθισμένους.

Πλέκετε ἕναν ἐπάνω, ἕναν κάτω σὲ ὅλη τὴ σειρά. Στὴν ἄλλη σειρά, τὸν ἐπάνω τὸν κάνετε κάτω καὶ τὸν κάτω ἐπάνω καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

7 Ἄλλος πόντος πυκνός:

Ἀρχίζετε νὰ πλέκετε 2 πόντους ὄψι, ἕναν ἄπλεκτον, 2 ὄψι, ἕναν ἄπλεκτο. Στὴ δεύτερη σειρὰ πλέκετε τοὺς πόντους στὴν ἀνάποδη, ἀλλὰ ἀφήνοντας ἄπλεκτο πάλι τὸν ἄπλεκτο. Στὴν τρίτη σειρὰ ὅπως στὴν πρώτη. Στὴν τέταρτη σειρὰ πλέκετε ὅλους τοὺς πόντους ἀπὸ τὴν ἀνάποδη. Στὴν πέμπτη σειρὰ 1 πόντο ὄψι, 1 πόντο ἄπλεκτο, 2 πόντοι ὄψι, 1 ἄπλεκτο κλπ. Στὴν ἕκτη, κάνουμε ὅ,τι καὶ στὴ δεύτερη καὶ συνεχίζομε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ὡς τὸ τέλος.

Κάθε τέσσαρες σειρές, ὁ ἄπλεκτος πόντος προχωρεῖ κατὰ 1 πόντο.

7 Ὡραῖος πόντος ἀζούρ:

Πρώτη σειρά, ὄψι 2 πόντους. 4 φορὲς 1 πόντο ὄψι. 1 πλάτεμα. 8 φορὲς 2 πόντους παρμένους μαζὶ ἀπὸ τὴν ἀνάποδη: 8 φορὲς 1 πλάτεμα καὶ 1 πόντο ὄψι 8 φορὲς 2 πόντους παρμένους μαζὶ καὶ ἔτσι ὡς τὸ τέλος. Ἡ σειρὰ τελειώνει μὲ 4 φορὲς 1 πλάτεμα καὶ 1 πόντο, 2 πόντοι.

Δεύτερη σειρά: Ἀπ' τὴν ἀνάποδη πλέκονται τὰ πλατέματα.

Τρίτη σειρὰ ἀπὸ τὴν ὄψι.

Τέταρτη σειρὰ ἀπὸ τὴν ἀνάποδη.

Πέμπτη σειρά, ὅπως ἡ πρώτη κ.ο.κ.ε.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ σᾶς μιλήσω καὶ γιὰ ἄλλους πόντους, ἔτσι ὥστε νὰ τοὺς ξέρετε ὅταν θὰ σᾶς δώσω τὰ σχέδια γιὰ τὰ πλεκτά.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Πῶς πλένονται τὰ χρωματιστὰ βαμβακερὰ ἢ τὰ λινὰ ὑφάσματα:

Τὰ τσίτια καὶ τὰ λινὰ τὰ χρωμοτυπωμένα, ἂν πλυθοῦν μὲ νερὸ καὶ μὲ σαπούνι κι' ὕστερα ἁπλωθοῦν στὸν ἥλιο, θὰ ξεθωριάσουν, θὰ χάσουν τὴ φρεσκάδα τους.

Νὰ τώρα μερικοὶ τρόποι γιὰ νὰ πλυθοῦν χωρὶς νὰ κινδυνέψουν τὰ χρώματά τους.

Τρίβομε μὲ τὸν τρίφτη 6—8 καθαρισμένες ὠμὲς πατάτες μέσα στὸ νερὸ ὅπου θὰ πλύνωμε τὰ ὑφάσματα. Ἔπειτα διαλύουμε λίγο πράσινο σαπούνι, καὶ πλένομε τὸ ὕφασμα ἢ τὸ φόρεμα χωρὶς νὰ τὸ τρίψουμε πολὺ δυνατά. Τὸ ἐκβγάζομε μὲ τρία νερά. Στὸ δεύτερο νερὸ ρίχνομε καὶ λίγο ξύδι. Τ' ἁπλώνομε ἀπὸ τὴν ἀνάποδη σὲ μέρος σκιερό. Δὲν τ' ἀφήνουμε πολλὴ ὥρα νὰ στεγνώσῃ. Σιδερώνεται ὑγρό.

Ἄλλος τρόπος:

Βράζουμε 170 δράμια ξερὰ φασόλια σὲ 7 ὀκάδες νερό. Στὸ νερὸ αὐτὸ πλένομε τὰ χρωμοτυπωμένα βαμβακερά.

Ἄλλος τρόπος:

Ὅταν ἔχουμε στὸ σπίτι πιλάφι, φυλᾶμε τὸ ριζόνερο. Ζωηρεύει τὰ χρώματα τῶν μπαμπακερῶν ὑφασμάτων καὶ τὰ κάνει νὰ φαίνωνται σὰν καινούργια.

Πῶς καταλαβαίνουμε ἂν ἕνα ὕφασμα ἔχει μπαμπάκι:

Πολλὲς φορὲς τυχαίνει νὰ θέλουμε νὰ ξέρουμε ἂν ἕνα ὕφασμα εἶναι ὁλόμαλλο ἢ ἔχει μέσα καὶ μπαμπάκι.

Ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι γιὰ νὰ βεβαιωθοῦμε. Ὁ πιὸ ἁπλὸς εἶναι νὰ πάρουμε ἕνα κομματάκι ἀπ' αὐτὸ τὸ ὕφασμα καὶ νὰ τὸ κάψουμε σ' ἕνα σπίρτο ἢ ἕνα κερί.

Ἡ μάλλινη κλωστὴ καίγεται ἀργά, ἀφήνει μιὰ στάχτη μαυριδερή, ἀκέρια, σχεδὸν στὸ σχῆμα τῆς κλωστῆς καὶ στὸ κάψιμο ἀφήνει μιὰ χαρακτηριστικὴ μυρωδιά, ὅπως ὅταν κάψωμε μιὰ τρίχα ἀπὸ τὰ μαλλιά μας.

Ἐνῷ ἡ μπαμπακερὴ κλωστὴ καίγεται ἀμέσως, εὔκολα, χωρὶς καμμιὰ μυρωδιὰ καὶ δὲν ἀφήνει σχεδὸν στάχτη.

Πῶς ξεκολλάει γρήγορα ἡ ἐτικέττα ἀπὸ ἕνα μπουκάλι:

Καμμιὰ φορὰ βιαζόμαστε νὰ ξεκολλήσουμε μιὰ ἐτικέττα ἀπὸ ἕνα μπουκάλι φαρμακείου ἢ ἄλλο. Τὴ βρέχουμε καὶ τὴ ξύνουμε μὲ τὸ μαχαίρι, χωρὶς ὅμως νὰ μποροῦμε νὰ τὴν ξεκολλήσουμε ἐντελῶς. Ὡστόσο ὑπάρχει κι' ἕνας τρόπος πολὺ ἁπλός: Ἀφοῦ βρέξουμε καλὰ καλὰ τὴν ἐτικέττα, νὰ τὴν περάσουμε ἀπάνω ἀπὸ τὴν φλόγα ἑνὸς κεριοῦ ἢ σπίρτου. Μὲ τὴ θερμότητα ἡ κόλλα διαλύεται καὶ ἡ ἐτικέττα ξεκολλᾶ ἀμέσως.

Πῶς διατηρεῖται τὸ κρέας:

Ὅλα τὰ σπίτια δὲν ἔχουν ψυγεῖο, ἢ ὅταν ἔχουν, τυχαίνει νὰ λείπῃ ὁ πάγος. Ἂν θέλετε νὰ διατηρήσετε ἕνα κομμάτι κρέας, τί θὰ κάνετε;

Ἰδοὺ ἕνα ἁπλούστατο μέσο: Βουτῆξτε ὁλόκληρο τὸ κρέας μέσα σὲ γάλα ἀποβουτυρωμένο. Τὸ γάλα πήζει καὶ σχηματίζει ἕνα προστατευτικὸ στρῶμα ὁλόγυρα ἀπὸ τὸ κρέας, ποὺ τὸ απομονώνει, καὶ τὸ κάνει νὰ μὴν ἔρχεται σ' ἐπαφὴ μὲ τὸν ἀέρα.

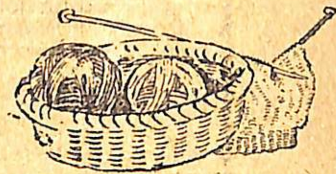
Λένε ὅτι τὸ κρέας μπορεῖ νὰ διατηρηθῇ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο κι' ὁλόκληρη ἑβδομάδα, ἀρκεῖ νὰ τὸ βουτᾶμε καθημερινὰ στὸ γάλα.

Ἡ μέθοδος αὐτὴ δὲν δίνει καμμιὰ δυσάρεστη γεύση ἢ μυρουδιὰ στὸ κρέας.

Γιὰ νὰ διατηρήσετε κρέας ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ ἢ ἀπὸ τὸ βράδυ ὡς τὸ πρωΐ, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἀλείψετε καλὰ σ' ὅλη του τὴν ἐπιφάνεια μὲ λάδι.

Πῶς διτηροῦνται οἱ ντομάτες:

Ἂν θέλουμε νὰ φυλάξουμε γιὰ τὸν χειμῶνα μερικὲς ἀκέριες ντομάτες, διαλέγουμε μερικὲς καλές, ὄχι πολὺ ὥριμες, κι' ἀκέριες. Τὶς σφουγγίζουμε καλὰ μ' ἕνα καθαρὸ πανὶ χωρὶς νὰ τὶς πλύνουμε καὶ τὶς τοποθετοῦμε κατὰ στρώματα σ' ἕνα πλατύστομο πήλινο δοχεῖο.

Φτιάνουμε ἔπειτα σαλαμούρα μὲ ὀχτὼ μέρη νερό, ἕνα μέρος ἁλάτι κι' ἕνα ξύδι καὶ μ' αὐτὴ γεμίζουμε τὸ δοχεῖο μὲ τὶς ντομάτες ὡς ἐπάνω.

Προσθέτουμε ὡς ἕνα δάχτυλο λάδι γιὰ νὰ μὴν ἔρχωνται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν ἀέρα, καὶ κλείνομε τὸ δοχεῖο μὲ χοντρὸ χαρτί, ποὺ τὸ δένομε σφιχτά.

Οἱ ντομάτες μποροῦν νὰ διατηρηθοῦν φρέσκες πολλοὺς μῆνες.

Πῶς διατηροῦνται οἱ πατάτες:

Μέσα σὲ μιὰ κασέλα ἢ καὶ χάμω, ρίχνετε ἕνα καλὸ στρῶμα καρβουνόσκονη. Ἀραδιάζετε τὶς πατάτες, ρίχνετε κι' ἄλλη σκόνη κι' ἀπὸ πάνω βάζετε κι' ἄλλες πατάτες. Διατηροῦνται φρέσκες, σὰν νὰ βγῆκαν τώρα μόλις ἀπὸ τὸ χῶμα.

Η ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ

'Αντοχή

Τὰ θέματα ποὺ στὰ σημειώματά μας αὐτὰ μᾶς ἀπησχόλησαν μέχρι σήμερα, εἶχαν ὡς κέντρο τους μιὰ πλευρὰ ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Κυρίου μας: τ ὴ χ α ρ ά Τ ο υ. Πῶς ἔχαιρε 'Εκεῖνος, γιατὶ ἔχαιρε, τί εἴδους ἦταν ἡ χαρά Του καὶ ἡ χαρὰ ποὺ πρέπει νὰ ἔχουμε κι' ἐμεῖς. Σήμερα ἂς ἀλλάξωμε θέμα. "Ας ἀρχίσωμε νὰ ἐξετάζωμε μιὰ ἄλλη πλευρὰ ἀπ' τὴν προσωπικότητά Του. Τὸ ἔχομε ἄλλωστε συμφωνήσει. 'Η προσωπικότης τοῦ Κυρίου μας πρέπει γιὰ ὅλους μας νὰ εἶναι τὸ πρότυπο, τὸ μοντέλλο, ποὺ σύμφωνα μ' αὐτὸ θὰ προσπαθοῦμε νὰ διαμορφώσωμε τὴ ζωή μας.

Καὶ ποιὸ θὰ εἶναι τὸ θέμα μας; 'Η ἀ ν τ ο χ ή Τ ο υ. "Οχι κυρίως ἡ σωματική Του ἀντοχὴ στοὺς κόπους, στὶς ταλαιπωρίες καὶ στὶς πολυποίκιλες κακουχίες ποὺ εἶχε ν' ἀντιμετωπίση, ἀλλὰ ἡ ψ υ χ ι κ ή Τ ο υ ἀ ν τ ο χ ή. Αὐτή, ποὺ φανερώνεται ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ποὺ παρουσιάσθηκε δημοσίᾳ στὸ βάπτισμα τοῦ 'Ιορδάνου, μέχρι τὴν τελευταία ἡμέρα, ποὺ ἦταν κρεμασμένος ἐπάνω στὸ Σταυρό.

"Ας ἀρχίσωμε ἀπ' τὴν πρώτη ἐκείνη ἡμέρα στὸν 'Ιορδάνη. Στὸν "Αγιο 'Ιωάννη τὸ Βαπτιστὴ ἔτρεχαν χιλιάδες ἄνθρωποι, ὅλοι ἁμαρτωλοί. "Ηθελαν, ἀφοῦ ἐξομολογηθοῦν τὶς ἁμαρτίες τους, νὰ τοὺς βαπτίση ὁ Πρόδρομος μέσα στὸ ποτάμι καὶ νὰ ξεπλυθοῦν τὰ ἁμαρτήματά τους. "Ερχεται καὶ 'Εκεῖνος, ὁ ἀναμάρτητος Κύριος. «'Αμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι Αὐτοῦ», δηλαδὴ δὲν εἶχε ποτὲ κάμει καμμιὰ ἁμαρτία, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα Του δὲν πέρασε ποτὲ ἕνας λόγος ποὺ νὰ εἶχε μέσα του κάτι τὸ δόλιο, κάτι ποὺ δὲν ἦταν εἰλικρινές. Καὶ ὅμως, δέχεται νὰ παρουσιασθῆ κι' Αὐτὸς σὰν ἁμαρτωλός, τὸ ἴδιο μὲ τοὺς ἄλλους ἁμαρτωλούς.

Τὸ σκεφθήκατε καλὰ τί σημαίνει αὐτό; 'Εμεῖς δὲν περνάει ἡμέρα χωρὶς νὰ κάνωμε ἁμαρτίες καὶ λάθη. Καὶ ὅμως, ὄχι μόνο δὲν τὰ φανερώνομε μόνοι μας, ἀλλά, καὶ ἂν κάποιος μᾶς τὰ θυμίση, τότε θυμώνομε καὶ φουρκιζόμαστε. Συμπεριφερόμαστε σὰν νὰ μὴ εἴχαμε κάνει ποτὲ στὴ ζωή μας κανένα σφάλμα, σὰν νὰ εἴμαστε ἀληθινὰ ἀναμάρτητοι. "Αν, τώρα, τύχη νὰ ἔχουν κάνει οἱ ἄλλοι ἕνα λάθος καὶ ἐμεῖς νὰ εἴμαστε ἐν τάξει, τότε εἶναι κι' ἂν εἶναι. Ποῦ νὰ τολμήση κανεὶς νὰ πῆ ὅτι μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἔχομε φταίξει καὶ ἐμεῖς: Εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ σηκώσωμε ἀληθινὴ ἐπανάσταση. «'Ακοῦ ἐκεῖ, λέμε μέσα μας, νὰ ἔχουν τὴν ἀναίδεια νὰ ποῦν ὅτι κι' ἐμεῖς ἔχομε κάνει τὸ ἴδιο λάθος μὲ τοὺς ἄλλους; Ποιὸς τοὺς ἔδωσε τέτοιο δικαίωμα;» "Αν, πάλι, δὲν τύχη νὰ μᾶς πάρη κι' ἐμᾶς τὸ σχέδιο καὶ νὰ μᾶς νομίσουν ὅτι κι' ἐμεῖς ἔχομε κάνει τὸ ἴδιο σφάλμα μὲ τοὺς ἄλλους, προσπαθοῦμε μὲ κάθε τρόπο νὰ δείξωμε τὴν ἀθωότητά μας. Μὲ καμάρι θέλομε ὅλοι νὰ πληροφορηθοῦν ὅτι ἂν οἱ ἄλλοι ἔφταιξαν, ἐμεῖς ὅμως δὲν εἴμαστε ἔνοχοι. Δὲν εἶναι μάλιστα καὶ σπάνιο τὸ φαινόμενο, ὅταν ἐμεῖς δὲν ἔχομε κάνει ἕνα λάθος, νὰ τρέχωμε μὲ χαρὰ νὰ καταγγέλλωμε τὸ σφάλμα τῶν ἄλλων, γιὰ νὰ φανῆ ἀκόμα πιὸ καθαρὰ ἡ ἀθωότης ἡ δική μας.

Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, πόσο μακρυὰ εἴμαστε, ἀλήθεια, ἀπ' τὸ πρότυπό μας! 'Εκεῖνος, χωρὶς κανεὶς νὰ Τὸν ἀναγκάση, ἔτρεξε νὰ παρουσιασθῆ στὸν Βαπτιστή, σὰν ἕνας ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι. Πόση ψυχικὴ δύναμη, πόση ἐσωτερικὴ ἀντοχὴ χρειάζεται μιὰ τέτοια πράξη! Νὰ εἶσαι σὲ ὅλα ἀθῶος καί, στὰ μάτια τοῦ κόσμου, νὰ παρουσιάζεσαι σὰν ὁ πιὸ συνηθισμένος ἁμαρτωλός!

Θέλει ἢ δὲν θέλει μεγάλη ψυχικὴ δύναμη;

Ο ΠΑΤΕΡ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Περιμένοντας τὰ ἐπαναπατριζόμενα παιδιά.
(Σκίτσο τοῦ Β. Μητρόπουλου, μαθητοῦ Σιβιτανιδείου Σχολῆς)

'Η ποδοσφαιρικὴ ὁμάδα τῆς Παναγίτσας

ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ (Πέλλης). — Τὰ παιδιὰ ποὺ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὶς παιδοπόλεις στὰ χωριά μας δείχνουν μιὰ ἐξαιρετικὴ ἐπίδοση στὸ ποδόσφαιρο! Οἱ τελευταῖες συναντήσεις τῆς ὁμάδας Παναγίτσας, μὲ ὁμάδες γειτονικῶν χωριῶν εἶχαν τὰ ἀκόλουθα ἀποτελέσματα: Παναγίτσα — "Αρνισσα 4—2, Παναγίτσα — Ζέρβη 4—1, Παναγίτσα — Ξανθόγεια 3—1, Παναγίτσα —Δροσιὰ 1—0. 'Η ὁμάδα τῶν παιδιῶν τῆς Παιδοπόλεως σὲ συνάντηση μὲ τὴν παληὰ ὁμάδα τοῦ χωριοῦ Παναγίτσα πέτυχε ἰσοπαλία.

Τὴν ὁμάδα αὐτὴ τῆς Παναγίτσας ἀποτελοῦν οἱ Κ. Γαϊσίδης, Σ. Γαϊσίδης, Ε. Λετοίδης, Χ. Μιχαηλίδης, 'Ελ. Χριστοφορίδης, Γ. Ξενίδης Α. 'Αποστολίδης, Θ. Μεταξᾶς, Δ. Μιχαηλίδης, Τ. Κοντογουλίδης καὶ Φ. Κοσμίδης.

Η «ΣΠΙΘΑ»

Πήραμε μιὰ σειρὰ τῆς πολυγραφημένης «δεκαπενθήμερης ἐφημερίδας» ποὺ φέρνει τὸν τίτλο «Σπίθα». Βγαίνει ἀπὸ παιδιὰ φίλους τῆς «Παιδοπόλεως». Μεταξὺ τῶν συντακτῶν τῆς μικρῆς ἐφημερίδας εἶναι καὶ ὁ Παναγιώτης Παπαδάκης. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀξιοπρόσεχτη προσπάθεια.

★

'Απὸ πιὰ νησιὰ ἀποτελεῖται ἡ Δωδεκάνησος

ΝΗΣΟΙ	"Εκτασις τετρ. χλμ	Πληθυσμὸς
Ρόδος	1.404	41.571
Κῶς	295	15.015
Κάρπαθος	288	6.500
Κάλυμνος	107	14.000
'Αστυπάλαια	95	1.365
Κάσος	65	1.760
Τῆλος	63	1.158
Σύμη	57	7.000
Λέρος	55	3.993
Νίσυρος	42	3.158
Πάτμος	34	2.548
Χάλκη	29	1.300
Καστελλόριζον	9	2.742

Η ΡΗΝΟΥΛΑ ΚΙ Ο ΠΕΤΡΟΣ

Ἡ Ρηνούλα κι' ὁ Πετρῆς, δυὸ χαρούμενα ἀδερφάκια,
Κυριακὴ πρωΐ κοιμοῦνται στὰ λευκά τους κρεβατάκια.
Κάνει κρύο. Κι' εἶναι τόση στὸ κρεβάτι ζεστασιά,
ποὺ ξεχάσανε κι' οἱ δυό τους πὼς θὰ πᾶν στὴν Ἐκκλησιά.

Ἡ μανούλα τοὺς φωνάζει: «Ἔ! παιδιά, ἐμπρὸς ξυπνᾶτε!
Ὥρα εἶναι γιὰ νὰ πᾶτε...».
Μὰ ἡ Ρηνούλα τὸ κεφάλι χώνει μέσ' στὸ μαξιλάρι
κι' ὁ Πετρῆς γυρίζει ἀπ' τ' ἄλλο πλευρὸ, γιὰ νὰ τὸν πάρη.

Κι' ἡ μητέρα του θυμώνει γιὰ καλά: «Παιδιά, ντροπή!
Δὲν ἀκοῦτε τὴν καμπάνα ποὺ χτυπάει ἀπὸ νωρίς;»
«Τὸ ξεχάσαμε, μανούλα...», ἡ Ρηνιὼ ἀρχινᾶ νὰ πῆ.
«Τὸ ξεχάσαμε πὼς εἶναι Κυριακή», λέει κι' ὁ Πετρῆς.

«Τὸ ξεχάσατε! Ἂν, ὅμως, ὁ Θεὸς ξεχνοῦσε τώρα
νὰ μᾶς στείλη τὴ βροχούλα γιὰ τὰ δέντρα καὶ τὰ στάχυα
καὶ τὸν ἥλιο του στὴ γῆ μας, μὲ τὰ τόσα πλούσια δῶρα,
θἆταν μιὰ ἐρημιὰ ἡ πλάση, ὅλο ἀγκάθια κι' ὅλο βράχια.

»Κι' ἂν ἀκόμα λησμονοῦσε νὰ μᾶς στείλη, καμμιὰ μέρα,
τὸν ὁλόδροσό Του ἀγέρα,
τὰ λουλούδια καὶ τ' ἀηδόνια καὶ τ' ἀρνάκια τὰ μικρὰ
θἆταν ὅλα πιὰ νεκρά!

»Μὰ ὁ καλὸς Θεός, παιδιά μου, δὲν ξεχνᾶ τὰ πλάσματά Του
καὶ μᾶς τρέφει καὶ μᾶς ντύνει μὲ τὰ μύρια θαματά του.
Πῶς, λοιπόν, ἐσεῖς ξεχνᾶτε τὸν μεγάλο μας Πατέρα,
Κυριακή, μιὰ τέτοια μέρα;»

Ἦρθε ἡ ἄλλη Κυριακή. Μὲ χαρὰ καὶ βιαστικά,
ἡ Ρηνούλα ἄσπρο φιόγκο κι' ὁ Πετρῆς μὲ ναυτικά,
— μὰ δὲν εἶναι ν' ἀπορῆς; —
δές τους, πᾶν στὴν ἐκκλησιὰ κι' ἀπ' τοὺς ψάλτες πιὸ νωρίς!

Ν. ΤΥΠΑΛΔΟΣ

Τὰ ἑλληνικὰ λιμάνια

Ἀποστάσεις, εἰς ναυτικὰ μίλια, ἀπὸ Πειραιᾶ:

Αἴγιον	78
Αἰδηψὸς	125
Ἀλεξανδρούπολις	246
Ἄνδρος	87
Ἀργοστόλιον	168
Βαθὺ (Σάμου)	175
Βόλος	178
Ζάκυνθος	149
Ἡράκλειον	173
Θεσσαλονίκη	253
Ἰκαρία	140
Καβάλα	241
Καλάμαι	168
Κατάκωλον	158
Κέρκυρα	215
Κυπαρισσία	184
Λευκὰς	175
Λῆμνος	183
Μυτιλήνη	188
Νάξος	103
Ναύπλιον	80
Πάτραι	105
Πρέβεζα	183
Σῦρος	78
Ὕδρα	38
Χαλκὶς	93
Χανιὰ	147
Χίος	147
Ψαρὰ	120

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΑ ΒΡΕΧΗ

Ἔξω κάνει χαλασμὸ
μπουμπουνίζει κι' ὅλο βρέχει
—λές, δὲν παίρνει ἀνασασμό.
Στ' ἄδειο τζάκι ἡ γάτα τρέχει,

βιαστικὴ καὶ ρουρουνίζει.
Μὲ τὰ χέρια ἑνωμένα
στέκομαι μπροστὰ σὲ Σένα.
Γιὰ τὸ πλοῖο ποὺ ἀρμενίζει,

Σὲ παρακαλῶ, Χριστέ μου,
ρίξε τὴν ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου.
Γιὰ τὸ δύστυχο ὀρφανὸ
κάν' τὸ δρόμο φωτεινό.

Γιὰ τὸ γεωργὸ ἡ βροχὴ
δῶσε νἆναι θησαυρός·
καὶ στὴν καθεμιὰ ψυχὴ
στάσου, Κύριε, φρουρός!

ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

Θέλεις νὰ σὲ λένε Χριστιανὸ;
Ἄκουσε, λοιπόν, τὶ θὰ σοῦ πῶ:
Σ' ὅλες σου τὶς πράξεις νἆσαι
καθαρός, καὶ νὰ φοβᾶσαι
μὴ κανέναν ἀδικήσης.

Πρέπει ἐδῶ στὴ γῆ νὰ ζήσης
σὰ λυχνάρι ποὺ φωτίζει
πάνω σ' ἕνα λυχνοστάτη
καὶ τὸν ἴσιο δρόμο ὁρίζει:
τοῦ Θεοῦ τὸ μονοπάτι!

Ἀπὸ τοὺς θρύλους τοῦ λαοῦ

ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Πολλὰ ἔχουν εἰπωθῆ γιὰ τὸ ἀηδόνι. Καὶ στὰ δικά μας καὶ στὰ παλιὰ τὰ χρόνια! Κι' ὁ Ὀβίδιος στὶς «μεταμορφώσεις» του, γράφει πὼς ἡ Φιλομήλα, ἡ θυγατέρα τοῦ Πανδίωνα, μεταμορφώθηκε σὲ ἀηδόνι, ἡ ἀδελφή της ἡ Πρόκνη σὲ χελιδόνι κι' ὁ Τηρέας, ὁ ἄνδρας τῆς τελευταίας σὲ τσαλαπετεινό! Εἶναι κάπως γνωστὸς ὁ μῦθος ποὺ ἀναφέρει ὁ Ὀβίδιος. Ὁ Τηρέας ἀγάπησε τὴν κουνιάδα του κι' ἀπὸ τὴν ἄνομη αὐτὴ ἀγάπη — ἑνὸς κακοῦ δοθέντος μύρια ἕπονται — γίνηκαν τόσα φρικτὰ καὶ φοβερά, ποὺ ὁ Δίας τοὺς ἔκαμε πουλιὰ γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήση!...

Μὰ καὶ οἱ νεώτεροι φαίνεται πὼς δὲν στεροῦνται φαντασίας. Γιατὶ καὶ οἱ σύγχρονοί μας θέλουν τὸ ἀηδόνι πιστικό!

Μιὰ φορά, λέει, κι' ἕνα καιρὸ τὸ Ἀηδόνι ἦταν ἕνας ὅμορφος ἄντρας ποὺ φύλαγε τὰ πρόβατά του!... Τὶς μέρες καὶ τὶς νύχτες ἀκόμα κάτω ἀπὸ τὶς φυλλωσιὲς τῶν δέντρων ἔπαιζε τὴ φλογέρα του καθὼς φύλαγε τὰ πρόβατα, καὶ τραγουδοῦσε μὲ μιὰ γλυκειὰ φωνή.

Μὰ κάποια μέρα μπλέχτηκε σὲ κάποιο γλέντι. Χοροκόπησε ὅσο νὰ πῆς!

Ἔτσι κουρασμένος, προσευχήθηκε. Τραγούδησε, χόρεψε, γλέντησε. Κι' ἤπιε—ἤπιε πολύ!
Μιὰ προσευχὴ ἀνθρώπου κουρασμένου ποὺ ζητοῦσε μιὰ μεγάλη καὶ μακρυὰ ἀνάπαυση!

— Δῶσε, Θεέ μου, νὰ ξημερώση γιὰ μένα τοῦ Ἅϊ Γιωργιοῦ.

Μὰ ὁ Ἅϊ Γιώργης ἤθελε πολλοὺς μῆνες γιὰ νὰ φτάση! Μόλις τότε ἄρχιζε ὁ χειμῶνας.

Ὁ Θεὸς τὸν ἄκουσε καὶ τοῦ ἔδωκε ὕπνο βαρύ! Κοιμήθηκε, κοιμήθηκε μέρες πολλές, βδομάδες, μῆνες. Δὲν ἔλεγε νὰ ξυπνήση! Πέρασε ὁ χειμῶνας κι' ἦλθε ἡ ἄνοιξη.... κι' αὐτὸς κοιμόταν!

Στὸ μεταξὺ τὸ κοπάδι τοῦ κοιμησμένου πλήθαινε! Βέβαια ἕνα κοπάδι χωρὶς πιστικὸ χάνεται. Μὰ στὸ πόδι τοῦ νέου πιστικοῦ στάθηκαν οἱ δυὸ πιστοὶ σκύλοι του. Ἡ Τσίλα καὶ τὸ Τσιβέλι. Αὐτὰ ὡδηγοῦσαν τὰ πρόβατα στὴ βοσκή. Αὐτὰ τὰ ξανάφερναν κάθε βράδυ στὴ στάνη. Καὶ οἱ προβατίνες γεννοῦσαν καὶ τὸ κοπάδι διπλασιάστηκε!...

Μὰ κάποτε ξημέρωσε καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Κι' ὁ πιστὸς ξύπνησε.

Κυττάζει ἐκστατικὸς τὸ κοπάδι του! Ἔτριβε τὰ μάτια του. Τόσα λοιπόν, πρόβατα!

Καὶ οἱ κακὲς σκέψεις ἦρθαν στὸ μυαλό του!

—Τὶ νὰ τὰ κάμη τόσα πρόβατα; Νὰ τὰ πουλήση; Καὶ βέβαια θὰ τὰ πουλοῦσε! Καὶ τὰ πούλησε τὴν ἄλλη μέρα ποὺ οἱ δυὸ πιστοί του σκύλοι, ἡ Τσύλα καὶ τὸ Τσιβέλι, ἔλειπαν.

Σὰν ξαναγύρισαν στὴ στάνη καὶ τὴν βρῆκαν χωρὶς κοπάδι παραπονέθηκαν:

Κατάλαβε τὸ λάθος του ὁ πιστικός. Καὶ στενοχωρέθηκε τόσο! Ἦταν νὰ τὸν λυπᾶται κανείς!... Τὸν λυπήθηκε κι' ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἔκαμε ἀηδόνι!

Κι' ἀπὸ τότε βλέπει ἀπὸ ψηλὰ τὰ πρόβατα, νομίζει πὼς εἶναι δικά του καὶ χαίρεται τραγουδῶντας:

—Τσίλα—Τσίλα! Τσιβέλι—Τσιβέλι σοῦ...σοῦ...

Μὲ τὸ τραγοῦδι, του αὐτὸ φωνάζει τὰ σκυλιὰ του καὶ φαντάζεται πὼς ὅλα τὰ πρόβατα εἶναι δικά του!...

Α.Κ.Μ.

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος καὶ τὸ σχολεῖο

— Παπού, κοῖτα τὰ γράμματα ποὺ ἔγραψα! φώναξε μὲ καμάρι ὁ Παναγιώτης, ὁ μικρὸς ἀδερφὸς τοῦ Θάνου, δείχνοντας στὸν παποὺ μιὰ πλάκα, ὅπου ἦταν ὡραῖα, γραμμένα στρογγυλά, καὶ τὰ εἰκοσιτέσσερα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου.

— Πολὺ καλά, ἔγγονα! Πολὺ καλά, παιδί μου! ἔκανε εὐχαριστημένος ὁ παπούς.

Ἦταν πολὺ μικρὸς ἀκόμη ὁ Παναγιώτης, φέτος θἄκλεινε τὰ ἑφτά, καὶ θὰ πήγαινε τὸ φθινόπωρο γιὰ πρώτη φορὰ σχολεῖο. Ἤξερε ὅμως νὰ συλαβίζη καὶ νὰ γράφη μὲ τὸ κοντύλι ὅλα τὰ γράμματα στὴν πλάκα του. Κι᾿ εἶχε γι᾿ αὐτὸ ἕνα καμάρι!

— Κοῖτα τον πῶς καμαρώνει! Σὰν γύφτικο σκεπάρνι! εἶπε γελώντας ὁ Θάνος στὸν παπού, ὅταν ὁ μικρὸς ἔφυγε εὐχαριστημένος ποὺ τὸν εἶχαν παινέσει.

— Καὶ μὲ τὸ δίκιο του... εἶπε χαμογελώντας ὁ γέρος. Ἀπὸ φέτος παύει καὶ ὁ Παναγιώτης νὰ εἶναι ἕνα νήπιο. Θὰ πάη σχολεῖο, θὰ γίνη ἕνας μικρὸς πολίτης, γιατὶ ἀπὸ δῶ κι᾿ ἐμπρὸς θὰ ἔχη χρέη. Θὰ γνωρίση ἄλλες χαρὲς κι᾿ ἄλλες ἔγνοιες. Θὰ γίνη κι᾿ αὐτὸς μαθητής. Σὲ κάθε τάξη, ἀναλόγως μὲ τὴν ἡλικία του, θὰ μαθαίνη ὅλο καὶ καινούργια πράγματα, ποὺ χρόνο μὲ τὸ χρόνο θὰ γίνωνται καὶ πιὸ δύσκολα... Κοντὰ ὅμως στὰ μαθήματα, σ᾿ αὐτὴ τὴ μικρὴ κοινωνία ποὺ εἶναι τὸ σχολεῖο, θὰ διδαχτῆ κι᾿ ἄλλα πράγματα. Ἐσύ, Θάνο, ποὖσαι πιὸ μεγάλο ἀγόρι καὶ φέτος θὰ πᾶς στὴν ἕκτη, μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς πιὸ εἶναι τὸ πιὸ σπουδαῖο ἀπ᾿ ὅσα θὰ μάθη ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μαθήματα;

— Θὰ μάθη ν᾿ ἀκούη! ἔκανε ζωηρὰ ὁ Θάνος. Ἡ δασκάλα θὰ τὸν στρώση...

— Αὐτὸς εἶναι ὁ καϋμός σου! ἔκανε χαμογελώντας καὶ πάλι ὁ παπούς. Ποὺ δὲν σ᾿ ἀκούει πάντα τὸ ζιζάνιο... Πάντως ὅμως ὅσο σπουδαῖο καὶ νἆναι αὐτό, δὲν εἶναι ὡστόσο τὸ σπουδαιότερο... Γιὰ σκέψου λίγο...

— Θὰ μάθη νὰ διαβάζη ὅταν πρέπει, κι᾿ ὄχι ὅταν θέλει αὐτός!

—Κι᾿ αὐτὸ εἶναι τὸ ἴδιο σπουδαῖο, εἶπε ὁ παπούς. Κοντὰ στὴν ὑπακοή, ἡ αὐτοπειθαρχία. Ἔχεις δίκηο, Θάνο μου, κι᾿ αὐτὸ στὸ σχολεῖο μαθαίνεται. Μά, κατὰ τὴν ἰδέα μου, εἶναι καὶ κάτι πολὺ πιὸ σπουδαῖο...

— Σὰν τί παπού; Δὲν μπορῶ νὰ τὄβρω.

— Μὴν ψάχνης πιά, θὰ στὸ πῶ ἀμέσως, καὶ θὰ μοῦ πῆς ἂν ἔχω δίκηο νὰ τὸ θεωρῶ σὰν τὸ πιὸ σπουδαῖο. Στὸ σχολεῖο ὁ μικρὸς μαθητὴς ἀποχτάει τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης...

— Ναί, παπού... Δὲν πῆγε ὁ νοῦς μου σ᾿ αὐτό, μὰ θαρρῶ πὼς εἶναι πράγματι τὸ σπουδαιότερο.

— Εἶναι!... Γιὰ σκέψου λίγο τί εἶναι τὸ σχολεῖο... Ἡ πολιτεία, τὸ κράτος, χτίζει ἕνα μεγάλο σπίτι, εἰδικῶς γιὰ τὰ παιδιά: Αὐτὸ εἶναι τὸ σχολικὸ χτίριο. Τὸ ἐπιπλώνει μὲ θρανία, μαυροπίνακες, ἕδρες, ξοδεύει τοῦ κόσμου τὰ χρήματα, γιὰ νὰ μποροῦν τὰ παιδιὰ τοῦ τόπου, χάρισμα καὶ μ᾿ ὅλες τὶς βολές τους, νὰ μάθουν γράμματα, νὰ γίνουν ἄνθρωποι. Στὸ σχολεῖο αὐτό, διδάσκουν ἄνθρωποι ποὺ σπούδαζαν χρόνια καὶ χρόνια γιὰ νὰ μάθουν στὴν ἐντέλεια ὄχι μονάχα αὐτὰ ποὺ διδάσκουν, ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ σᾶς τὰ διδάξουν. Τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, τοὺς δασκάλους σας, μᾶς τοὺς στέλνει τὸ κράτος γιὰ τὸ καλό σας, γιὰ τὸ καλὸ τῶν παιδιῶν μας. Κι᾿ αὐτοὶ οἱ θαυμάσιοι ἄνθρωποι — καλή τους ὥρα ὅπου καὶ νὰ βρίσκωνται — φεύγουν ἀπ᾿ τὸν τόπο τους, κι᾿ ἔρχονται ἐδῶ, στὰ χωριά μας, γιὰ νὰ μᾶς μάθουν «τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα», ποὺ εἶναι τὰ γράμματα. Ἂν ἤθελαν, μποροῦσαν νὰ διαλέξουν ἄλλη δουλειά, λιγώτερο κοπιαστική, μὲ πιὸ πολλὰ κέρδη καὶ λιγώτερη εὐθύνη. Δὲν ἤθελαν ὅμως γιατὶ ἀγαποῦν τὴ δουλειά τους. Κι᾿ ἔτσι ἀνέλαβαν τὸ βαρὺ ἔργο νὰ μορφώσουν τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδας. Ἔτσι, λοιπόν, χτίζοντας σχολεῖα καὶ διορίζοντας δασκάλους, τὸ κράτος, ἡ πολιτεία, δείχνει φανερὰ τὸ ἐνδιαφέρον της γιὰ τὸν μικρὸ μαθητή. Δείχνει πὼς τὸν συλλογίζεται, καὶ τὸν λογαριάζει. Τί ζητάει ὅμως ἀπ᾿ αὐτὸν γιὰ ἀντάλλαγμα;

— Ζητάει, εἶπε ὁ Θάνος, νὰ δείξη κι᾿ αὐτὸς μὲ τὴ μελέτη του καὶ μὲ τὴ διαγωγή του, πὼς εἶναι ἄξιος νὰ ἐνδιαφέρεται ἡ πολιτεία γι᾿ αὐτόν. Πὼς δὲν εἶναι ἀστόχαστος, οὔτε ἀχάριστος. Καὶ γι᾿ αὐτὸ ἀναγνωρίζει τὴν ἔγνοια τῆς πολιτείας καὶ τὸν μόχθο τοῦ δάσκαλου.

— Πολὺ σωστὰ Θάνο μου! Αὐτὸ εἶναι! Ὁ μικρὸς μαθητὴς ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ καθήση στὸ θρανίο, ἔχει ἕνα χρέος ἀπέναντι στὸ σύνολο, ἀπέναντι στὴν πολιτεία ποὺ τὸν φρόντισε. Καὶ δὲν τοῦ ζητᾶνε τίποτε παράξενα κι᾿ ἀκατόρθωτα πράγματα: νὰ γίνη καλὸς μαθητής, νὰ τιμάη τὸ σπίτι του, τὸ δάσκαλό του, τὸ σχολεῖο του, νὰ δείχνη πὼς δὲν ἔγινε τοῦ κάκου τὸ σχολεῖο καὶ δὲν κουράζεται ἄδικα ὁ δάσκαλος. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ μικρὴ ζωή του, ἔχει κι᾿ αὐτὸς μιὰ ξεχωριστὴ εὐθύνη. Τὰ γράμματα δὲν μαθαίνονται μὲ τὸ στανιό, οὔτε μὲ τὸ ξύλο. Οἱ μαθητὲς μαθαίνουν τὰ μαθήματά τους, πρῶτα γιατὶ ξέρουν ὅτι εἶναι γιὰ τὸ καλό τους, κι᾿ υστερα γιατὶ μ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπο μποροῦν νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς γονεῖς τους καὶ τοὺς δασκάλους τους. Δὲν εἶναι πάντα εὔκολη ἡ μελέτη. Κάθε ἄλλο. Τὸ παιχνίδι κι᾿ ἡ τεμπελιὰ εἶναι πιὸ εὔκολα. Οἱ μαθητὲς ὅμως ποὺ ἔχουν τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης, ποὺ ἔχουν φιλότιμο καὶ ἀξία, μελετοῦν καὶ κουράζονται γιατὶ καταλαβαίνουν ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ σωστό. Αὐτὸ τὸ χρέος ἔχουν σὰν τέλειοι μικροὶ πολίτες ποὺ εἶναι: Σοῦ μιλάω ὅμως διαρκῶς γιὰ χρέος, μὰ δὲν θέλω νὰ νομίσης Θάνο μου πὼς τὸ χρέος εἶναι ἕνα εἶδος τιμωρίας! Τὸ χρέος εἶναι δύσκολο, δὲν εἶναι ὅμως δυσάρεστο καθόλου! Θυμήσου ἐκεῖνο τὸ βράδυ ποὺ ἔβαλες μπόλικο πετρέλαιο στὴ λάμπα, γιὰ νὰ λύσης ἐκεῖνα τὰ προβλήματα ποὺ ἦταν δύσκολα καὶ ποὺ ὁ δάσκαλος σᾶς εἶχε πῆ ἀπὸ πρὶν ὅτι λίγοι θὰ μπορέσουν νὰ τὰ λύσουν...

— Ὢ παπού! φώναξε ὁ Θάνος. Κι᾿ ὅταν πῆρα ἄριστα καὶ σκολάσαμε, κι᾿ ἔτρεξα στὸ σπίτι νὰ σᾶς τὸ πῶ, στὸ δρόμο πετοῦσα! Ἔνοιωθα μιὰ χαρὰ ἀκόμη πιὸ μεγάλη κι᾿ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ νουνός μου μοῦ ἔφερε ἀπὸ τὴν πολιτεία ἐκεῖνον τὸ σουγιὰ μὲ τὶς πολλὲς λεπίδες.

— Κι᾿ ὅταν πῆρες φέτος τὸ ἐνδεικτικό σου. Γιὰ θυμήσου λίγο...

— Ναί, ὅταν τὸ πῆρα μὲ λείαν καλῶς, ὁρκίστηκα ἀπὸ μέσα μου τὸν ἄλλο χρόνο νὰ τὸ πάρω μὲ ἄριστα. Κι᾿ εἶχα τέτοια χαρὰ παπού, ποὺ τέλειωσα ἔτσι ἄξια τὸ χρόνο!... Ντρεπόμουν νὰ κοιτάζω τοὺς συμμαθητές μου ποὺ εἶχαν μείνει στὴν ἴδια τάξη, ἢ εἶχαν νὰ δώσουν ἕνα μάθημα τὸν Σεπτέμβρη... Ντρεπόμουν γιὰ λογαριασμό τους... Δὲν θἄθελα νὰ ἤμουν στὴ θέση τους παπού!

— Ἦταν οἱ μικροί, ἀστόχαστοι πολίτες, ποὺ δὲν εἶχαν ἀκόμη καταλάβει ὅτι τὸ παιδὶ ποὺ μπαίνει στὸ σχολεῖο καὶ γίνεται μαθητής, ἔχει ὅπως εἴπαμε τὶς δικές του εὐθῦνες. Μποροῦν ὅμως πάντα νὰ διορθωθοῦν. Δὲν εἶν᾿ ἔτσι Θάνο μου;

— Ἂ ναί! Βέβαια! Ὅταν ὁ Γιῶργος ἔμεινε πέρσυ στὴν ἀριθμητική, μοῦ εἶπε: «Καὶ τώρα Θάνο, τί θὰ κάνω; Πῶς θὰ τοὺς τὸ πῶ σπίτι;». Καὶ γὼ τοῦ εἶπα: «Θὰ διαβάσης! Νὰ δῆς τί εὔκολα ποὺ εἶναι τὰ μαθήματα ὅταν τὰ πάρης μὲ τὴν καρδιά σου». Κι᾿ ὁ Γιῶργος, εἶπε στοὺς δικούς του: «Ἔμεινα στὴν ἀριθμητική, ἀλλὰ θὰ διαβάσω, καὶ θὰ γίνω τοῦ χρόνου ἀπὸ τοὺς πρώτους». Κι᾿ ἀλήθεια παπού, τὸν ἄλλο χρόνο, πῆρε λίαν καλῶς στὴν ἀριθμητική... Καὶ ξέρεις τὶ μοῦ εἶπε; «Κουτὸς ποὺ ἤμουν Θάνο νὰ μὴ διαβάζω! Ἀξίζει ἡ τεμπελιὰ τόσα καρδιοχτύπια καὶ τόση ντροπή; Νὰ μ᾿ ἔχουν στὸ σπίτι γιὰ ἀχαΐρευτο, καὶ νὰ μὲ κοιτάη ὁ πατέρας καὶ νὰ στενοχωριέται; Ἔπειτα τὸ παιχνίδι ὕστερ᾿ ἀπὸ τὸ διάβασμα, ἔχει ἄλλο γοῦστο!».

— Εἶπες μιὰ μεγάλη ἀλήθεια Θάνο μου! ἔκανε ὁ παπούς... Ὅπως σοῦ εἶπα, τὸ χρέος δὲν εἶναι ἕνα εἶδος τιμωρία. Εἶναι ἡ τιμημένη πληρωμὴ γιὰ ὅσα μᾶς δίνουν οἱ ἄλλοι: οἱ γονεῖς μας, οἱ δάσκαλοί μας, ἡ πολιτεία... Κι᾿ ἂν καθήσης νὰ λογαριάσης τὸν λίγο κόπο καὶ τὴν λίγη καλὴ θέληση ποὺ σοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ κάνης πάντα τὸ χρέος σου, θὰ δῆς πὼς εἶναι πολὺ λιγώτερη ἀπὸ τὶς χαρὲς ποὺ νοιώθεις ὅταν τὸ κάνεις...

— Πόσο ἀλήθεια εἶν᾿ αὐτὸ παπού! ἔκανε ζωηρὰ ὁ Θάνος. Κατὰ βάθος τὸ ἤξερα, τὸ ἔνιωθα, κι᾿ ἂς μὴ μποροῦσα νὰ τὸ πῶ...

— Τώρα μὲ τὴ σειρά του, θὰ τὸ μάθη κι᾿ ὁ Παναγιώτης. Τὸν βρίσκεις τοῦ λόγου σου πολὺ μικρόν, καὶ γελᾶς ποὺ καμαρώνει. Δὲν ἔχεις ὅμως δίκηο. Εἶναι σπουδαῖο γι᾿ αὐτὸν ποὺ θὰ γίνη μαθητής, ἔστω καὶ τῆς πρώτης Δημοτικοῦ. Θὰ ἔχη μιὰ σάκκα μὲ τὰ βιβλία του καὶ τὰ τετράδιά του. Θὰ ἔχη τοὺς βαθμούς του ποὺ θὰ τὸν κάνουν νὰ περηφανεύεται, ἢ νὰ μὴν ξέρει ποὺ νὰ πάη νὰ κρυφτῆ... Καὶ θὰ τὸν γράψουν στὸν κατάλογο «Παναγιώτη Τέλη τοῦ Κωνσταντίνου». Γιὰ ἕνα παιδὶ ἑφτὰ χρόνων, δὲν εἶναι μικρὰ πράγματα. Τί λές;

Παποὺς κι᾿ ἔγγονος, ἔβαλαν τὰ γέλια, καλόκαρδα...

— Μᾶς ἔγινε, δηλαδή, καὶ τὸ κουτσούβελο σπουδαῖος!

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

ΕΝΩ ΠΕΦΤΟΥΝ ΤΑ ΦΥΛΛΑ...

Τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

(Ἡ σκηνὴ παριστάνει σπίτι μὲ τὸν ἐμπρός του περιτειχισμένο κῆπο. Πάνω ἀπὸ τὸν χαμηλὸ τοῖχο, φαίνονται τὰ δέντρα τοῦ δάσους ποὺ προχωρεῖ ὡς τοὺς πρόποδες ἑνὸς λόφου. Σύννεφα πυκνὰ ἀνεβαίνουν ἀπὸ τὸν ὁρίζοντα καὶ σιγὰ — σιγὰ σκεπάζουν μεγάλο μέρος τοῦ Οὐρανοῦ Εἶναι πρωῒ Φθινόπωρο ἀλλὰ ὁ ἥλιος κρύβεται συχνὰ καὶ τὸ τοπεῖο τότε φαίνεται μελαγχολικό. Ριπὲς ἀνέμου σείουν ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ τὰ δέντρα· τότε τὰ ξηρὰ φύλλα πέφτουν, καὶ ὅσα ἔχουν πέσει κιόλας, στριφογυρίζουν ἐπάνω στὸ ἔδαφος καὶ θροοῦν πένθιμα.

Ὁ Ἄγις κάθεται σ' ἕνα ξύλινο ἀγροτικὸ κάθισμα καὶ διαβάζει. Ὁ Πέτρος, ξαπλωμένος πάνω σ' ἕνα σωρὸ ξερὰ χόρτα, βλέπει τὸν οὐρανὸ προσεκτικὰ καὶ ρεμβάζει). (*)

ΠΕΤΡΟΣ (σιγά): Βλέπεις, Ἄγι;

ΑΓΙΣ (βυθισμένος στὸ βιβλίο του): ......

ΠΕΤΡΟΣ (σὲ λίγο): Ἀκοῦς, Ἄγι;

ΑΓΙΣ: ....

ΠΕΤΡΟΣ (δυνατώτερα): Ἄγι! Ἔ, Ἄγι;

ΑΓΙΣ: Τί εἶναι;

ΠΕΤΡΟΣ: Ἄκουσες μιὰ βροντὴ μακρυνή;

ΑΓΙΣ: Ὄχι, ἐδιάβαζα.

ΠΕΤΡΟΣ: Ἔχασες!

ΑΓΙΣ: Γιατί;

ΠΕΤΡΟΣ: Ἦταν ἡ πρώτη βροντή... ἡ πρώτη φωνὴ τοῦ χειμῶνα. Τί ἄγριο μούγκρισμα!

ΑΓΙΣ: Γιὰ νὰ μὴν τ' ἀκούσω, θὰ πῆ ὅτι εἶναι μακρυὰ ἀκόμα.

ΠΕΤΡΟΣ: Μπά! Δὲ βλέπεις τὰ σύννεφα;... Ἀνεβαίνουν, ἀνεβαίνουν ἀτελείωτα... Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ ἀπόγευμα θα βρέχη...

ΑΓΙΣ: Καλύτερα. Ἡ γῆ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ βροχή... Μὰ ἄφησέ με τώρα! (Σκύβει στὸ βιβλίο του). Διαβάζω.

ΠΕΤΡΟΣ (συνεχίζει): Ἄχ!

ΑΓΙΣ: Τί ἔπαθες;

ΠΕΤΡΟΣ: Ἔπεσε ἕνα φύλλο ἀπὸ τὴν κληματαριά.

ΑΓΙΣ: Μήπως ἦταν τὸ πρῶτο φύλλο τοῦ Φθινοπώρου;

ΠΕΤΡΟΣ: Καλέ, τί πρῶτο, ποὺ ἦταν τὸ χιλιοστό! Δὲ βλέπεις κιτρινάδες τριγύρω σου;

ΑΓΙΣ: Βλέπω... «σὰν φύλλο κίτρινο καὶ μαραμένο — ποὺ παίρνει ὁ ἄνεμος ἀπ' τὰ κλαδιά...». Καὶ γι' αὐτὸ στενάζεις;

ΠΕΤΡΟΣ: Ναί... Ἄχ, κι' ἄλλο!... Μ' ἀλήθεια, δὲ σοῦ κάνουν λύπη νὰ βλέπης ἔτσι τὰ φύλλα νὰ πέφτουν, κίτρινα, ξερὰ πεθαμένα;... Ἐμένα μοῦ κάνει πολλή· όχι ὅμως ὅταν «τὰ παίρνει ὁ ἄνεμος ἀπ' τὰ κλαδιά», παρὰ ὅταν πέφτουν ἥσυχα, μονάχα τους... Νά, κι' ἄλλο!... Ἀκοῦς τί πένθιμο ἦχο κάνει; Λὲς καὶ κλαίει. Ἄ, σε βεβαιῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει μελαγχολικώτερο πρᾶγμα!

ΑΓΙΣ: Κατάλαβα! Ἐσύ, παιδί μου, δὲν ἔχεις σκοπὸ νὰ μ' ἀφήσης νὰ διαβάσω... Θέλεις καὶ καλὰ νὰ μοῦ μεταδώσης ὅλη τὴ μελαγχολία ποὺ σ' ἔπιασε σήμερα τὸ πρωῒ... Καλὰ λοιπόν! Ἀφοῦ τὸ θέλεις, (κλείνει τὸ βιβλίο καὶ τὸ πετᾶ) ἂς μελαγχολήσω μαζί σου, ἂς γίνω ποιητής! (Σηκώνεται καὶ βλέπει τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ· ἀπαγγέλει μὲ μεγάλες χειρονομίες):

— Ἔφθασε τὸ Φθινόπωρο, καὶ στὸ ὑγρὸ
φτερό του
μοῦ φέρνει νέα δάκρυα, μοῦ φέρνει
(νέους πόνους!...
Ὦ οὐρανὲ ποὺ εἶσαι ψηλὰ κατέβα κά-
(νε κρίση
Κι' ὁ Ἄγις ἀποφάσισε νὰ μὲ μελαγ-
(χολήση!...

ΠΕΤΡΟΣ (μέσα του): Κι' ἄλλο!... Ἔλα, καημένε, μὴν κοροϊδεύεις... μὴν παίζεις «ἐν οὐ παικτοῖς»...

ΑΓΙΣ: Ὄχι, ὄχι, τώρα θὰ ἐμπνευσθῶ καὶ θὰ μελαγχολήσω στ' ἀλήθεια. Γιὰ στάσου νἄρθω κοντά σου... Φαίνεται ὅτι αὐτὸ τὸ ξάπλωμα στὰ ξεράδια ἐμπνέει. (Πηγαίνει καὶ ξαπλώνεται ἀπάνω στὸ σωρὸ τῶν ξερῶν χόρτων). Ἀλήθεια, ἀλήθεια! Ὦ οὐρανέ! Ὦ μαῦρα σύννεφα... (ἂς εἶναι ὅμως, δὲν εἶναι καὶ τόσο μαῦρα...), Ὦ φύλλα ξερά!... (μὰ καὶ πόσα εἶναι ἀκόμα χλωρά!...) Ὦ βροχή!.. Ὦ τρικυμία!... Ὦ φθινόπωρο!... Ὦ μελαγχολία καὶ λύπη!... (ξεσπᾶ σὲ γέλια καὶ ἀλλάζει τόνο). Ἀδύνατο! δὲν τὸ κατορθώνω! Πάει, τελείωσε, δὲν εἶμαι ποιητής! Δὲν αἰσθάνομαι τίποτα!

ΠΕΤΡΟΣ (γελᾶ χωρὶς νὰ θέλη): Μ' ἔκαμες καὶ γέλασα... Μ' ἀλήθεια, μπορεῖ ἄνθρωπος νὰ μὴν αἰσθάνεται τίποτα μπρὸς σὲ τέτοια εἰκόνα; Περίεργο μοῦ φαίνεται!

ΑΓΙΣ: Καὶ μένα... ἀλλά... (Μέσα του): Μοῦ φαίνεται ὅτι θυμήθηκε τὸ σχολεῖο... (Στὸν Πέτρο): Μὰ ἔλα, Πέτρο, στὸ Θεό σου, πές μου τὴν ἀλήθεια: Γιατί σε μελαγχολεῖ τὸ Φθινόπωρο; Γιατί πέφτουν τὰ φύλλα; Θὰ ξαναγίνουν. Γιατί φεύγει τὸ καλοκαίρι; Θὰ ξανάρθη. Γιατὶ θὰ κάνη κρύο;....

ΠΕΤΡΟΣ (ἀνυπομονεῖ): Κάνεις πῶς δὲν καταλαβαίνεις;... Μὰ δὲν συλλογίζεσαι λοιπὸν πῶς θὰ φύγουμε ἀπὸ τὴν ἐξοχή, καὶ θὰ πᾶμε στὴν πόλη καὶ θ' ἀρχίση ἡ δουλειά, καὶ θ' ἀρχίση τὸ σχολεῖο...

ΑΓΙΣ (διακόπτων, σηκώνεται μὲ παράφορη ἱλαρότητα): Νάτα! Νάτα! Νάτα!.... Μὰ πῶς τὸ εἶχα καταλάβει! Ἀπὸ τὸ πρωῒ ποὺ σὲ εἶδα νὰ κυττάζης λυπημένος τὰ σύννεφα, τὸ εἶπα: Δές τον, συλλογίζεται πῶς τελειώνει τὸ ραχάτι καὶ ἀρχίζει τὸ σχολεῖο. Μπράβο σου!

ΠΕΤΡΟΣ: Μὰ ὄχι...

ΑΓΙΣ: Ἔλα, ἔλα καὶ πιάστηκες. Μοῦ κάνεις τὸν ποιητή, ἐνῷ εἶσαι ἁπλούστατα ἕνας... ὀκνηρός.

ΠΕΤΡΟΣ (γελᾶ): Μὰ λένε πῶς ὅλοι, οἱ ποιηταὶ εἶναι ὀκνηροί...

ΑΓΙΣ: Οἱ ποιηταὶ σὰν καὶ σένα; Ὅλοι σὲ βεβαιῶ!... Ὥστε λοιπὸν ὁ καβγὰς γιὰ τὸ πάπλωμα. Ὢ πολὺ ποιητικὸ πρᾶγμα, μὰ τὴν ἀλήθεια, νὰ μελαγχολῆ κανεὶς τὸ Φθινόπωρο, γιατὶ θ' ἀνοίξη τὸ σχολεῖο! Μοῦ φαίνεται πῶς δὲν εἶχα ἄδικο νὰ κοροϊδεύω, καὶ πῶς δὲν ἔπαιξα «ἐν οὐ παικτοῖς». Τί λές;

ΠΕΤΡΟΣ (δείχνει ἕνα φύλλο ποὺ πέφτει): Κι' ἄλλο!

ΑΓΙΣ (εἰρωνικά): Ὢ δυστυχία! Ὢ φρίκη! Τὰ φύλλα πέφτουν! Ἡ ὥρα ἐσήμανε!.... Ὁ Πέτρος θὰ κλεισθῆ πάλι στο σχολεῖο καὶ εἶναι μελαγχολικός!... (Ἀκούγεται βροντή. Κυττάζει πρὸς τὸν οὐρανό): Γειά σου, κι' ἀλήθεια λέω!

Αὐλαία

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

(*) Τὰ πρόσωπα αὐτοῦ τοῦ Διαλόγου μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ δυὸ κορίτσια, ἢ ἕν ἀγόρι κι' ἕνα κορίτσι. Ἡ σκηνογραφία ἐπίσης εἶναι προαιρετική.

Ἡ μεγάλη στιγμή

Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὲ
ἦρθε ἡ στιγμὴ νὰ κοινωνήσω
κι' ὅπως οἱ ἁπλοὶ Σου μαθηταὶ
μέσα μου τώρα νὰ Σὲ κλείσω.

Εἶμαι παιδί Σου καὶ γι' αὐτὸ
εἶναι ἡ λαχτάρα μου μεγάλη.
Ὅταν τὸ Σῶμα Σου δεχτῶ,
ἄξιος μπροστά Σου νἆμαι πάλι.

Σιμά Σου νἄρθω ταπεινά,
δίχως κακίες, δίχως μίση,
σὰν τ' ἀηδονάκι ποὺ ξυπνᾶ
στὴ δροσαυγή, νὰ κελαηδήση.

Ἄσπιλη νἄχω τὴ στολὴ
σὰν τὸν ὁλόφωτο οὐρανό Σου
«Τὰ Σὰ ἐκ τῶν Σῶν...» Νά! Μὲ καλῆ
ἄχραντο, ὑπέρλαμπρο τὸ φῶς Σου.

Παιδί Σου ἁγνὸ ὅσο ποτέ,
κοντά Σου τώρα θὰ βαδίσω.
Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ,
ἦρθε ἡ στιγμὴ νὰ κοινωνήσω.

Ν. ΤΥΠΑΛΔΟΣ

Ἡ βιτρίνα

Μὲς στὴ βιτρίνα, χίλια—δυὸ
πράματα λάμπουν τώρα:
Κοῦκλες, κεντήματα σωρό,
Τόπια, σφυρίχτρες κι' ἄλλα δῶρα.

Ἄχ, νὰ μποροῦσα μ' ὅλα αὐτὰ
χρυσᾶ πανέρια νὰ γεμίσω,
νὰ τρέξω στὰ φτωχὰ παιδιά
κι' ἁπλόχερα νὰ τὰ χαρίσω!...

Πάρε καὶ σύ, ξανθὸ παιδί,
πὄχει ὁ πατέρας σου πεθάνει..
Πάρε, φτωχούλα μου, κι' ἐσὺ
μὲ τὸ παλιὸ μαῦρο φουστάνι...

Νὰ τὰ σκορπίσω ὅλ' αὐτὰ
τὰ δῶρα στὰ μικρὰ παιδάκια
κι' ἕνα χαμόγελο νὰ δῶ
σὲ δυὸ μικρὰ χλωμὰ χειλάκια!

Πάρε κι' ἐσύ, πάρε κι' ἐσύ!
Ἔλα πιὸ δῶ, ἔλα κοντά μου,
ἔλα ἀδελφάκι μου, λοιπόν,
σοῦ τὰ χαρίζω ἀπ' τὴν καρδιά μου!

ΣΤ. ΜΠΟΛΕΤΣΗΣ

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΓΙΑΓΙΑ

Ἔχε γειὰ Λενάκι

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Δακρυσμένα εἶναι σήμερα τὰ μάτια μου γιατὶ θυμᾶμαι τὴν ὥρα τ' ἀποχαιρετισμοῦ μας μὲ τὸ Λενάκι, καὶ τὸ χωριό του.

Μιὰ καὶ τελείωσε τὸ καλοκαίρι καὶ θ' ἄρχιζαν τὰ σχολεῖα, ἔπρεπε νὰ γυρίσουμε στὴν Ἀθήνα. Ὅλοι εἴμαστε λυπημένοι γι' αὐτό. Κι' ἐμεῖς ποὺ φεύγαμε καὶ κεῖνοι ποὺ ἔμεναν... Ἡ Βούλα εἶχε ἀγκαλιάσει τὸ Λενάκι κι' ἤθελε σώνει καὶ καλὰ νὰ τὸ πάρη μαζύ της.

— Ἔλα, τῆς ἔλεγε, ἔχω τόσα παιχνίδια στὴν Ἀθήνα. Κοῦκλες, τόπια, βιβλία, ὅλο εἰκόνες. Ὅλα θὰ σοῦ τὰ δώσω νὰ παίζης.

Μὰ τὸ Λενάκι μ' ὅλο ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ τὴν καινούργια της φιλενάδα, δὲν ἐνοοῦσε ν' ἀφήση τὸ χωριό του.

— Δὲν μπορῶ νἄρθω τῆς ἔλεγε. Ἔχω τ' ἀρνάκι μου, ποιὸς θὰ τὸ ταΐζει; Ποιὸς θὰ προσέχη τὰ κλωσσοπούλια καὶ θὰ διώχνη τὰ γουρουνάκια ἀπὸ τὸν κῆπο; Ὕστερα ὁ παπούλης μου θὰ μ' ἀναζητᾶ κι' ἡ μανούλα θὰ μοῦ φωνάζη ὅλη τὴν ὥρα...

— Ἔλα νὰ σὲ πάρουμε μαζύ μας, Λενάκι, τῆς εἶπα κι' ἐγώ, τὶς δουλειὲς θὰ τὶς κάνουν γιὰ λίγο καιρὸ τ' ἀδερφάκια σου. Κι' ὁ παποὺς κι' ἡ μανούλα καὶ ὅλοι θὰ κάμουν ὑπομονὴ ὥσπου νὰ ξανάρθης.

Μὰ τὸ Λενάκι δὲν ἔλεγε νὰ τ' ἀποφασίση. Γιατὶ δὲν ἦταν μόνο τ' ἀρνάκι καὶ τὰ πουλάκια τῆς κλώσσας ποὺ θὰ τῆς ἔλειπαν, οὔτε θ' ἀναζητοῦσε μονάχα τὸν παπούλη καὶ τοὺς δικούς της. Τὸ Λενάκι δὲν τὄλεγε, μὰ ἐγὼ τόχα νοιώσει. Ἦταν δεμένο, ὅπως κι' ἐμεῖς ὅλοι, μὲ τὸ ὡραῖο χωριό της, τὰ κρῦα νερὰ τῆς πηγῆς, τ' ἀγρολούλουδα, τὸ βουνὸ μὲ τὰ πεῦκα, τὴν ὄμορφη ἐκκλησίτσα καὶ τ' ἄσπρα σπιτάκια... Τὸ Λενάκι ἤθελε νἆναι ἐδῶ νὰ μαζέψη σαλιγκαράκια στὰ πρωτοβρόχια, νὰ νοιώση τὴ μυρωδιὰ τῆς βρεγμένης γῆς, κι' ὕστερα νὰ δῆ τὸν ἥλιο νὰ κάνη διαμάντια στὰ φύλλα τῶν δέντρων τὶς νεροστάλες...

Πῶς θὰ τὸ θέλαμε κι' ἐμεῖς νὰ ζούσαμε ὅλο τὸ χρόνο στὴν ὄμορφη ἐξοχή! Μὰ δὲν γίνεται. Ἔλα λοιπὸν Βούλα, βοήθησέ με νὰ βάλω τὰ πράματα στὶς βαλίτσες. Τὶ ἔχεις σ' αὐτὰ τὰ χαρτάκια, Λενάκι; Εἶναι γιὰ μᾶς; Μυρωδᾶτο φασκόμηλο, χαμομύλι ἀγνό, καὶ ὡραῖο ξερὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ. Μὲ πολλὴ χαρὰ παίρνομε τὰ δῶρα σου καὶ αὐτὰ ποὺ μᾶς δίνεις μὲ τὸ χεράκι σου καὶ αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔδωκες μὲ τὴν τρυφερή σου καρδιά. Παίρνομε τὸ γέλιο σου, τὴν ἀγάπη σου, τὰ λογάκια σου τὰ χαριτωμένα. Θὰ θυμόμαστε πάντα τὴν προθυμία σου νὰ μᾶς περιποιηθῆς, τὴν προκοπή σου ποὺ ἔπαιρνε τὴ δουλειὰ σὰν παιχνίδι.

— Τὶ θὰ παίξομε σήμερα, ρωτοῦσε ἡ Βούλα κι' ἐσὺ ἀπαντοῦσες.

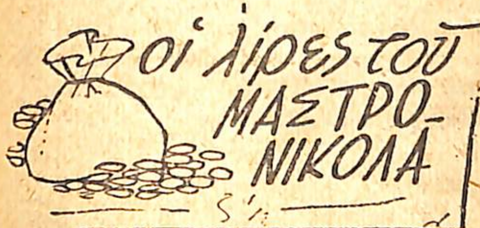
— Πᾶμε νὰ ποτίσουμε τὸν κῆπο.

Καὶ διασκέδαζες μὲ τὸ πότισμα καὶ τὴν κάθε δουλειά, ὅπως καὶ μὲ τὸ κρυφτούλι καὶ μὲ τὸ τόπι.

Ναί, ὅλα τὰ παίρνομε μαζί μας, κι' αὐτὰ τὰ δάκρυα ποὺ σκουπίζεις καθὼς μᾶς φιλᾶς γιὰ στερνὴ φορά, μὲ τὸ ἄσπρο τσεμπέρι σου.

Ἔχε γειά, Λενάκι!

Ἡ γιαγιὰ
ΚΑΝΤΙΑΝΗ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ σὲ μιὰ μεγάλη πόλη ζοῦσε ἕνας φτωχὸς μπαλωματής. Ἔμενε μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ ὀχτὼ παιδιά του σ' ἕνα μικρὸ σπιτάκι κι' ἐκεῖ μέσα καθισμένος ὁλημερὶς μπροστὰ σ' ἕνα τραπεζάκι, μπάλλωνε τὰ παπούτσια τοῦ κόσμου. Μὰ παρ' ὅλο ποὺ δούλευε συνεχῶς, τὰ χρήματα ποὺ κέρδιζε ἦταν πολὺ λίγα καὶ μὲ κόπο κατάφερνε νὰ θρέψη τὴν γυναῖκα του καὶ τὰ ὀχτὼ παιδιά του. Μὴ φαντασθῆτε ὅμως πὼς ἦταν γι' αὐτὸ δυστυχισμένος ὁ μπαλωματής μας, ὁ μάστρο-Νικόλας. Κάθε ἄλλο. Γέλια καὶ τραγούδια ξεχύνονταν συνεχῶς ἀπ' τὸ φτωχόσπιτο κι' ἡ ἀγάπη κι' ἡ ὁμόνοια βασίλευαν ἐκεῖ μέσα. Τὸ ψωμὶ κι' οἱ ἐληὲς ποὺ ἔτρωγαν ἦταν εὐλογημένα ἀπ' τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἔδιναν ὑγεία. Κατακόκκινα τὰ μαγουλάκια τῶν μικρῶν παιδιῶν καὶ γεμᾶτοι ὄρεξη γιὰ δουλειὰ ὁ μάστρο-Νικόλας κι' ἡ γυναῖκα του. Καὶ πάντα πρῶτοι στὴ γειτονιὰ γιὰ νὰ τρέξουν νὰ βοηθήσουν ὅποιον εἶχε ἀνάγκη.

Ἔτσι χαρούμενα περνοῦσαν οἱ μέρες στὸ σπίτι τοῦ μαστρο-Νικόλα κι' ὅλος ὁ κόσμος τοὺς καμάρωνε γιὰ τὴν εὐτυχία τους. Μὰ ἐκεῖνος ποὺ τοὺς καμάρωνε πιὸ πολὺ κι' ἀποροῦσε γιὰ τὸ κέφι καὶ τὴ χαρὰ ποὺ φώλιαζαν σ' αὐτὸ τὸ σπιτάκι, ἦταν ὁ κύριος Ἀλέκος, ὁ πλούσιος γείτονας.

— Πῶς εἶναι δυνατόν, ἀναρωτιόταν, αὐτοὶ οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι νὰ εἶναι τόσο χαρούμενοι καὶ στὸ δικό μου τ' ἀρχοντόσπιτο νὰ μὴν ἀκούγεται ποτὲ τὸ γέλιο;

Καὶ πραγματικά, ὁ κ. Ἀλέκος, παρ' ὅλα τὰ πλούτη του, ἦταν ἀξιολύπητος. Τὰ παιδιά του ἦταν ἄρρωστα συνεχῶς κι' ἡ γυναῖκα του τοῦ γρίνιαζε ὁλημερίς. Κάθε ἄλλο παρὰ εὐτυχισμένοι ἦταν οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦσαν σ' αὐτὸ τὸ σπίτι.

Καὶ γι' αὐτὸ ἀποροῦσε ὁ κύριος Ἀλέκος γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ διπλανοῦ φτωχόσπιτου καὶ σκεφτόταν:

— Εἶναι τόσο χαρούμενοι τώρα, ποὺ εἶναι φτωχοί. Γιὰ σκέψου νὰ εἶχαν ἀρκετὰ χρήματα, πόσο πιὸ εὐτυχισμένοι θὰ ἦταν...

Καὶ μιὰ μέρα πῆρε τὴ μεγάλη ἀπόφαση. Γέμισε ἕνα σακκουλάκι μὲ λίρες καὶ κρυφὰ τὸ πέταξε ἀπὸ ἕνα παράθυρο στὰ πόδια τοῦ μπαλωματῆ. Ξαφνιασμένος ὁ μαστρο-Νικόλας ἔσκυψε, τὸ πῆρε καὶ σὰν εἶδε τί εἶχε μέσα, ἔτρεξε σὰν τρελλὸς στὴν γυναῖκα του.

— Γυναῖκα, φώναξε, πλουτήσαμε. Ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρὸς ἔξω φτώχεια.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν στιγμὴ ἄρχισαν τὰ βάσανα γιὰ τὸ σπιτικὸ τοῦ μαστρο-Νικόλα. Πρῶτα-πρῶτα, ἄνδρας, γυναῖκα καὶ παιδιὰ ἔκαναν συμβούλιο γιὰ νὰ δοῦν ποῦ θὰ κρύψουν τὶς λίρες τους. Ἔπειτα ἀπὸ ἀτέλειωτες συζητήσεις καὶ φωνὲς ἀποφάσισαν νὰ τὶς βάλουν μέσα σ' ἕνα μπαοῦλο καὶ νύχτα μέρα νὰ κάθεται κάποιος πάνω σ' αὐτὸ γιὰ νὰ τὶς φυλάη. Ποῦ μυαλὸ πιὰ γιὰ δουλειά. Ὁ μαστρο-Νικόλας φοβόταν καὶ τὸν ἴσκιο του μὴν τοῦ κλέψη τὶς λίρες καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἄφηνε κανένα νὰ πατήση πόδι στὸ σπίτι του.

Τώρα ἡ φτώχεια καὶ ἡ πεῖνα ἄρχισαν νὰ δέρνουν τὸ σπιτικό του, γιατὶ ὁ μαστρο-Νικόλας δὲν ἤθελε νὰ ξοδέψη οὔτε μιὰ λίρα ἀπ' τὸ σακκουλάκι του. Καὶ σὲ λίγο ἦρθε ἡ γκρίνια. Τὰ παιδιὰ ἔχασαν τὸ κόκκινο χρῶμα τους κι' ἡ γυναῖκα ξεφώνιζε κάθε μέρα στὸν ἄντρα της πὼς θὰ τοὺς πεθάνη. Κι' ὁ καλὸς γείτονας ἔκανε τὸν σταυρό του.

— Ἀντί, ἔλεγε, νἆναι τώρα πιὸ εὐτυχισμένοι, γκρινιάζουν καὶ δέρνονται.

Μιὰ καὶ δυὸ πηγαίνει στὸ φτωχόσπιτο καὶ βρίσκει τὸν μαστρο-Νικόλα νὰ κάθεται μὲ σταυρωμένα χέρια πάνω στὸ μπαοῦλο του.

— Μαστρο-Νικόλα, τοῦ λέει, ἦρθα νὰ μοῦ ἐξηγήσης κάτι. Πρὶν λίγο καιρό, παρ' ὅλο ποὺ εἴσαστε φτωχοί, ἐσὺ κι' ἡ φαμίλια σου εἴσαστε οἱ πιὸ εὐτυχισμένοι ἄνθρωποι μέσα στὴ γειτονιά. Βλέποντας αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, σκέφτηκα, πὼς ἂν εἴχατε χρήματα, θἄσσασταν ἀκόμη πιὸ εὐτυχισμένοι. Ἔτσι πῆρα τὴν ἀπόφαση καὶ σοῦ πέταξα ἀπ' τὸ παράθυρο ἕνα σακκοῦλι μὲ λίρες. Μὰ ἀπὸ τότε σᾶς ἀκούω κάθε μέρα νὰ γκρινιάζετε. Τί τρέχει;

— Καλέ μου, κύριε Ἀλέκο, τοῦ ἀπάντησε ὁ μαστρο-Νικόλας, σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ καλὸ ποὺ θέλησες νὰ μοῦ κάνης. Ἀλλὰ στάσου μιὰ στιγμή.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ σηκώθηκε, ἄνοιξε τὸ μπαοῦλο κι' ἔβγαλε τὸ σακκουλάκι μὲ τὶς λίρες.

— Πάρε πίσω τὸ δῶρο σου· εἶναι ἄθικτο. Δὲν μοῦ χρειάζεται. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ καλὸ ποὺ θέλησες νὰ μοῦ κάνης, ἀλλὰ μάθε κάτι: Τὰ ἕτοιμα πλούτη δὲν κάνουν τὴν εὐτυχία. Τὴν εὐτυχία τὴν φέρνουν τὰ χρήματα ποὺ κερδίζονται μὲ τὸν ἱδρῶτα τῆς δου-

Κάθησε ἀπάνω στὸ μπαοῦλο

ΕΝΩ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΣΠΟΡΑ

Ὀκτώβριος.

Ἡ σπορὰ ἀρχίζει.

Ἡ γῆ θὰ δεχτῆ καὶ πάλι τὸν εὐλογημένο σπόρο, [illegible] θὰ μεταμορφωθῆ στὰ σπλάχνα της σὲ ζωὴ καὶ δημιουργ[illegible]. Τ' ἀλέτρια καὶ οἱ ἀξίνες, μὲ κινητήρια δύναμη τὸ μόχθο τ[illegible]νέτη, θὰ ὀργώσουν καὶ θὰ σκάψουν τὴ γῆ γιὰ νὰ τῆς δώσο[illegible]μυστικὴ δύναμη τῆς γονιμότητας, γιὰ νὰ φέρη στὸ φῶς τ[illegible]ουφοὺς θησαυροὺς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ καὶ θείου μυστηρίο[illegible] γεωργικῆς παραγωγῆς.

Καὶ σὺ μικρὲ φίλε, τοῦ ἑλληνικοῦ χωριοῦ τῆς Μα[illegible]κας καὶ τῆς Θράκης, τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Στερεᾶς, τῶν Ν[illegible] καὶ τῆς Πελοποννήσου, εἶσαι ὁ ἐκλεκτὸς τῆς Μοίρας ποὺ θὰ [illegible]θέσῃς στὸ μόχθο τῶν γονιῶν σου καὶ τὸ δικό σου μόχθο. [illegible]πιάσης καὶ σὺ τὸ εὐλογημένο ἀλέτρι στὰ χέρια σου. Θὰ [illegible]κοπήσης μὲ τὴν ἀξίνα τοὺς βώλους τὸ χῶμα καὶ θὰ σκορ[illegible] μὲ περηφάνεια τοὺς σπόρους στὴ Μητέρα Γῆ, τὴ μεγάλ[illegible]ροφό μας!

Ἡ δουλειά σου σὰν ἀγρότη, σὰν δουλευτὴ τῆς [illegible] σὰν καλλιεργητὴ τῶν χωραφιῶν σου, δὲν εἶναι μιὰ ἁπλῆ ἀ[illegible]λησή. Εἶναι μιὰ μυσταγωγία... Ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς [illegible] τὸ ἔργο ποὺ εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸ Θεό!

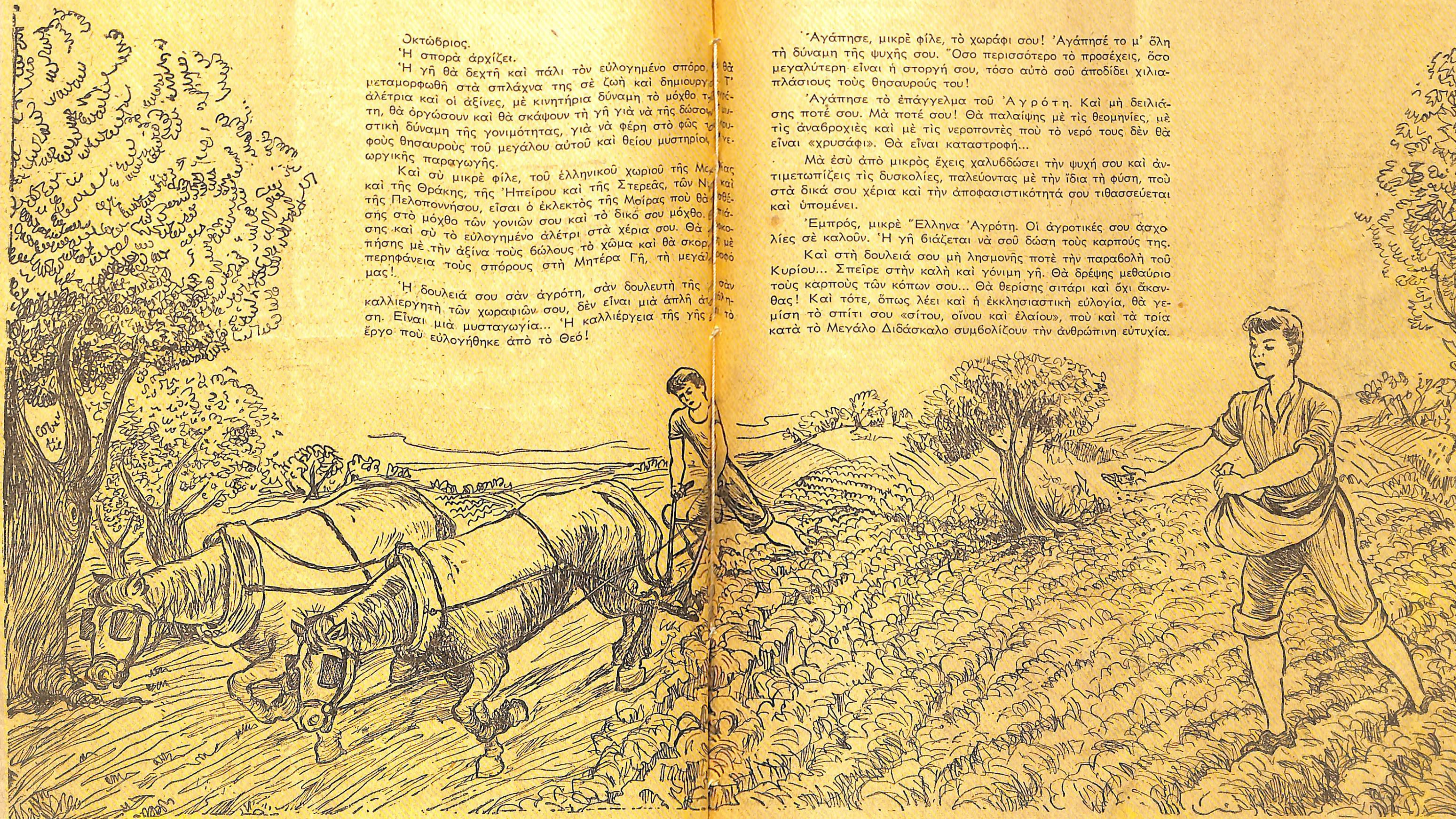
Ἀγάπησε, μικρὲ φίλε, τὸ χωράφι σου! Ἀγάπησέ το μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς σου. Ὅσο περισσότερο τὸ προσέχεις, ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ στοργή σου, τόσο αὐτὸ σοῦ ἀποδίδει χιλιαπλάσιους τοὺς θησαυρούς του!

Ἀγάπησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Ἀγρότη. Καὶ μὴ δειλιάσης ποτέ σου. Μὰ ποτέ σου! Θὰ παλαίψης μὲ τὶς θεομηνίες, μὲ τὶς ἀναβροχιὲς καὶ μὲ τὶς νεροποντὲς ποὺ τὸ νερό τους δὲν θὰ εἶναι «χρυσάφι». Θὰ εἶναι καταστροφή...

Μὰ ἐσὺ ἀπὸ μικρὸς ἔχεις χαλυβδώσει τὴν ψυχή σου καὶ ἀντιμετωπίζεις τὶς δυσκολίες, παλεύοντας μὲ τὴν ἴδια τὴ φύση, ποὺ στὰ δικά σου χέρια καὶ τὴν ἀποφασιστικότητά σου τιθασσεύεται καὶ ὑπομένει.

Ἐμπρός, μικρὲ Ἕλληνα Ἀγρότη. Οἱ ἀγροτικές σου ἀσχολίες σὲ καλοῦν. Ἡ γῆ βιάζεται νὰ σοῦ δώση τοὺς καρπούς της.

Καὶ στὴ δουλειά σου μὴ λησμονῆς ποτὲ τὴν παραβολὴ τοῦ Κυρίου... Σπεῖρε στὴν καλὴ καὶ γόνιμη γῆ. Θὰ δρέψης μεθαύριο τοὺς καρποὺς τῶν κόπων σου... Θὰ θερίσης σιτάρι καὶ ὄχι ἄκανθας! Καὶ τότε, ὅπως λέει καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐλογία, θὰ γεμίση τὸ σπίτι σου «σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου», ποὺ καὶ τὰ τρία κατὰ τὸ Μεγάλο Διδάσκαλο συμβολίζουν τὴν ἀνθρώπινη εὐτυχία.

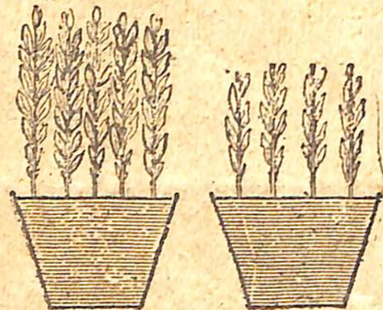

ΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Μιλήσαμε στὸ προηγούμενο γιὰ τὶς οὐσίες ποὺ ἔχει ἀνάγκη νὰ πάρη ἀπὸ τὸ χῶμα τὸ φυτό, γιὰ νὰ τραφῆ καὶ νὰ μεγαλώση. Καὶ εἴδαμε πῶς μερικὲς ἀπ' αὐτὲς τὶς οὐσίες, τὶς ἔχει τὸ χῶμα μονάχό του, καὶ δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ τοὺς τὶς δώσουμε ἐμεῖς. Ἔτσι τὸ ἀσβέστι, τὸ κάλι, τὸ φωσφορικὸ ὀξύ. Μόνο ποὺ τὸ φωσφορικὸ ὀξύ, βρίσκεται στὸ χῶμα ἀδιάλυτο, καὶ τὸ φυτὸ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ρουφήξη. Γι' αὐτὸ ρίχνουμε στὰ φυτὰ λίπασμα μὲ διαλυτὸ φωσφορικὸ ὀξύ.

Ξέρετε τί κάνει τὸ φωσφορικό; Δυναμώνει τὰ κλαριά, καὶ κάνει τὸν καρπὸ βαρύτερο. Τὸ κάλι πάλι, ἐκτὸς ποὺ τρέφει κάνει τὸν καρπὸ νὰ γίνη καλύτερης ποιότητας. Εἶναι φυτὰ ποὺ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ περισσότερο κάλι ἀπὸ ἄλλα ὅπως θὰ δοῦμε ἀργότερα. Καὶ τὸ ἀσβέστι εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν τροφὴ τοῦ φυτοῦ. Εὐτυχῶς ποὺ στὴν Ἑλλάδα τὸ χῶμα ἔχει ἄφθονο ἀσβέστι καὶ δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ τὸ ρίξουμε μὲ λίπασμα, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰ χωράφια ποὺ λέγονται ξυνά. Αὐτὰ δὲν ἔχουν ἀσβέστι. Ὅταν ὅμως τὸ ἀσβέστι πέσει μπόλικο, στὸ χῶμα, τὰ φυτὰ κιτρινίζουν, παθαίνουν ὅπως λὲν χλώρωση. Καὶ τότε πρέπει νὰ ρίξουμε λίγο θεϊκὸ (καραμπογιὰ) στὸ χῶμα γιὰ νὰ συνέλθουν.

Δοχεῖο μὲ νίτρο — Δοχεῖο χωρὶς νίτρο

Ἡ πιὸ σπουδαία ὅμως ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὶς οὐσίες, εἶναι τὸ ἄζωτο. Δυστυχῶς στὰ δικά μας τὰ ἑλληνικὰ χώματα, ὑπάρχει πάρα πολὺ λίγο. Μόνο τὰ μαῦρα χώματα καὶ στὰ στανοτόπια βρίσκεται σὲ ἀφθονία, ὅπως καὶ στοὺς κήπους ποὺ λιπαίνονται ταχτικὰ μὲ κοπριά. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ δώσουμε ἐμεῖς αὐτὴν τὴν τροφὴ στὸ φυτό, μὲ τὸ λίπασμα.

Τὰ 4)5 τοῦ ἀέρα, εἶναι ἄζωτο. Ἀλλὰ τὸ ἄζωτο αὐτὸ τὰ φυτὰ δὲν μποροῦν νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν. Ἂν μποροῦσαν, δὲν θἄχαμε ἀνάγκη νὰ τοὺς τὸ δώσουμε ἐμεῖς. Ἐξαίρεση κάνουν κάτ: φυτά, τὰ ὄσπρια, δηλαδὴ τὰ κουκιά, τὰ φασόλια, τὰ ρεβύθια, τὰ τριφύλλι, ὁ βίκος, τὸ μπιζέλι. Ἂν ξεριζώσουμε ἕνα ἀπὸ τὰ φυτὰ αὐτὰ καὶ παρατηρήσουμε τὶς ρίζες του, βλέπουμε ὅτι ἔχουν μικρὰ σπυριὰ σὰν κόμπους. Στὸ μικροσκόπιο, βλέπουμε στὰ σπυριὰ αὐτὰ ἕνα πλῆθος μικρόβια. Αὐτὰ τὰ μικρόβια, τρῶνε τὸ ἄζωτο τοῦ ἀέρα κι' ἅμα ψοφήσουν, καθὼς εἶναι γεμάτα ἄζωτο, ἀπὸ τὸ σῶμα τους τρέφεται τὸ φυτό! Σ' αὐτὰ τὰ φυτά, δὲν ἔχουμε ἀνάγκη νὰ ρίχνουμε ἄζωτο μὲ λίπασμα.

Τὰ ἄλλα φυτὰ τὸ ἄζωτό τους τὸ βρίσκουν ὅπως εἴπαμε στὸ χῶμα — ὅταν τὸ βρίσκουν. Τὸ ἄζωτο βρίσκεται στὰ σάπια φυτὰ καὶ φύλλα ποὺ ἔμειναν καὶ σάπισαν στὸ χῶμα, χωνεύτηκαν, κι' ἔγιναν ἕνα μ' αὐτό. Τὸ χῶμα ποὺ ἔχει τέτοια σάπια φυτά, λέγεται φυτόχωμα, ἢ χοῦμο.

Τὸ φυτόχωμα μεταβάλλεται σὲ ἀλάτι ἀζωτικὸ ἢ νιτρικὸ ὅπως τὰ λένε (ἄζωτο τὸ εἶναι ποὺ τρέφει τὸ φυτό.

Πῶς ὅμως τὸ φυτόχωμα γίνεται ἄζωτο;

Πάλι κάτι μικρόβια κάνουν τὴ δουλειά! Κι' αὐτὰ μόνο μὲ τὸ μικροσκόπιο μποροῦμε νὰ τὰ δοῦμε.

Ὡστόσο γιὰ νὰ δουλέψουν καλὰ τὰ μικρόβια, πρέπει τὸ χῶμα ν' ἀερίζεται (γι' αὐτὸ εἶναι ὠφέλιμο τὸ σκάλισμα, τὸ ὄργωμα, τὸ τσαπί). Νὰ μὴν εἶναι κρύο. Νὰ ἔχη ἀρκετὴ ὑγρασία, ἀλλὰ ὄχι καὶ να πνίγεται στὸ νερό.

Τί κάνει τὸ ἄζωτο στὰ φυτά; Τοὺς δίνει μπόϊ, δυναμώνει τὰ φύλλα καὶ τὶς ρίζες. Κάνετε μονάχοι σας ἕνα πείραμα. Πάρτε δυὸ γλάστρες, καὶ σπίρτε τις μὲ σιτάρι. Τὴ μιά, ποτῆστε την μὲ διάλυση νίτρου τῆς Χιλῆς (ποὺ ἔχει ἄζωτο) καὶ τὴν ἄλλη μὲ νερὸ μονάχα. Σὲ λίγες μέρες οἱ δυὸ γλάστρες θὰ εἶναι ὅπως βλέπετε στὴν εἰκόνα.

Γι' αὐτὸ χρειάζονται λοιπὸν τὰ λιπάσματα.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ σᾶς πῶ πιὸ πολλὰ γιὰ τὰ λιπάσματα, γιατὶ σήμερα εἶναι ἡ βάση τῆς γεωργίας, καὶ κάθε ἀγροτόπουλο πρέπει νὰ ξέρη καλὰ γιὰ ποιὸ λόγο εἶναι ὠφέλιμο τοῦτο τὸ λίπασμα, καὶ γιὰ ποιὸ λόγο τὸ ἄλλο.

ΤΟ ΑΜΠΕΛΙ

α) Σταφίδα

Πῶς φυλᾶμε τ' ἁλώνια ἀπὸ τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας κι' ἀπὸ τὴ βροχή.

Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς σταφίδας, εἶναι ἡ δροσιὰ τῆς νύχτας καὶ ἡ βροχή.

Ἡ ψιχάλα κ' ἡ δροσιά, ἔστω κι' ἂν βγῆ ἀμέσως ἥλιος καὶ τὴν ξεράνει, βλάφτει τὴ σταφίδα γιατὶ τραβάει τὴν ποτάσσα, καὶ ἡ σταφίδα «κοκαλώνει» ὅπως λένε.

Ἕνας τρόπος νὰ προφυλαχτῆ ἀπὸ τὴ δροσιά, εἶναι νὰ στρωθῆ τὸ ἁλώνι μὲ σταφιδόχαρτο. Ἀλλὰ τὸ χοντρὸ αὐτὸ χαρτὶ ἐκτὸς ποὺ στοιχίζει ἀκριβά, τὴν ἐμποδίζει νὰ στεγνώση κανονικά. Κι' ἂν βρέξει, ὅσο νερὸ δὲν πιῆ τὸ χαρτί, μένει καὶ μουλιάζει τὴ σταφίδα.

Ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν ποιότητα τὸ ἀποφεύγουν. Ἡ δὲ πινακωτὲς ἢ τζιβιέρες, μπορεῖ, βέβαια, νὰ κάνουν γιὰ τὴν κοινὴ σταφίδα, τὴν σουλτανίνα ὅμως τὴν βλάφτουν, γιατὶ μόνο πάνω στὸ κατάλληλο χῶμα ξεραίνεται αὐτὴ ὅπως πρέπει.

Κι' ἔτσι μένουν οἱ τέντες καὶ τὰ σταφιδόπανα. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη ἁλώνι γιὰ σουλτανίνα χωρὶς τὴν τέντα του. Τὸ ἔξοδο ὅμως εἶναι μικρὸ ὅταν συλλογιστοῦμε ὅτι δὲν σκεπάζει ὅλο τὸ ἁλώνι, ἀλλὰ μόνο τὸ τηγάνι ὅπου ὑπάρχει σταφίδα.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Στὸ ρημαγμένο παρακκλήσι
τῆς ἄνοιξης τὸ θεῖο καντήλι
εἰκόνες ἔχει ζωγραφίσει
μὲ τ' ἀγριολούλουδα τ' Ἀπρίλη.

★

Ὁ ἥλιος, γέρνοντας στὴ δύση,
μπροστὰ στοῦ Ἱεροῦ τὴν πύλη
μπαίνει δειλὰ νὰ προσκυνήση
κι' ἀνάφτει ὑπέρλαμπρο καντήλι.

★

Σκορπάει γλυκιὰ μοσκοβολιὰ
δάφνη στὸν τοῖχο ριζωμένη
—θυμίαμα ποὺ καίει ἡ Πίστις—

★

καὶ μιὰ χελιδονοφωλιὰ
ψηλὰ στὸ νάρθηκα χτισμένη
ψάλλει τὸ Δόξα ἐν Ὑψίστοις.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΟΙ ΣΦΗΚΕΣ

Πρέπει νὰ κοιτάζωμε νὰ βρίσκουμε τὶς φωλιὲς ἀπὸ τὶς σφῆκες, καὶ νὰ τὶς καταστρέφωμε, γιατὶ φέρνουν καταστροφὴ στὴν ἁπλωμένη σταφίδα.

Καταστρέφονται δὲ μὲ ζεματιστὸ νερὸ καὶ βενζίνα, (1 μέρος βενζίνα καὶ 2 νερό). Κι' ἔπειτα φράζουμε τὴν τρύπα μὲ

Τὰ σπειρα τῶν ριζῶν τῶν ὀσπρίων ἢ ψυχανθῶν, ὅπου ὑπάρχουν τὰ μικρόβια τὰ ὁποῖα πέρνουν τὸ ἄζωτο τῆς ἀτμοσφαίρας

φελό. Ἀντὶ γιὰ βενζίνα μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ πετρέλαιο.

Παίρνομε γόνατα βωδινά, κομμάτια κόκκαλα μὲ νεῦρα, καὶ τ' ἀφήνουμε 24 ὧρες σὲ διάλυση 4 τοῖς χιλίοις σουμπλιμέ. Κατόπιν τὰ κρεμᾶμε ψηλά, σὲ στύλους μὲ σύρμα (γιὰ νὰ μὴν τὰ φτάνουν τὰ ζῶα) γύρω ἀπὸ τὸ ἁλώνι. Οἱ σφῆκες τρῶν τὸ κρέας καὶ δηλητηριάζονται.

β) ΤΟ ΚΡΑΣΙ

Τὰ σταφύλια εἶναι ἕτοιμα γιὰ τρύγημα, ὅταν τὸ μουστόμετρο (γράδο) Βωμὲ δείχνει ὅτι ὁ μοῦστος ἔχει 12½ — 13 βαθμοὺς γιὰ τὰ ζεστὰ κλίματα, καὶ 11 - 12 βαθμοὺς γιὰ τὰ ψυχρά.

Στὸν τρύγο πρέπει νὰ προσέχωμε νὰ βάζουμε χωριστὰ τ' ἄρρωστα σταφύλια. Αὐτὰ θὰ πατηθοῦν ἰδιαιτέρως, κι' ὁ μοῦστος θὰ πάη σὲ ἄλλο βαρέλι.

Ἂν θέλουμε νὰ κάνουμε μπρούσικο μαῦρο κρασί, ἀφίνουμε μετὰ τὸ πάτημα τὰ τσίπουρα στὸ μοῦστο. Γιὰ τὸ ἄσπρο, ἀφοῦ πατήσουμε τὰ σταφύλια, καὶ μαζέψουμε τὸν μοῦστο. στίβουμε χωριστὰ τὰ τσίπουρα, καὶ ἀνακατεύομε τὸν μοῦστο τους μὲ τὸν πρῶτον χωρὶς ὅμως τὰ τσίπουρα. Γι' αὐτὸ ὅμως θὰ ποῦμε πιὸ πολλὰ ἀργότερα, ὅταν θὰ μιλήσουμε γιὰ τὰ εἴδη τῶν κρασιῶν.

Στὸν τόπο μας, συνηθίζουν ἀκόμη σὲ πολλὰ μέρη νὰ πατοῦν τὰ σταφύλια μὲ τὸ πόδι, κι' ἔχουν συνήθως ἕνα μικρὸ χεροκίνητο πιεστήριο γιὰ τὰ τσίπουρα. Ὡστόσο τὸ πάτημα μὲ τὰ πόδια δὲν εἶναι συμφερτικό, γιατὶ ἀφήνει πολὺ μοῦστο στὸ τσίπουρο, ἐνῷ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἕνα καλὸ πιεστήριο δὲν κοστίζει πολύ, μποροῦν δὲ πολλοὶ ἀμπελουργοὶ μαζὶ ν' ἀγοράσουν ἕνα καὶ νὰ κάνουν τὴν δουλειά τους.

Ο ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ

Ἡ καλλιέργεια τοῦ σκόρδου

Τὸ χῶμα ὅπου θὰ φυτευτοῦν σκόρδα, πρέπει νὰ δουλευτῆ καλὰ μὲ τὴν τσάπα. Τὸ φύτευμα γίνεται κατὰ τὰ μέσα ἢ τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου. Στὰ πιὸ ζεστὰ μέρη, γίνεται καὶ τὸν Νοέμβρη.

Γιὰ τὸ φύτεμα πρέπει νὰ διαλεχτοῦν σκελίδες ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ μέρος τοῦ βολβοῦ, σὲ βάθος ὄχι μεγαλύτερο ἀπὸ 3 πόντους.

Τὸ φύτεμα γίνεται κατὰ γραμμές, σὲ ἀπόσταση 15 — 20 πόντους ἀνάμεσα στὶς γραμμές, καὶ τὸ ἴδιο πάνω στὶς γραμμές.

Τὸ χῶμα πρέπει νἆναι καλὰ κοπρισμένο μὲ χωνεμένη κοπριὰ στὴν ὁποία προσθέτουμε λίγο χημικὸ λίπασμα 0.14.7.

Ὡς τὸν Ἀπρίλιο, πρέπει νἄχουν σκαλιστῆ τὰ φυτὰ δυὸ — τρεῖς φορές, καὶ νὰ

χουν βοτανιστῆ ἄλλες τόσες.

Ὅταν πιάσουν οἱ ζέστες, πρέπει νὰ γίνουν δυὸ - τρία ποτίσματα, κι' ἄλλα τόσα βοτανίσματα. Σταματοῦμε ὅμως τὸ σκάλισμα, γιὰ νὰ μὴν πάθουν οἱ βολβοί.

Ἀπὸ τὸ Φεβρουάριο εἶναι ἕτοιμα τα χλωρὰ σκόρδα. Κι' ἀπὸ τὸ τέλος Ἀπριλίου ὡς τὸ τέλος τοῦ Μαΐου γίνεται ἡ συγκομιδὴ τῶν ξερῶν σκόρδων. Ἡ παληὰ συνήθεια νὰ δένεται κόμπο τὸ στέλεχος γιὰ νὰ χονδρύνη ὁ βολβός, εἶναι ἀνόητη καὶ τίποτε δὲν κάνει.

Ὅταν τὸ στέλεχος λυγίζει καθὼς το γέρνουμε καὶ δὲν σπάζει, αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ σκόρδο εἶναι ἕτοιμο.

Τὰ ξεριζώνουμε μὲ τὸ τσαπί, κι' ἀφήνουμε τοὺς βολβοὺς στὸν ἥλιο μιὰ δυὸ μέρες. Ὕστερα ἁπλώνονται σὲ ὑπόστεγα, ἢ στὸν ἴσκιο κάτω ἀπὸ δέντρα ὡς νὰ ξεραθοῦν ἐντελῶς τὰ στελέχη. (Ἀπάνω κάτω μιὰ ἑβδομάδα). Ὕστερα πλέκονται καὶ οἱ πλεξάνες μεταφέρονται στὴν ἀποθήκη ὅπου κρεμιῶνται ἀπὸ τὴ σκεπή.

Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΑΣΣΟΥ

Τὸ πράσσο φυτεύεται καὶ μεγαλώνει σὲ ὅποιο χῶμα, προκόβει ὅμως ἰδιαίτερα ἂν φυτευτῆ σὲ μέρος ποὺ εἴχαμε πρὶν κουκιά. Τὸ χῶμα τοῦ λαχανόκηπου πρέπει νὰ σκαφτῆ καλὰ μὲ τὴν τσάπα, κι' ὕστερα νὰ σβαρνιστῆ μὲ τὴ σβάρνα. Ἔπειτα νὰ κοπριστῆ μὲ χωνεμένη κοπριά. Γιὰ χημικὸ λίπασμα θὰ βάζουμε τὸ 6 -- 8 -- 8, ἢ καλύτερα τὸ 9 -- 9 -- 4. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ ρίχνουμε τὸ λίπασμα σὲ δυὸ ἢ τρεῖς δόσεις, ὕστερα ἀπὸ κάθε πότισμα ἡ καθεμιά. Ὁ σπόρος σπέρνεται ἀπὸ τὸν Δεκέμβρη ὥς τὸν Ἀπρίλιο ἀναλόγως τοῦ τόπου, τοῦ κλίματος, κ.λ.π., στὰ πεταχτά, ἀφοῦ πατηθῆ ἡ βραγιά. Ἀπὸ τὸ Μάρτη, ἀρχίζουμε τὰ ποτίσματα κάθε 5 -- 8 μέρες ἀναλόγως τοῦ καιροῦ. Τὰ ποτίσματα πρέπει νὰ συνοδεύονται ἀπὸ τ' ἀπαραίτητα βοτανίσματα. Ὅταν τὰ νεαρὰ φυτὰ μεγαλώσουν καὶ γίνουν χοντρὰ σὰ μολύβια, πρέπει νὰ μεαφυτευθοῦν. Αὐτὸ γίνεται ἀπὸ τὸν Ἰούνιο ὥς τὸν Αὔγουστο ἀναλόγως μὲ τὸ κλῖμα. Τὰ φυντανάκια ξεριζώνονται ἀπὸ τὸ σπορεῖο μὲ τσαπὶ ἢ λισγάρι καὶ μὲ προσοχή, ἀφοῦ κόψουμε τὰ ριζίδια καὶ τὰ φῦλλα καὶ μείνη μόνο τὸ κοτσάνι, μεταφυτεύεται κατὰ γραμμὲς στὶς βραγιὲς ποὺ ἔχουμε ἕτοιμες καὶ κοπρισμένες.

Τὰ φυντάνια φυτεύονται σὲ βάθος 10 πόντους. Ὕστερα ποτίζουμε κάθε 4 — 5 μέρες, καὶ ἀνάμεσα στὰ ποτίσματα σκαλίζουμε. Γιὰ νὰ διατηρηθοῦν τὰ στελέχη λευκὰ πρέπει ὕστερ' ἀπὸ τὸ σκάλισμα νὰ μαζεύεται τὸ χῶμα γύρω στὰ φυτά. Ἡ συγκομιδὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Σεπτέμβριο. Καλύτερα εἶναι νὰ ξεριζώνονται τὰ φυτὰ καὶ νὰ παραχώνωνται μέσα στὶς αὐλὲς σὲ ἐλαφρὸ χῶμα ἢ ἄμμο καὶ σὲ μέρος σκοτεινό.

ΟΡΝΙΘΟΤΡΟΦΙΑ

Οἱ καλὲς γεννοῦσες

Ἕνα σπουδαῖο ζήτημα στὸ κοτέτσι, εἶναι νὰ ξεχωρίσουμε ἀπὸ τὶς χρονιάρικες πουλακίδες καὶ νὰ κρατήσουμε ἐκεῖνες ποὺ θὰ μᾶς κάνουν τὰ περισσότερα αὐγά. Ἡ καλὴ γεννοῦσα, ἀρχίζει νὰ κάνη αὐγὰ ἀπὸ τὸν ἕκτο μῆνα. Ἂν ἔχουμε φωλιὲς μὲ παγίδα (ἐκεῖνες δηλαδὴ ποὺ κρατοῦν τὴν κόττα μέσα ὅταν κάνη τὸ αὐγό της, κι' ἔτσι μποροῦμε νὰ ξέρουμε πόσα αὐγὰ κάνει κάθε κόττα) πρέπει νὰ λογαριάσουμε πὼς μιὰ πουλάδα πρέπει τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνες ποὺ κάνει αὐγά, νὰ δώση 50 -- 60 ἂν εἶναι καλὴ γεννοῦσα. Ἡ καλὴ γεννοῦσα ἔχει κεφάλι μικρὸ καὶ κοιλιὰ μεγάλη. Τὰ πόδια εἶναι γυρμένα πρὸς τὰ ἐμπρός, κι' ἡ κοτα φαίνεται νὰ θέλη νὰ καθήση. Τὸ ἄλλαγμα τῶν φτερῶν τῆς καλῆς γεννούσας, γίνεται τὸν Ὀκτώβρη καὶ Νοέμβρη καὶ κρατάει λίγο. Οἱ κόττες ποὺ χάνουν τὰ φτερά τους ἀπὸ τὸν Ἰούλιο καὶ τὸν Αὔγουστο δὲν εἶναι καλές. Στὶς καλὲς τὰ φτερὰ πέφτουν μαζεμένα, καὶ φαίνονται σὰ μαδημένες. Ἡ καλὴ γεννούσα εἶναι ζωηρή, σηκώνεται πρώτη τὸ πρωῒ καὶ κουρνιάζει τελευταία. Τὰ λειριά της εἶναι κόκκινα, τὸ αὐτὶ ἄσπρο, καὶ τὸ δέρμα της μαλακὸ κι' ἐλαφρὰ λιγδερό.

Ὁ μπάρμπα ΜΗΤΡΟΣ

τὰ παιχνίδια πού παίζουν τὰ Ἑλληνόπουλα

ΣΚΟΠΕΥΣΗ ΚΥΚΛΟΥ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ καὶ σὲ αἴθουσα: Παίρνουν μέρος δυὸ καὶ περισσότερες ὁμάδες, ἀπὸ 3—4 ἡ κάθε μιά. Ἂν εἶναι λίγοι οἱ παῖκτες καὶ δὲν μποροῦν νὰ σχηματίσουν ὁμάδες, παίζουν καὶ ἀτομικά, καθένας δηλαδὴ γιὰ λογαριασμό του.

Χαράσσουμε στὸ ἔδαφος 3 ἢ 4

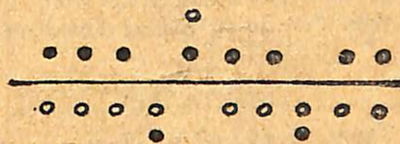
κύκλους ὁμοκέντρους, ὅπως φαίνεται στὸ σχῆμα. Βαθμολογοῦμε δὲ τὸν κάθε κύκλο μὲ ἀριθμούς. Στὸν κεντρικὸ βάζουμε 20, στὸν ἀμέσως ἑπόμενο 15, στὸν ἄλλο 10 καὶ στὸν τέταρτο μὲ τὴ μεγαλύτερη περιφέρεια 5.

Οἱ παῖκτες τοποθετοῦνται σὲ ἀπόσταση 5 μέτρων ἀπὸ τὸν κύκλο, ὅπου ὑπάρχει μιὰ διαχωριστικὴ γραμμή. Καθένας ἀπὸ τοὺς παῖκτες παίρνει ἕνα σακκουλάκι γεμᾶτο ἄμμο κατὰ τὰ ¾ καὶ δεμένο σφιχτὰ καὶ τὸ ρίχνει ἀπὸ τὴ διαχωριστικὴ γραμμὴ πρὸς τὸν κύκλο, προσπαθῶντας νὰ τὸ ρίξη μέσα στοὺς κύκλους. Ἂν τὸ σακκουλάκι πέση ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο, ὁ παῖκτης ποὺ τὸ ἔριξε δὲν κερδίζει. Ἂν ὅμως τὸ ρίξη μέσα στοὺς κύκλους, τότε κερδίζει τόσους βαθμούς, ὅσους βαθμοὺς ἔχει ὁ κύκλος ποὺ ἔπεσε τὸ σακκουλάκι μὲ τὴν ἄμμο. Ἂν τὸ σακκουλάκι πέση ἐπάνω στὴν περιφέρεια τοῦ κύκλου, τότε ὁ παῖκτης κερδίζει τοὺς βαθμοὺς τοῦ κύκλου ποὺ ἔχει τοὺς περισσότερους βαθμούς. Στὸ τέλος κερδίζει ἡ ὁμάδα ποὺ οἱ παῖκτες της συνολικὰ κέρδισαν τοὺς περισσότερους βαθμούς. Ἂν παίζουν ἀτομικά, κερδίζει ἐκεῖνος ποὺ συγκέντρωσε μόνος του τοὺς περισσότερους βαθμούς.

Η ΜΑΧΗ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Λαβαίνουν μέρος 12—24 παῖκτες.

Τὰ παιδιὰ ποὺ λαβαίνουν μέρος στὸ παιγνίδι, χωρίζονται σὲ δυὸ ὁμάδες καὶ στέκουν ἀντιμέτωποι ἐμπρὸς ἀπὸ μιὰ εὐθεῖα γραμμὴ ποὺ χαράσσουμε στὸ ἔδαφος (Σύνορα). Μόλις δοθῆ τὸ σύνθημα τῆς μάχης, κάθε παῖκτης τῆς μιᾶς ὁμάδας προσπαθεῖ νὰ πιάση τὸ χέρι τοῦ παῖκτη τῆς ἄλλης ὁμάδας καὶ νὰ τὸν παρασύρη στὸ δικό τους στρατόπεδο. Ἂν καταφέρη νὰ τὸν πιάση ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν κάνει αἰχμάλωτο του καὶ τὸν τοποθετεῖ ἕνα βῆμα ἀπὸ πίσω του. Ἂν κανεὶς ἀπὸ τοὺς παῖκτες βγῆ κατὰ λάθος ἀπὸ τὴ γραμμὴ καὶ πατήση στὸ ἔδαφος τῆς ἀντίπαλης ὁμάδας, θεωρεῖται αἰχμάλωτος καὶ πάει καὶ στέκεται πίσω ἀπὸ τὸν ἀν-

τίπαλο παίκτη. Κερδίζει ἡ ὁμάδα ποὺ ἔχει στὸ τέλος τοῦ παιγνιδιοῦ (μέσα σὲ μισὴ ὥρα) τοὺς λιγώτερους αἰχμαλώτους. Ἂν δὲν εἶχαν κανένα αἰχμάλωτο ἢ εἶχαν τοὺς ἴδιους, οἱ ὁμάδες εἶναι ἰσόπαλες.

ΑΠ' ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΜΟΥ

Στοῦ παραθύρου ἀκουμπῶντας τὸ περβάζι,
στὴν ἤρεμη βραδιὰ τὴ φθινοπωρινή,
κοιτάζω τὴν Ἀθήνα καὶ μ' ἀντικοιτάζει
μὲ τ' ἄπειρα τὰ φῶτα της, καὶ μοῦ μιλεῖ.

«Ἄχ, νἄξερες, μοῦ λέει ἀγάλια, πόση θλίψη
καὶ πόσο πόνο κρύβει μέσα κάθε φῶς,
Τὸ δίχως ἄλλο θὰ αἰσθανόσουνα μιὰ τύψη
νὰ σοῦ χαρίζη ὁ ρεμβασμός σου ὁ βραδυνός.

Πόσοι στοῦ πόνου ξαπλωμένοι τὸ κρεβάτι
στὸ κλάμα ξεσπᾶνε πάλι τὸ βουβό,
χωρὶς τὸ κατακόκκινο ἀπ' τὰ δάκρυα μάτι
νὰ τὸ σκουπίζη κάποιο χέρι στοργικό.

Πόσες καλύβες, πόσα ἀπέραντα παλάτια
ἡ ἀπόγνωση δὲν θὰ τὰ πνίγη μυστικά!
Γιατί; Ποιὸς ξέρει! Ὑπάρχουν τόσα μονοπάτια
ποὔρχεται ὁ πόνος ἄξαφνα, κρυφὰ-κρυφά...

Ἀντὶ λοιπὸν νὰ τὴν κοιτᾶς ἀπ' τὸ περβάζι
τῆς νύχτας τὴ γαλήνη τὴν ἀπατηλή,
γύρισε στὸ Χριστὸ ποὺ τώρα σὲ κοιτάζει
κι' ἄφησε τὴν καρδιά σου νὰ προσευχηθῆ...

Φ. ΚΡΙΤΕΛΗΣ

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΟΡΦΑΝΟΥ

Ἡ Μαρία ζοῦσε μὲ τὸν πατέρα της καὶ μὲ μιὰ γριὰ ὑπηρέτρια. Ἡ μανούλα της εἶχε φύγει γιὰ ταξίδι ἀγύριστο, εἶχε πετάξει ψηλὰ στ' ἀστέρια. Μιὰ μέρα προχωροῦσε πρὸς τὴν θάλασσα. Ὁ ἥλιος μεσουρανοῦσε. Τὰ μάτια της πετοῦσαν στὸ ἄπειρο, ἀλλὰ ἡ σκέψη της ξεφύλλιζε περασμένες σελίδες τῆς ζωῆς της.

Θεέ μου, μονολογοῦσε, τώρα ποῦ μοῦ στέρησες τὴ μάνα μου, ποῦ θὰ βρῶ τὴν θερμὴ της ἀγκαλιά;

Κάθησε στὴν ἄμμο καὶ ἄρχισε νὰ παίζῃ μὲ τὰ χαλικάκια, τὸ θαλασσινὸ ἀεράκι τὴν χτυποῦσε στὸ πρόσωπο.

Δὲν κατάλαβε πῶς... μιὰ σὰν μητρικὴ μορφὴ ἄνοιξε τὰ χέρια της καὶ τὴν ἔσφιξε δυνατά, καὶ πὼς ἕνα φιλὶ κοκκίνισε τὸ μάγουλό της. Νόμισε ὅτι ζοῦσε κοντὰ στὴ μανούλα της. τόσο γλυκὸ ἦταν τὸ χάδι καὶ ἁπαλὸ τὸ φιλί.

— Μανούλα... ξεφωνίζει.

Τί ἦταν;

Ἡ Μαρία βρισκόταν ξαπλωμένη στὴν ἄμμο. Ἄνοιξε τὰ μάτια της καὶ πῆγε ν' ἀναγκαλιάσῃ τὴν μητέρα της. Ἀλλά... Θεέ μου πιάνει τὴν ἄμμο. Νοιώθει ὅτι ἦταν ὄνειρο, ὅτι ἦταν κάτι πλάνο, κι' ἀρχίζει τὰ δάκρυα, ἀλλὰ ἡ καρδιά της ἦταν κάπως ἱκανοποιημένη γιατὶ εἶδε ἐκεῖνο ποὺ ποθοῦσε.

Ἴσως ἡ Παναγία ἤθελε νὰ μαλακώσῃ τὸν πόνο της καί...

ΚΥΡΙΑΚΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
(Μαθ. Γυμνασίου Χώρας Τριφυλίας)

*

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Μακρυά σου κι' ἂν εἶμαι -
γαλανή μου Πατρίδα
νοιώθω πάντα στὸ νοῦ μου
μιὰ χαρά, μιὰν ἐλπίδα.

**

Καὶ γυρίζει στὸ νοῦ μου
μιὰ γλυκειὰ νοσταλγία
ψιθυρίζοντας πάλι
μιὰ παλιὰ ἁρμονία.

**

Νὰ γυρίσω κοντά σου
ζηλευτή μου πατρίδα
γιὰ νὰ δῶ τὴ θωριά σου
ποὺ καιρὸ δὲν τὴν εἶδα.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΤΣΑΚΑΣ
(Ε' τάξις Γυμν. Ἀρρένων Ἰωαννίνων)

*

ΣΤΗΝ ΚΟΡΦΗ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Ἡ ὥρα εἶναι ἑπτὰ τὸ πρωΐ. Τὸ χρυσὸ ἄστρο τῆς ἡμέρας μόλις ἔχει ἀρχίσει τὴν πορεία του στὸν καταγάλανο θόλο τοῦ στερεώματος. Ἐγὼ εἶχα συμφωνήσει μὲ δυὸ φίλους μου νὰ κάνουμε μιὰ μικρὴ ἐκδρομὴ στὸ κοντινὸ βουνό, γιὰ νὰ θαυμάσωμε τὸ μεγαλεῖα τῆς φύσης. Ἔχει προχωρήσει ἀρκετά. Κι' ὁ πρωϊνὸς καλοκαιριάτικος ὕπνος μὲ ἀργοπόρησε. Ὅμως πάλι δὲν θέλω ν' ἀλλάξω σχέδιο. Ὁ ἥλιος ὅμως στὸ μεταξὺ ἔχει ἀνέβει ψηλὰ καὶ διστάζω νὰ ἀποφασίσω. Τὴν πῆρα ὅμως ἐπὶ τέλους τὴν ἀπόφαση. Ξεκινῶ... Τὸ δύσκολο κι' ἀνηφορικὸ μονοπάτι τοῦ βουνοῦ μὲ λαχανιάζει. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ κουράστηκα ἀρκετά, ἔφθασα στὴ μαγευτικὴ βουνοπλαγιά. Τὸ θέαμα ἦταν μαγευτικό!.... Μπροστά μου ἁπλώνονταν τὰ χωράφια μὲ τὰ ξερὰ σπαρτά τους, ἑνώνονταν μὲ τὶς σκόρπιες ☛ ἀσινάδες τοῦ κάμπου κι' ἔκαναν μιὰ ποικιλόχρωμη ζωγραφιά. Κάτω ἀκριβῶς ἀπ' τὴν ἀπότομη κορφὴ δυὸ κοπελιὲς μὲ τὰ μανδήλια στὰ κεφάλια ψάρευαν μέσα στὴν καταπράσινη θάλασσα τῶν ἀμπελιῶν. Παρέκει ἀκόμη ἔβοσκε μιὰ καλοθρεμμένη ἀγελάδα, ἐνῶ στὴ χαρούμενη αὐτὴ φυσικὴ γιορτὴ συμφωνοῦσαν τὰ κουδουνίσματα καὶ τὰ πρόσχαρα βελάσματα τῶν ἀρνιῶν. Πέρα μακρυὰ ἁπλωνόταν ἡ χρυσαφένια θάλασσα ποὺ ἔπαιζε στοργικὰ μὲ τὶς κάτασπρες βαρκοῦλες τοῦ ἀφροῦ. Τώρα κάθουμαι πολὺ ὥρα σκεπτικός. Τὸ στόμα μου δὲν μπορεῖ νὰ προφέρῃ λέξη. Ἤθελα ἐὰν ἦταν δυνατὸ ὕστερα ἀπ' τὴ φυσικὴ αὐτὴ παρατήρηση νὰ ὑποβάλω γιὰ πρώτη φορὰ στὸν ἑαυτό μου. «Τί ἀγαπῶ περισσότερο στὸν κόσμο»; Δὲν διστάζω νὰ δώσω τὴν ἀπάντηση: «Ἀγαπῶ τὴ φύση...». Πολλοὶ ὅμως ἔχουν ἀντίθετη γνώμη, ἀγαποῦν τὴν πατρίδα ἢ καὶ τὴ μάνα. Ὄχι ὅμως, ὅταν κανεὶς δὲν ἀγαπᾷ τὴ φύση δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀγαπήσῃ τίποτα.

ΜΙΧΑΗΛ Β. ΚΑΤΣΑΝΗΣ
(Γυμνάσιον Τραγαίας Νάξου)

*

ΜΙΚΡΗ ΜΑΜΑ

Μικρὴ μαμά,
χωρὶς παιδιά,
μόνο μὲ κοῦκλες.
Ἄσπρη ποδιά,
γλυκειὰ ματιά,
χρυσὲς οἱ μποῦκλες.

Εἶναι μικρούλα,
μὰ ἡ δουλειὰ
δὲν τὴν φοβίζει.
Τὸ σπιτικό της
μ' ἀγάπη πάντα
τὸ συγυρίζει.

Τὴν κούκλα τώρα
— πέρασ' ἡ ὥρα —
τὴ νανουρίζει.
Μὰ νὰ ὁ ὕπνος
τὰ δυό της μάτια
γλυκὰ σφαλίζει.

Ἄχ, πάψε, σώπα
καὶ μὴ φωνάζεις
μικρή μου Ἔλλη.
Καὶ σὺ πατέρα,
γιατὶ δωπέρα
κοιμοῦντ' ἄγγελοι....

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΟΥΚΙΔΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου)

*

ΤΟ ΟΜΟΡΦΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Οἱ ποιητές, οἱ ζωγράφοι, οἱ συγγραφεῖς καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ λογοτέχνες ποὺ διακρίθηκαν σ' ἔχουν ὑμνήσει, σ' ἔχουν ἀποθανατίσει ὤ! ὄμορφο χωριό! Ἐνῶ ἐγὼ ὁ μικρὸς θαυμαστής σου δὲν μπορῶ νὰ σὲ ὑμνήσω, ὅπως σοῦ ἀξίζει, παρὰ μόνον λίγα λόγια νὰ γράψω γιὰ σένα. Γιὰ σένα, ποὺ κάθε βράδυ σὲ βλέπω στ' ὄνειρό μου! Σὲ βλέπω ἔτσι δά, ὅπως εἶσαι καλλιμένο στὴν κακοτράχαλη καὶ δενδροφυτευμένη βουνοπλαγιά, ἔτσι, ποὺ τὸ μάτι τοῦ θεατῆ μένει ὧρες ὁλόκληρες προσηλωμένο θαυμάζοντάς σε.

Γύρω - γύρω ὑψώνονται καταπράσινες καὶ γραφικὲς ραχοῦλες ποὺ μοιάζουν μὲ τὶς παραμίδες τῆς Αἰγύπτου. Στὴν κορυφὴ — ποὺ εἶναι τὸ κέντρο — ὤ ποθητὸ χωριό! εἶναι ἡ κρυσταλλένια βρυσούλα, ποὺ τὸ νερό της καθάριο, κρύο, ἀφροστεφανωμένο, κατρακυλᾷ πρὸς τὸν κατήφορο μουρμουριστά, παίζοντας καὶ παρασύροντας ὅ,τι βρῇ μπροστά του. Πόσο χαρμόσυνα κτυπᾷ ἡ καμπάνα — τὸ μεγάλο στόμα τοῦ χωριοῦ — λέγοντας τὰ μυστικά σου, στὸν Ὕψιστο ποὺ πάντα σ' ἔχει στὴν προστασία του! Τί ὡραῖα ποὺ πετοῦν τὰ περιστέρια καὶ τ' ἄλλα ὡραῖα πουλιά, σπαθίζοντας τὴν ἀρωματισμένη ἀτμόσφαιρά σου, ἐνῶ ἡ ἐναέριος μουσικὴ ψάλλει ἄσματα ποὺ σὲ κάνουν νὰ τρελλαίνεσαι ὅπως οἱ Σειρῆνες τὸν Ὀδυσσέα τὸν πανοῦργο.

Καὶ οἱ χωρικοί σου... ξεκινοῦν μὲ τὸ λάλημα τοῦ ἀγουροξυπνημένου πετεινοῦ γιὰ τὴν δουλειά τους, καὶ τὸ βράδυ γυρίζουν, κάθονται εὐχαριστημένοι καὶ ἀπολαμβάνουν τὸν δροσερὸ ἀέρα... τὸν ἀέρα ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὶς ἀπέναντι δαφνοστεφανωμένες καὶ αἱματοποτισμένες βουνοκορφὲς τῆς ΠΙΝΔΟΥ καὶ τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ. Ἀπ' ἐκεῖ, ποὺ τόσα παλληκάρια, τόσοι ἡμίθεοι ποὺ ἔπεσαν μαχόμενοι ἡρωϊκὰ καὶ κράτησαν τόσο ὑψηλὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς Μητέρας μας ΕΛΛΑΔΑΣ.

Καὶ τώρα χαρούμενοι καὶ ὑπερήφανοι κάθονται στὰ σπιτάκια τους, ἐνῶ ἀπὸ μακρυὰ τὰ χαρωπὰ λαλήματα τῶν ἀηδονιῶν, ἡ φλογέρα τοῦ βοσκοῦ καὶ τὰ βελάσματα τῶν προβάτων ἀνακατεμένα μὲ τὶς φωνὲς τοῦ γιδάρη καὶ τοὺς ἤχους τῶν κουδουνιῶν καὶ κυπριῶν φτάνουν στ' αὐτιά τους σὰν μιὰ ἐξαίσια θεϊκὴ μελῳδία...

Τί νὰ σοῦ πρωτοθαυμάσῃ καὶ τί νὰ σοῦ πρωτοϋμνήσῃ κανεὶς νοσταλγικὸ χωριό;!...

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
(Δ. Γυμνάσιον Ἄρτα)

*

ΙΚΑΡΟΙ

Πετάξαμε μιὰ μέρα χαρωπὰ
μὲ τὰ φτερά μας τὰ λευκὰ ξεδιπλωμένα
σ' αἰθέρια ὕψη, οὐράνια φωτεινὰ
μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια ἀνοιγμένα.

Οἱ ἀκτῖνες οἱ χρυσὲς μᾶς ἀνταμῶσαν
ὁ ἀέρας ἐψιθύριζε γλυκοὺς σκοποὺς
στὸ φῶς τὰ μάτια ὅλων μας θαμπῶσαν
μὰ ἐμεῖς πηγαίναμε σὲ τόπους μακρυνούς.

Πετάγαμε χωρὶς κάτι νὰ ποῦμε
γιὰ πράγματα παράξενα ἢ κοινὰ
μόνο τὸν οὐρανὸ κοιτάζοντας νὰ βροῦμε
ἐψέλναμε δικά μας ὡσαννά!

Καὶ σ' εἴδαμε Χριστέ μας νὰ μᾶς γνέφῃς,
οὐράνια ὀπτασία, ἀληθινή.
— Ποῦ πᾶς τρελλὸ κοπάδι καὶ ποῦ τρέχεις
χωρὶς Ἐμὲ τὸ Θεῖο Ὁδηγητή;

Ἐκστατικοὶ ἐμείναμε γιὰ ὥρα
ἀκούγοντας τὴ θεϊκή Σου τὴ φωνή.
— Πηγαίνετε, γλυκὰ μᾶς εἶπες, τώρα
στὴ χώρα ποὺ ζητᾶτε τὴν ἁγνή.
Ζητῆστε τη, ζητῆστε τη ψηλὰ στὸν οὐρανὸ
μακρυὰ ἀπ' τῆς γῆς τὰ πάθη, τὶς βρωμιές.
Πετᾶτε καὶ γυρεύετε, μὲ πάθος ἀληθινὸ
τὶς μύριες Παραδείσιες ὀμορφιές!

ΙΚΑΡΟΣ

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Στὶς ἀκτὲς τοῦ Κορινθιακοῦ

Ταξιδεύομε μὲ τὸ τραῖνο ἀπὸ τὴν Πάτρα στὴν Κόρινθο, ἔχοντας δίπλα μας ὅλη τὴν ὥρα τὴ «στενὴ θάλασσα», τὸ γαλάζιο Κορινθιακὸ κόλπο. Ἀπὸ δῶ βλέπομε, σ' ὅλο τους τὸ μεγαλεῖο, τὶς δυὸ μορφὲς τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Ἀπ' τὴ μιά, τὴ χώρα τοῦ κάμπου καὶ τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἁπαλὴ σὰ μετάξι, ποὺ καθρεφτίζεται ἐπάνω της ὁ γλυκὸς καταγάλανος οὐρανὸς κι' ἀπ' τὴν ἄλλη — πόση ἀντίθεση! — τὴ χώρα τῶν θεόρατων πράσινων βουνῶν ποὺ κρατοῦν στὴ βαθύσκιωτη ἀγκαλιά τους πολλὲς δροσερὲς καὶ κατάφυτες κοιλάδες. Τί πολυπρόσωπη, τί πολύτιμο κομμάτι τῆς γῆς, εἶναι ἡ γαλανή μας Ἑλλάδα! Ποῦ νὰ προφτάσης ὅλα νὰ τὰ δῆς, ὅλα νὰ τὰ χαρῆς, ὅλα νὰ τὰ χορτάσης! Δὲν εἶναι μόνο τὸ τοπίο ποὺ σὲ σκλαβώνει, εἶναι κι' ἡ ἱστορία ποὺ παρακολουθεῖ κάθε πέτρα καὶ κάθε δεντρί, πλουτίζοντας τὴν ὕπαρξή τους μ' ἕναν ἀγῶνα ἡρωϊκό, μ' ἕνα θρύλο μαγευτικό, μὲ μιὰ γοητευτικὴ κι' ὁλοζώντανη πάντα παράδοση. Καὶ φεύγεις ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸ παραμύθι, γιὰ νὰ μπορέσης νὰ δῆς καὶ τὶ σύγχρονη ζωὴ ποὺ ἁπλώνεται μπροστά σου σὰν ὁλάνοιχτη σελίδα, μὰ ποτέ δὲ μπορεῖς νὰ τὴ δῆς χωρὶς τὸ τοπίο καὶ τὶς παληὲς κι' ἀλησμόνητες θύμησες. Κι' ὅμως, ἐδῶ στὶς ὁλόφωτες πλατωσιές, ποὺ ἀφίνει πίσω του τὸ τραῖνο, σφυρίζοντας, σὰ νὰ χαιρετᾶ γνώριμους διαβάτες, δίπλα στὸ γελούμενο Κορινθιακό, ὅλα τὰ ξεχνᾶς καὶ θυμᾶσαι μονάχα πὼς ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνας παράδεισος. Οἱ δροσερὲς αὖρες σοῦ λούζουν χαϊδευτικὰ τὸ πρόσωπο κι' οἱ παθητικοὶ στεναγμοὶ τῶν κυμάτων σὲ νανουρίζουν. Δὲν ποθεῖς τίποτε, παρὰ νὰ στέκεσαι στὸν ἐξώστη τοῦ τραίνου καὶ νὰ κοιτάζης κολπίσκους, ποὺ μέσα τους παίζουν τὰ κύματα καὶ γελοῦν οἱ νεράϊδες καὶ ξέφωτα καταπράσινα, ποὔχουν πάντα στὴν κορυφὴ κάποιου λόφου τους ἕνα κάστρο, μιὰ ἐκκλησίτσα, ἕνα ἐρείπιο γραφικό.

Ταξιδεύομε πολλὰ χιλιόμετρα μέσα ἀπὸ ἀμπέλια, ἀνεβαίνομε λίγο, σὰ νὰ θέλουμε νὰ κοιτάξουμε ἀπὸ ψηλὰ τὴ θάλασσα, καὶ σὲ λίγο κυλᾶμε πάλι κοντά της νοσταλγικά.

Κι' ἄξαφνα, νά κάτι ποὺ δὲν τὸ περιμένεις. Μιὰ πολιτεία σκαρφαλωμένη στὸ λοφοπέδιο. Ἡ θάλασσα βρέχει τὰ πόδια της καὶ στεφάνι στ' ὡραῖο ξανθό της κεφάλι ἔχει τὸν ἥλιο στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ. Κλιμακωτὰ ἀνεβαίνουν τὰ σπίτια της, θαρρεῖς πὼς σταμάτησε τὸ καθένα ἐκεῖ ποὺ κουράστηκε, ἄλλο ψηλότερα, ἄλλο χαμηλότερα, γιὰ νὰ κόψουν τὴ μονότονη γλύκα τοῦ Κορινθιακοῦ μὲ τὴν ἰδιότυπη πολιτεία ποὺ ἔφτιαξαν ὅλα μαζὶ ἀντικρύ του.

— Πῶς λέγεται αὐτὸς ὁ ὄμορφος τόπος; ρωτᾶ μαγεμένος ὁ Φάνης.

— Εἶναι τὸ Αἴγιο... Θἄθελες νὰ κάμουμε ἐδῶ σταθμό; εἶπε ὁ θεῖος Βρασίδας.

— Ὦ ναί, ἀποκρίθηκε τὸ παιδὶ ἐνθουσιασμένο... Κοίτα μιὰ ἐκκλησίτσα σὰν ἀετοφωλιὰ στὴν πλαγιά, μέσα στὰ πυκνὰ κυπαρίσσια...

— Εἶναι ἡ Παναγία ἡ Τρυπητὴ κι' ἡ εἰκόνα της εἶναι θαυματουργή. Βρέθηκε στὴ σπηλιά, ὅπου ἔκτισαν τὴν ἐκκλησιά της...

— Ἐκεῖ θὰ πᾶμε πρῶτα ν' ἀνάψουμε ἕνα κεράκι, εἶπε ἡ Μυρτώ...

Ἔτσι κατεβήκαμε στὸ Αἴγιο κι' ἀρχίσαμε ν' ἀνεβαίνουμε ἕνα-ἕνα τὰ διαδοχικά του πλατώματα ἀπὸ τὴ θάλασσα ὥς τὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ.

— Πόση κίνηση στὴ στενὴ ἀκροθαλασσιά! εἶπε ὁ πρακτικὸς πάντα Λεωνίδας. Ποῦ χωροῦν τόσος κόσμος, τόσα ἐργοστάσια, τόσα καταστήματα; Ἐδῶ μοιάζει μεγαλόπολη, κέντρο ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας σπουδαῖο.

— Καὶ εἶναι, εἶπε ὁ πατέρας του. Στὴ στενὴ αὐτὴ παραλία, ποὺ βλέπεις γεμάτη ἐργοστάσια κι' ἀποθῆκες καὶ μαγαζιά, κατασταλάζει ὅλη ἡ παραγωγὴ τῆς Κορινθίας καὶ Αἰγιαλείας. Ἐδῶ ἡ σταφίδα γίνεται ἐμπόρευμα καὶ φορτώνεται στὰ καράβια ποὺ βλέπετε στὸ μικρὸ πολυθόρυβο λιμάνι. Ἡ κυριώτερη ἀσχολία τοῦ κόσμου σ' ἐτούτη τὴν πόλη εἶναι ἡ καλὴ ἐπεξεργασία κι' ἡ συσκευασία τῆς σταφίδας, τοῦ προϊόντος αὐτοῦ ποὺ στάθηκε τόσο πολύτιμο στὴν ἑλληνικὴ ἐξαγωγή. Ἀπὸ δῶ φεύγει ἡ καλύτερη σταφίδα ποὺ πάει νὰ δείξη στοὺς ξένους λαοὺς πόσο ὡραῖα ξέρει νὰ δένῃ ἡ γῆ μας σὲ ροδοζάχαρη τὶς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου.

— Αὐτὸ τὸ εἶπες σὰν ἀληθινὸς ποιητής, Βρασίδα, τὸν ἔκοψα γιὰ νὰ τὸν πειράξω ἢ μᾶλλον σὰν ἀληθινὸς σταφιδοπαραγωγὸς ποὺ εἶσαι κι' ἐσὺ σὰν ὅλους τοὺς Μωραΐτες... Θὰ πρέπει μως νὰ μὴν παραλείψης νὰ μᾶς μιλήσης καὶ γιὰ τὴν ἄλλη βιομηχανία ποὺ ἔχει τὸ Αἴγιο. Δὲν παράγει μονάχα σταφίδα;

— Ναί, ἡ ξαδέρφη μου ἔχει δίκιο. Σὰ γραμματιζούμενη ποὖναι, δὲ μποροῦσε νὰ ξεχάσῃ τὸ χαρτὶ ποὺ γίνεται ἐδῶ σὲ ἰδιαίτερα ἐργοστάσια. Καθένας, βλέπεις, μὲ τὸν καημό του: οἱ διαβασμένοι μὲ τὰ χαρτιά, οἱ ἀγρότες μὲ τὴ σταφίδα. Πᾶμε λοιπὸν στὴ χαρτοποιΐα. Κι' ὕστερα κάνομε τὸ χατῆρι καὶ τῆς Μυρτῶς, τῆς νοικοκυρούλας μας, νὰ τῆς δείξουμε τὰ περίφημα σαπωνοποιεῖα.

Ἔτσι ἀρχίσαμε τὴν ἐπίσκεψη τῶν ἐργοστασίων. Τὰ εἴδαμε ὅλα, ἕνα-ἕνα, μὰ πιὸ πολὺ τράβηξε τὸ ἐνδιαφέρον μας ἡ χαρτοποιΐα. Ὁ διευθυντὴς τοῦ μεγάλου ἐργοστασίου προθυμοποιήθηκε νὰ μᾶς δείξη τὰ πάντα. Μᾶς παράδωσε λοιπὸν στὸν ἀρχιτεχνίτη ποὺ μᾶς γύρισε σ' ὅλο τὸ ἐργοστάσιο καὶ μᾶς πέρασε ἀπ' ὅλα τὰ τμήματα.

— Ἐδῶ, μᾶς ἐξήγησε, μαζεύεται πρῶτα-πρῶτα τὸ ὑλικό. Μεγάλες ποσότητες, ὅπως βλέπετε, ἀπὸ πρῶτες ὗλες. Βουνὰ τὰ κουρέλια καὶ τὰ ψιλὰ φύλλα ἀπὸ δέντρα. Τὰ καθαρίζομε πρῶτα-πρῶτα καλὰ μὲ διάφορες χημικὲς οὐσίες, τὰ περνοῦμε ἀπὸ τὸ τριβεῖο καὶ γίνονται ὅλα μιὰ μάζα. Ὕστερα τὰ ρίχνουμε σ' αὐτὰ τὰ μεγάλα καζάνια. Ἐδῶ λυώνουν καί, βρασμένα ὕστερα σὲ ψηλὲς θερμοκρασίες, γίνονται ἕνας παχὺς χυλός. Ὁ χυλὸς αὐτὸς καθαρίζεται πάλι καὶ χύνεται, ἕτοιμος πιά, στὰ μεγάλα αὐτὰ τελάρα, τοὺς τύπους γιὰ νὰ κατασταλάξη. Ἀποσταλαγμένη πιὰ ἡ μάζα, χύνεται μέσα σὲ δυὸ πάνινα περάσματα γιὰ νὰ ξεραθῆ. Ὅταν γίνῃ κι' αὐτό, ξερὴ πιά, τὴν ἀλείβουμε μὲ χημικὲς οὐσίες γιὰ νὰ κάμουμε λεία τὴν ἐπιφάνειά της, ἔπειτα τὴν πιέζομε καὶ τὴν περνοῦμε ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κυλίνδρους ποὺ τὴ σατινάρουν καὶ τὴν κάνουν στερεὴ καὶ γυαλιστερή.

— Τί θὰ πῆ σατινάρουν; τὸν ἔκοψε ὁ Φάνης, ποὺ παρακολουθοῦσε μ' ὅλη τὴν προσοχή του.

— Τὴν πιέζουν καὶ τὴ σιδερώνουν, τῆς δίνουν τὴν τελειωτικὴ ὄψη ποὺ ἔχει ἡ λεία ἐπιφάνεια τοῦ χαρτιοῦ. Ἔτσι τὸ χαρτὶ εἶναι πιὰ ἕτοιμο γιὰ νὰ γράφουν οἱ ἄνθρωποι τὶς σοφίες τους, εἶπε ὁ ἔξυπνος ἐκεῖνος ἐργάτης, ποὺ ἴσως δὲν ἐκτιμοῦσε καὶ τόσο τὴν ἀνθρώπινη σοφία.

— Ναί, τὸ χαρτὶ εἶναι ἕτοιμο, σκέφτηκα κι' ἐγὼ μὲ συγκίνηση καὶ ζήλεια. Πόσες φορὲς οἱ διανοούμενοι τὸ λαχτάρησαν τὸ ἄσπρο αὐτὸ χαρτὶ ποὺ γιὰ τὸ φτωχό τους βαλάντιο εἶναι πρόβλημα. Πόσοι συγγραφεῖς δὲν ἔχουν γεμάτα ἀπὸ χειρόγραφα τὰ συρτάρια τους, γιατὶ δὲν ἔχουν τὴν οἰκονομικὴ δυνατότητα νὰ τὰ ἐκδώσουν!...

Χάϊδεψα τρυφερὰ τὶς μεγάλες δεσμίδες μὰ δὲ μίλησα. Καθένας μὲ τὸν καημό του, καλὰ τὸ λέει ὁ θεῖος Βρασίδας.

Ὅταν κουραστήκαμε πιὰ νὰ βλέπουμε ἐργοστάσια, μηχανὲς κι' ἀποθῆκες, πήραμε τ' ἀνηφόρι ποὺ μὲ 142 καγκελόφραχτα σκαλιὰ μᾶς πάει στὴν πάνω πόλη ποὺ εἶναι τὸ πραγματικὸ Αἴγιο. Νά τὰ «Ψηλαλώνια», ἡ ὡραία πλατεῖα του, ποὺ κρέμεται πάνω ἀπὸ τὴν ἀκροθαλασσιά, σιδερόφραχτος γραφικὸς ἐξώστης, γεμᾶτος ἁπλοχωριὰ καὶ πάστρα μὲ πλούσιο κῆπο καὶ ἄνετα κτίρια. Ἐδῶ περνοῦν τὶς ὧρες τὶς βραδυνές, ὕστερα ἀπ' τὴν πολύμοχθη μέρα στὴν κάτω πόλη, οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰγίου. Ἐδῶ βρίσκουν κι' οἱ ξένοι ἕνα ἀέρα πολιτισμοῦ. Τί μοναδικὸ θέαμα ξετυλίγεται γιὰ τὸ μάτι ἀπ' τὸ μεγάλο αὐτὸ μπαλκόνι τῆς πολιτείας! Τὴν ἱστορία της θές, μικρέ μου Φάνη; Εἶναι ἡ ἴδια μὲ τὴν ἱστορία τῆς Πάτρας, τῆς Καλαμάτας, τῆς κάθε ἑλληνικῆς πολιτείας: τραγικὴ καὶ ἡρωϊκὴ μέσ' στοὺς τόσους ἀγῶνες. Πανάρχαια εἶναι τὰ χώματά της. Τ' ὄνομά της θυμίζει, λέει, τὴν αἶγα ποὺ θήλασε τὸ Δία, θυμίζει ἀκόμα τὸν Αἰγέα, τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, τὸν Αἰγιαλό... Ὅλη, ἄλλωστε, ἡ ἐπαρχία λέγεται Αἰγιαλεία... Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἔχουνε κοινὴ τὴ ρίζα τους ἀπὸ ἕνα ἀρχαῖο ρῆμα «ἀΐσσω» ποὺ σημαίνει «κινοῦμαι ὁρμητικὰ» καὶ ποὺ δίνει τὴν εἰκόνα τῆς ἀσίγαστης θάλασσας. Πῶς ταιριάζει αὐτὸ τὸ ὄνομα στὴν παράξενη αὐτὴ πολιτεία ποὺ λὲς πὼς τὴν πέταξε σὲ μιὰ ὥρα τρικυμισμένη, ἀπ' τοὺς παραμυθένιους βυθούς της ἡ θάλασσα, καὶ τὴ σκόρπισε σ' ὅλο τὸ λόφο... Ἔτσι, ἀπομονωμένη τώρα στὸν ἐξώστη της, νοσταλγεῖ τὴν ὑγρὴ ἀγκαλιὰ τοῦ πόντου. Γι' αὐτὸ σπρώχνεται ὅλο καὶ περισσότερο πρὸς τοὺς δρόμους τῆς ἀκροθαλασσιᾶς ποὖναι οἱ πιὸ ἄνετοι κι' οἱ πιὸ πολυσύχνασται.

— Πόσο πληθυσμὸ ἔχει; ρώτησε ὁ Λεωνίδας.

— Κάπου ὀκτὼ χιλιάδες ποὺ ἀσχολοῦνται στὴ γεωργία καὶ στὸ ἐμπόριο... Τὰ νερά της εἶναι πηγαῖα, περίφημα κι' ἄφθονα. Γύρω ἀπ' τὸ σταθμὸ εἶναι κάπου εἰκοσιπέντε βρύσες. Ἀπὸ κεῖ μ' ἀνυψωτικὰ μηχανήματα ἀνεβαίνουν κι' ἀρδεύουν τὴν πάνω πόλη. Ἔχει δυὸ γυμνάσια καὶ δυό-τρία Δημοτικά, ἐφορεία, ταμεῖο καὶ Τράπεζες. Ἔχει κίνηση καὶ ζωὴ κι' ἂ ν ἐπιθυμήσετε ἐκδρομές, τὰ περίχωρά της εἶναι θαυμάσια.

— Κοιτάχτε, τί ἀνοιχτὸ ὁρίζοντα ἔχουμε ἀπὸ δῶ, εἶπε ἡ Μυρτώ. Ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ βουνά, τὄνα πίσω ἀπὸ τ' ἄλλο;

— Εἶναι ἡ ὀροσειρὰ τοῦ Παναχαϊκοῦ, τ' Ἀροάνια, ἡ Κερύνεια.

— Ἡ Κερύνεια δὲν εἶναι τὸ βουνὸ ὅπου ἔπιασε ὁ Ἡρακλῆς ἕνα ἱερὸ ἐλαφάκι ποὺ ποὺ ἔτρεχε σὰν τὸν ἄνεμο; ρώτησε ὁ Φάνης.

— Ναί, ἂς τελειώσουμε λοιπὸν μὲ τὸ μῦθο ποὺ πάντα μᾶς κυνηγᾶ στὴν πατρίδα αὐτὴ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων, εἶπα εὐχαριστημένη ποὺ ξαναμπήκαμε στὴν περιοχὴ τὴν ποιητική:

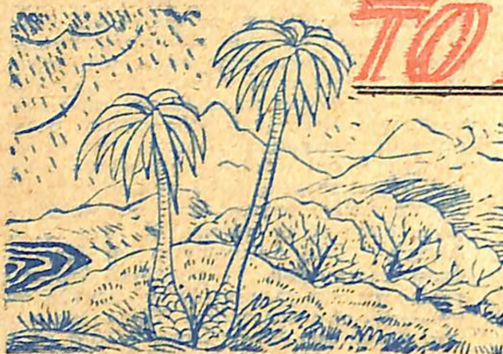
«Τ' ἀλαφάκι ἦταν τῆς Ἀρτέμιδας κι' εἶχε κέρατα φωτεινὰ σὰν τὸν ἥλιο, γιατὶ ἦταν ἀπὸ ἀτόφιο χρυσάφι. Μὰ τὰ πόδια του ἦταν χαλκᾶ καὶ ποτέ δὲν κουράζονταν... Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ἐλάφι, ποὺ μόνο σὰν ἀστραπὴ πρόφταινες νὰ δῆς τὴ χρυσὴ του λάμψη ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς πράσινες φυλλωσιές, πρόσταξε ὁ Εὐρυσθέας τὸν Ἡρακλῆ νὰ τοῦ τὸ φέρῃ ζωντανό. Τὸ κυνήγησε ἕνα χρόνο ὁλόκληρο μέσ' στὰ δάση τῆς Κερύνειας στὴν ἀρχή, ὕστερα σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὸ βορρᾶ κατεβήκανε πάλι στὸ Νότο, μπροστὰ τὸ ἐλάφι, πίσω ὁ Ἡρακλῆς. Στὴν πόρτα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδας καταπονημένο πιά, κατάφερε νὰ τὸ πιάση ὁ ἥρωας. Μὰ ἡ κυνηγήτρα θεά, ποὺ ξεπρόβαλε στὸ κατώφλι, τὸν κοίταξε θυμωμένη. Σὰν ἔμαθε ὅμως πὼς ἄλλος εἶχε προστάξει αὐτὸ τὸν ἆθλο, χάϊδεψε τὸ ἐλάφι της καὶ τοῦ εἶπε:

— Πήγαινε, ζαρκαδάκι μου, μὲ τὸν Ἡρακλῆ. Αὐτὸς θὰ σὲ φέρῃ πάλι κοντά μου.

Μὲ τὸ μικρὸ αὐτὸ μῦθο θὰ κλείσουμε τὴν εἰκόνα τῆς ἀτίθασσης αὐτῆς πολιτείας ποὺ τώρα μᾶς φαινόταν σὰν ἕνα ζαρκάδι φευγάτο ἀπὸ τὰ δάση τῆς Κερύνειας, γιὰ νἄρθη σ' αὐτὴ τὴν πλαγιὰ νὰ βρέξη τὰ πόδια του στὴ δροσιὰ τοῦ γαλάζιου κόλπου.

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ὡστόσο τὸ καΐκι, ἀφοῦ ἀρμένισε λίγο στ' ἀνοιχτά, πλησίασε στὴν ἀκτή, πρὸς τὸν ὅρμο τοῦ Ἀερόστατου. Ὁ μηχανικὸς ἤθελε νὰ δῆ ἂν ἡ θάλασσα ἦταν βαθειὰ σὲ κεῖνα τὰ μέρη.

Ὁ Ἕρμπερτ, ὅπως ὅλα τὰ παιδιά, καθόταν στὴν πλώρη, καβάλλα στὸ μπαστούνι τοῦ φλόκου, καὶ κοίταζε τὴ θάλασσα ποὺ τὸ καράβι τὴν ἔσκιζε.

Ξαφνικὰ τὸν ἄκουσαν νὰ φωνάζη:

— Πένκροφ, κάτι βλέπω νὰ πλέη στὴ θάλασσα!

— Τί; Τί; φώναξαν οἱ ἄλλοι ναυαγοί.

— Δὲν διακρίνω καλά. Κάτι, ναί, μπουκάλα εἶναι!

Ὁ Πένκροφ ἔδωσε τὸ τιμόνι στὸν Σπίλετ, ποὺ ἦταν καλὸς ναυτικός, κι' ἔτρεξε στὴν πλώρη: εἶχε τὰ καλύτερα μάτια ἀπ' ὅλους.

— Εἶναι μπουκάλα! εἶπε.

— Ἔδωσε τὶς ἀναγκαῖες ὁδηγίες στὸν δημοσιογράφο κι' ὁ ἴδιος κρεμάστηκε ἀπὸ ἕνα σκοινί, ὥς ποὺ ἔφτασε στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας.

— Τὴν ἔπιασα! εἶπε τέλος. Μπουκάλα εἶναι!

Ὁ Κύρος Σμίθ, τοῦ τὴν πῆρε ἀπὸ τὰ χέρια. Ἦταν βουλωμένη μὲ φελλό. Τὴν ἔσπασε στὸ κατάστρωμα καὶ τράβηξε τὸ χαρτάκι ποὺ εἶχε μέσα.

Ἐπάνω ἦταν γραμμένο: «Εἶμαι ναυαγὸς στὸ νησὶ Ταβόρ. 153ο Γ. Μ. 37ο11 Γ. Π.».

ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΑΒΟΡ

— Ἕνας ναυαγὸς στὸ νησὶ Ταβόρ! φώναξε ὁ Πένκροφ. Κύριε Σμίθ, δὲν φαντάζομε πιὰ νὰ ἔχετε ἀντιρρήσεις!

— Καμμιά, Πένκροφ. Τώρα τὸ ταξίδι σας ἔχει ἕνα σκοπό.

— Καὶ πότε λέτε νὰ φύγουμε, κ. Σμίθ;

— Τὸ γρηγορώτερο, φυσικά.

— Μποροῦμε νὰ φύγουμε αὔριο;

— Γιατί ὄχι; Νὰ φύγετε αὔριο!

Ὁ μηχανικὸς, κατὰ τὴν συνήθειά του, ἐξέτασε προσεχτικὰ τὸ χαρτὶ ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι.

— Τὸ χαρτὶ εἶναι παλιό... ὑγρὸ καὶ κιτρινισμένο. Θἄμεινε καιρὸ στὴ θάλασσα. Πάντως ὁ ναυαγὸς τοῦ ἔρημου νησιοῦ πρέπει νὰ εἶχε ἀρκετὲς γεωγραφικὲς γνώσεις γιὰ νὰ μᾶς ὁρίζει τὸ γεωγραφικὸ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ νησιοῦ του. Καὶ θἆναι Ἀμερικανὸς ἢ Ἄγγλος, ἀφοῦ τὸ σημείωμα εἶναι γραμμένο ἀγγλικά.

— Πολὺ λογικό. Ἴσως ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ ναυαγοῦ στὸ νησὶ Ταβὸρ νὰ ἐξηγῆ τὴν κάσα ποὺ βρήκαμε! εἶπε ὁ δημοσιογράφος.

— Καὶ τί τύχη νὰ περάσουμε τόσο κοντὰ ἀπὸ τὴν μπουκάλα! ἔκανε ὁ Ἕρμπερτ. Λίγο μακρύτερα ν' ἀρμενίζαμε, δὲν θὰ τὴν βλέπαμε!

— Ἀληθινὰ παράξενη σύμπτωση! ἔκανε συλλογισμένα ὁ μηχανικός.

— Σᾶς φαίνεται παράξενη ἡ σύμπτωση; ρώτησε σιγὰ ὁ δημοσιογράφος.

— Ὁμολογῶ ὅτι ναί. Ἐσένα ὄχι;

— Κι' ἐμένα!

— Ζοῦμε στὸ νησὶ τῶν παράξενων συμπτώσεων.

— Καὶ τῶν μυστηρίων! συνεπλήρωσεν ὁ δημοσιογράφος.

Οἱ ἄλλοι ὅμως δὲν εἶχαν ἀκούσει τὴν συζήτησή τους.

Ὁ Πένκροφ ὡστόσο εἶχε βάλει καὶ πάλι πλώρη γιὰ τὸ μικρὸ λιμανάκι μπροστὰ στὶς ἐκβολὲς τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας, δηλαδὴ γιὰ τὸ Γρανίτινο Παλάτι.

Καὶ κατὰ τὶς τέσσαρες τὸ ἀπόγευμα, ξεμπάρκαραν μπροστὰ στὸ ἀνάκτορό τους.

Τὸ βράδυ, ἔκαναν τὶς τελευταῖες προετοιμασίες καὶ τὴν ἄλλη μέρα — 11 Ὀκτωβρίου — ἄνοιξη σύμφωνα μὲ τὸ κλῖμα τοῦ νησιοῦ, ὁ Ἕρμπερτ καὶ ὁ Πένκροφ ἦταν ἕτοιμοι νὰ φύγουν. Ὅπως εἶχαν πρίμο τὸν ἀέρα, θὰ ἔφταναν, καθὼς λογάριαζαν, σὲ 48 ὧρες στὸ ἐρημονήσι. Θὰ ἔμεναν ἐκεῖ μιά-δυὸ μέρες, θἄκαναν ἴσως δυό-τρεῖς γιὰ νὰ γυρίσουν, ὥστε κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς τους δὲν μποροῦσαν νἆναι πίσω νωρίτερα ἀπὸ τὶς 18 τοῦ μηνός.

Τὸ βαρόμετρο ἔδειχνε πὼς ἡ καλοκαιρία θὰ κρατήση. Ὡστόσο τὴν τελευταία στιγμὴ ἔγινε μιὰ ἀλλαγή: ὁ Γεδεὼν Σπίλετ ποὺ ἦταν δημοσιογράφος γεννημένος, ὅταν εἶδε τὸ καΐκι ἕτοιμο νὰ σαλπάρει, εἶπε ὅτι θὰ προτιμοῦσε νὰ τὸ ἀκολουθήσει κολυμπώντας παρὰ νὰ χάση τὴν εὐκαιρία νὰ δῆ τὰ παράξενα τοῦ νησιοῦ Ταβόρ.

Μπροστὰ στὴν ἐπιμονή του νὰ μπαρκάρη κι' αὐτός, ὁ Κύρος Σμὶθ ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήση.

— Στὸ Γρανίτινο Παλάτι θὰ μείνουμε μόνο ὁ Νὰβ (ποὺ τὸν τρώει ἡ ζήλεια) κι' ἐγώ. Κοιτάξτε νὰ γυρίσετε σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς... γιατὶ τί θ' ἀπογίνουμε ἐμεῖς ἐδῶ; εἶπε.

Ἀπὸ βραδὺς εἶχαν μεταφέρει στὸ τρεχαντήρι τρόφιμα, ὅπλα, κουβέρτες, κι' ὅ,τι χρειαζόταν γιὰ ἕνα ταξίδι μιᾶς βδομάδας. Κι' ἔτσι πρωΐ-πρωΐ στὶς 11 τοῦ μηνὸς, στὶς 5 ἡ ὥρα, τὸ τρεχαντήρι ἔφυγε ἀπὸ τὴ νῆσο Λίγκολν μὲ ὅλα του τὰ πανιὰ ἀνοιχτά.

Ὁ ἀέρας ἦταν πρίμος καὶ σὲ λίγες ὧρες ἔχασαν τὸ νησὶ ἀπὸ τὰ μάτια τους.

Τώρα ἀρμένιζαν στὸν ἀπέραντο Εἰρηνικὸ Ὠκεανό!

Τὸ «πλεούμενο» τοῦ Πένκροφ ἦταν περίφημο. Ἔσκιζε τὰ κύματα σὰ δελφίνι, κι' οἱ τρεῖς φίλοι μας δὲν εἶχαν παρὰ νὰ συναλλάζωνται στὸ τιμόνι.

Ὁ καπετὰν Πένκροφ ἦταν ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὸ «τσοῦρμο» του.

Ἡ νύχτα ἦταν πάρα πολὺ ἥσυχη. Κάθησαν μὲ τὴ σειρά τους στὸ τιμόνι τρεῖς ὧρες ὁ καθένας, κι' ἔτσι ὅλοι μπόρεσαν νὰ κοιμηθοῦν μερικὲς ὧρες.

Ξημέρωσε μιὰ μέρα ὑπέροχη. Ὁ Εἰρηνικὸς δικαιολογοῦσε τ' ὄνομά του.

Ὁ Πένκροφ μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ περηφάνεια, βεβαιώθηκε πὼς μποροῦσε νάχη ἐμπιστοσύνη στὸν Ἕρμπερτ ὅσο καὶ στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του γιὰ τὸ τιμόνι. Τὸ ἀγόρι, ὁ θετὸς γυιὸς καὶ τῶν τεσσάρων ἄλλων ναυαγῶν, ἦταν ἄξιος στὸ κάθε τι! Κι' ὁ Πένκροφ τὸν καμάρωνε σὰ νἆταν δικό του παιδί. Ἥσυχα πέρασε κι' ἡ δεύτερη νύχτα τοῦ ταξιδιοῦ.

Ἡ θάλασσα ἦταν ἔρημη. Οὔτε νησιά, οὔτε βράχοι. Ποῦ καὶ ποῦ κανένα θαλασσοπούλι — θαλασσοδρόμος ἢ ἄλμπατρος — πετοῦσε στὰ ἀνοιχτά.

Τὴ νύχτα τῆς δεύτερης μέρας, ξύπνησαν ὅλοι πολὺ πρὶν ξημερώσει. Δὲν τοὺς ἔπιανε ὕπνος... Περίμεναν τόσο ἀνυπόμονα νὰ ἀντικρύσουν τοὺς βράχους τῆς στεριᾶς!

Κατὰ τὸ γλυκοχάραγμα, ὁ Πένκροφ ξαφνικὰ φώναξε:

— Στεριά! Φτάσαμε!

Ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα, μπόρεσαν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ ξεχωρίσουν τοὺς βράχους τῆς στεριᾶς.

Ὅσο περνοῦσαν οἱ ὧρες, το νησὶ Ταβὸρ φαινόταν καὶ πιὸ καθαρὰ μπροστὰ στὰ μάτια τους.

— Φαίνεται πολὺ πιὸ μικρὸ ἀπὸ τὴν Λίγκολν! εἶπε ὁ Ἕρμπερτ.

— Δὲν ἔχει ψηλὰ βουνά!

Κατὰ τὸ μεσημέρι, εἶχαν πιὰ πλησιάσει ἀρκετά, ὥστε ν' ἀρχίση ὁ Πένκροφ νὰ γυρεύη ἕνα κατάλληλο λιμάνι γιὰ ν' ἀράξουν.

Ὡστόσο δὲν ἔβλεπαν τίποτε ποὺ νὰ δείχνει, ὅτι ἐκεῖ ἔμενε ἄνθρωπος. Οὔτε σπίτι, οὔτε καπνός!

Ὁ Ἕρμπερτ πάλευε ἀπεγνωσμένα μὲ κάποιο ἀπαίσιο πλάσμα...

Κατὰ τὶς δύο, ὁ Πένκροφ ἀνακάλυψε τὸ μοναδικὸ λιμάνι κι' ἔβαλε πλώρη κατὰ κεῖ.

Στὶς δυόμιση τὸ μεσημέρι, ἔρριξαν ἄγκυρα, μπῆκαν στὴ βαρκούλα ποὺ τὸ τρεχαντήρι τὴν ἔσερνε πίσω του, καὶ βγῆκαν στὴ στεριά.

Τοὺς φάνηκε τόσο παράξενο νὰ πατοῦν μιὰ στεριὰ ἄλλη ἀπὸ τὴ νῆσο Λίγκολν!

Ν' ἀνεβοῦμε σ' ἐκεῖνον τὸ λόφο! εἶπε ὁ δημοσιογράφος. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε καλὰ ὅλο τὸ νησί!

Οἱ ἄλλοι ἦταν σύμφωνοι, κι' ἔτσι διάβηκαν ἕνα μικρὸ δασάκι κι' ἕνα λειβαδάκι κι' ἔφτασαν στὴ ρίζα τοῦ μικροῦ βουνοῦ. Ὡστόσο δὲν συνάντησαν τίποτε ποὺ νὰ δείχνει πὼς τὸ νησὶ ἦταν κατοικημένο.

Τὸ νησὶ γενικὰ δὲν παρουσίαζε τὴν ποικιλία τοῦ νησιοῦ Λίγκολν, κι' αὐτὸ τὸ παρατήρησαν καλύτερα ὅταν ἀνέβηκαν στὸ μικρὸ λόφο.

— Αὐτὸ τὸ νησὶ φαίνεται ἔρημο! εἶπε ὁ δημοσιογράφος.

— Κι' ὅμως ἐδῶ εἶναι ἕνας ναυαγός.

— Καὶ πρέπει νὰ τὸν βροῦμε!
Κατέβηκαν καὶ πάλι στὴν παραλία. Ἕνα κοπάδι φῶκες, ποὺ λιάζονταν στὴν ἀκροθαλασσιά, πρὶν καλά-καλά πλησιάσουν, βούτηξε στὴ θάλασσα.

— Τὰ ζῶα αὐτὰ φοβοῦνται τὸν ἄνθρωπο, εἶπε ὁ Πένκροφ. Συνεπῶς τὸν γνωρίζουν...

— Τὸ παρατήρησα καὶ στὰ πουλιά, εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Πρέπει νὰ κάνουμε τὸν γῦρο τοῦ νησιοῦ μὲ τὸ «πλεούμενο», εἶπε ὁ Πένκροφ, κι' ἔπειτα νὰ τὸ ἐξερευνήσουμε κανονικά!

Ὁ γῦρος τοῦ νησιοῦ δὲν τοὺς ἔμαθε τίποτε.

Τὴν ἄλλη μέρα πρωΐ-πρωΐ λοιπὸν ἄρχισαν τὴν ἐξερεύνηση τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Τὸ νησὶ ἦταν μικρό, χωρὶς βουνά, χωρὶς δάση, μὲ μεγάλες ἐκτάσεις ἀπὸ ἄμμο καὶ βαλτοτόπια, ὅπου ἦταν ἀδύνατο νὰ κατοικήσῃ ἄνθρωπος καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἐξερεύνησή τους ἦταν εὔκολη.

Ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἔκανε ἐντύπωση, ἦταν ὅτι συνάντησαν μερικὰ κοπάδια ἀπὸ γίδες καὶ γουρούνια, ποὺ φαίνονταν εὐρωπαϊκά. Νὰ τάφησε στὸ νησὶ κανένα φαλαινοθηρικό, ἤ...

Πάντως ὁ Ἔρμπερτ ἀπεφάσισε νὰ πάρη κανένα-δυὸ ζευγάρια ζωντανὰ στὴ Λίγκολν, γιὰ νὰ κάνη ράτσα. Ὡστόσο, ἀνακάλυψαν κι' ἄλλα ἴχνη περάσματος τοῦ ἀνθρώπου: χωράφια ποὺ τώρα τάπνιγαν οἱ τσουκνίδες καὶ τ' ἀγριόχορτα, λαχανόκηποι, ποὺ τοὺς εἶχαν ἐγκαταλείψει ἀπὸ χρόνια κι' εἶχαν ἐρημωθῆ...

Ὁ Ἔρμπερτ, μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ συγκίνηση, ἀνακάλυψε διάφορα φυτά: πατάτες, καρόττα, λάχανα, ράβες, ὄσπρια ὅλων τῶν εἰδῶν, ὅλα τὰ λαχανικὰ τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ ἔπαιρναν στὸ νησὶ Λίγκολν, ποὺ δὲν τὰ εἶχαν. Ἀκόμη καὶ μιὰ καπνοφυτεία τύπου «Βιρτζίνια» ἀνακάλυψαν.

— Ἡ δική μας ἡ κουζίνα θὰ πλουτιστῆ πολύ! ἔλεγε ὁ Πένκροφ. Ὅλ' αὐτὰ ὅμως, δὲν μᾶς δείχνουν ποῦ εἶναι ὁ ναυαγὸς ποὺ γυρεύουμε!

— Ὡστόσο ἡ κατάσταση ἀπὸ τὰ χωράφια κι' ἀπὸ τοὺς λαχανόκηπους, δείχνει ἀρκετὰ πὼς δὲν καλλιεργήθηκαν ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια! εἶπε ὁ δημοσιογράφος.

Καθὼς προχωροῦσαν μέσα στὸ δάσος, ἀνακάλυψαν κι' ἄλλα σημεῖα τοῦ περάσματος τῶν ἀνθρώπων: εἶδαν μονοπάτια ποὺ τώρα εἶχαν χορταριάσει, κορμοὺς δέντρων κομμένους, κι' ἄλλα τέτοια.

— Σ' αὐτὸ τὸ νησὶ ὄχι μόνον ἔχουν ξεμπαρκάρει ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἔζησαν κιόλας ἕνα χρονικὸ διάστημα! εἶπε ὁ Πένκροφ. Πόσοι νὰ ἦταν ἄραγε;

— Τὸ σημείωμα ποὺ βρήκαμε στὴν μπουκάλα μιλάει γιὰ ἕναν μονάχα ἄνθρωπο! εἶπε ὁ Ἔρμπερτ.

— Ἂν ἔχη μείνει στὸ νησί, ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τὸν ἀνακαλύψουμε! βεβαίωσε ὁ δημοσιογράφος.

Κι' ἔτσι συνέχισαν τὶς ἐξερευνήσεις στὸ δάσος καὶ στὶς ὄχθες τοῦ μοναδικοῦ μικροῦ ποταμιοῦ ποὺ ἦταν φυσικὸ νὰ κατοικήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ νησιοῦ — ὁ ναυαγός.

— Θαρρῶ πὼς ὁ ναυαγὸς ἔχει πιὰ φύγει ἀπὸ τὸ νησί! εἶπε ὁ Πένκροφ.

— Λέτε νὰ εἶναι τόσο παλιὸ τὸ σημείωμα ποὺ βρήκαμε;

— Ἔτσι φαίνεται.

— Ἔχει νυχτώσει, εἶπε ὁ δημοσιογράφος. Καιρὸς νὰ γυρίσουμε στὸ πλοῖο. Καὶ αὔριο μέρα εἶναι.

Οἱ ἄλλοι δυὸ συμφώνησαν, γιατὶ ἐκείνη ἡ μέρα μὲ τὶς ἄκαρπες ἀναζητήσεις τοὺς εἶχε ἀρκετὰ κουράσει.

Ξαφνικὰ ὅμως ὁ Ἔρμπερτ ἔβγαλε μιὰ φωνή:

— Ἕνα σπίτι!

Κοίταξαν ὅλοι στὸ μέρος, ποὺ τοὺς ἔδειχνε καὶ δὲν ἄργησαν νὰ τὸ δοῦν: ἦταν μιὰ ξύλινη παράγκα ποὺ τὰ χορτάρια τὴν εἶχαν μισοσκεπάσει, γι' αὐτὸ δὲν φαινόταν μὲ τὸ πρῶτο βλέμμα. Οἱ τρεῖς φίλοι ἔτρεξαν ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσαν κι' ὁ Πένκροφ ἔσπρωξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμη τὴν σαραβαλιασμένη πόρτα. Τὸ σπίτι ὅμως ἐκεῖνο ἦταν ἄδειο. Κι' ὄχι μονάχα ἄδειο, παρὰ κι' ἀφημένο, ποιὸς ξέρει ἀπὸ πόσο καιρό.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ

Τὸ σκοτάδι ἦταν πυκνὸ μέσα στὴν παράγκα.

Ὁ Πένκροφ, ὁ Σπίλετ κι' ὁ Ἔρμπερτ φώναξαν μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη, κανένας ὅμως δὲν τοὺς ἀποκρίθηκε.

Ὁ Πένκροφ χτύπησε τότε τὸ τσακμάκι του κι' ἄναψε ἕνα ξερόχορτο. Στὴ γρήγορη φλόγα του εἶδαν ἕνα δωμάτιο, ὅπου ὅλα τὰ πράγματα τὰ σκέπαζε σκόνη καὶ μούχλα. Σὲ μιὰ γωνία ἦταν ἕνα πρωτόγονο τζάκι, ὅπου ἦταν λίγα ξύλα. Ὁ Πένκροφ τοὺς ἔβαλε φωτιὰ καὶ καθὼς ἦταν ξερά, ἄναψαν ἀμέσως. Τότε μπόρεσαν νὰ δοῦν καλύτερα τὸ ἐσωτερικὸ ἐκείνου τοῦ δωματίου.

Σὲ μιὰ γωνιὰ ἦταν ἕνα κρεββάτι ξύλινο ποὺ οἱ κουβέρτες του εἶχαν λυώσει ἀπὸ τὴν πολυκαιρία. Στὸ τζάκι ἦταν κάτι μαγειρικὰ σκεύη, σκουριασμένα καὶ τρύπια. Σ' ἕνα τραπέζι ἦταν μιὰ Ἁγία Γραφὴ μουχλιασμένη ὅπου τὰ γράμματα δὲν διαβαζόνταν. Σὲ μιὰ ἄλλη γωνιὰ ἦταν ὅπλα καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα. Ὅλα ἔδειχναν ἐρημιὰ καὶ ἐγκατάλειψη.

—Δὲν εἶναι κανένας ἐδῶ! εἶπε ὁ δημοσιογράφος.

Ὁ ναυαγὸς θάχη φύγει... ἢ θάχη πεθάνει, ἔκανε ὁ Ἔρμπερτ.

— Αὐτὸ τὸ δωμάτιο ἔχει χρόνια νὰ δῆ ἄνθρωπο.

— Χρόνια!

— Προτείνω νὰ περάσουμε τὴ νύχτα ἐδῶ μέσα! εἶπε ὁ ναυτικός.

— Σύμφωνῶ.

— Κι' ἂν ξαναγυρίση ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ, θὰ μᾶς βρῆ ἐγκαταστημένους μιὰ χαρά.

— Μὴ φοβᾶσαι καὶ δὲν πρόκειται νὰ γυρίση.

— Πιστεύεις καὶ σὺ πὼς δὲν εἶναι πιὰ στὸ νησί; ρώτησε ὁ Ἔρμπερτ.

— Ἂν εἶχε φύγει μὲ τὴ θέλησή του ἀπὸ τὸ νησί, θὰ ἔπαιρνε τὰ ὅπλα του καὶ τὰ ἐργαλεῖα του, εἶπε ὁ ναυτικός. Ἐγὼ πιστεύω πὼς εἶναι ἀκόμη ἐδῶ.

Ἔτσι οἱ ἄποικοι ἔμειναν στὴν ἔρημη παράγκα ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Ἄναψαν φωτιὰ κι' ἔμειναν ὡς ἀργά, κουβεντιάζοντας. Στὸν παραμικρὸ θόρυβο, στύλωναν τ' αὐτὶ καὶ δὲν θὰ τοὺς φαινόταν διόλου παράξενο νἄνοιγε ξαφνικὰ ἡ πόρτα κι' ὁ ἄγνωστος ἰδιοκτήτης αὐτῆς τῆς παράγκας νὰ ἔμπαινε μέσα. Ὡστόσο κανένας δὲν παρουσιάστηκε κι' ἔτσι οἱ τρεῖς φίλοι, ὕστερα ἀπὸ ἕνα ἀρκετὰ ταραγμένο ὕπνο, ἀποφάσισαν τὴν ἄλλη μέρα νὰ συνεχίσουν τὶς ἔρευνές τους.

Μὲ τὸ φῶς τῆς μέρας μπόρεσαν νὰ δοῦν καλύτερα τὴν παράγκα. Ἦταν χτισμένη σ' ἕνα καλοδιαλεγμένο μέρος, στοὺς πρόποδες ἑνὸς λοφίσκου, ἀνάμεσα σὲ πέντ' ἔξη θαυμάσια δέντρα. Μπροστὰ στὴν πόρτα ἦταν ἕνα ξέφωτο, μιὰ μικρὴ ταράτσα, ἀπ' ὅπου ἡ θέα ἦταν ἔξοχη. Ἕνα μονοπάτι ὡδηγοῦσε στὴν παραλία καὶ τὸ ποτάμι περνοῦσε ἀριστερά.

Ἡ παράγκα ἦταν χτισμένη ἀπὸ τὰ ξύλα καὶ τὶς σανίδες ἑνὸς πλοίου.

Ὁ Γεδεὼν Σπίλετ κατώρθωσε νὰ διαβάση σὲ μιὰ σανίδα τὴ μισοσβυσμένη λέξη «ΒΡΕ Α ΙΑ», δηλαδὴ Βρεταννία, ποὺ εἶναι πολὺ συνηθισμένο ὄνομα πλοίου.

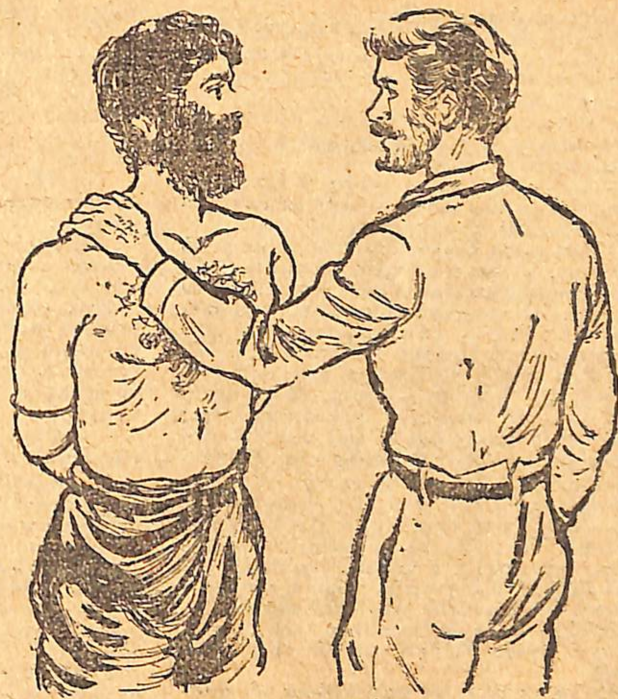
Γύρισαν πρῶτα στὸ πλοῖο τους νὰ προγευματίσουν καὶ εὐχαρίστησαν νοερὰ τὸν καλὸ Νὰβ ποὺ εἶχε φροντίσει νὰ βάλη μέσα στὸ καΐκι τους τόσες ἐκλεκτὲς προμήθειες, κι' ἔπειτα βγῆκαν πάλι στὴν ξηρὰ γιὰ νὰ συνεχίσουν, ὅπως εἴπαμε, τὶς ἔρευνές τους. Κατὰ τὸ μεσημέρι, κάθησαν νὰ φᾶνε στὸν ἥσκιο ἑνὸς δέντρου.

— Βροῦμε δὲν βροῦμε τίποτε, θὰ φύγουμε αὔριο κατὰ τὸ γλυκοχάραμα, εἶπε ὁ ναυτικός.

— Σωστά! ἔκανε ὁ δημοσιογράφος. Δὲν εἶναι φρόνιμο νὰ κάνουμε τοὺς συντρόφους μας ν' ἀνησυχήσουν ἄδικα!

— Θαρρῶ πὼς μποροῦμε νὰ πάρουμε τὰ πράγματα τοῦ ναυαγοῦ! εἶπε ὁ Ἔρμπερτ. Δὲν φαντάζομαι πιὰ νὰ γυρίση νὰ τὰ ζητήσει.

— Καὶ νὰ πάρουμε μερικὰ γουρούνια καὶ κατσίκες. Θὰ μᾶς χρειαστοῦν.

Ὁ μηχανικὸς ἔβαλε τὸ χέρι στὸν ὦμο του καὶ τὸν κύτταξε στὰ μάτια

— Λοιπὸν πρέπει νὰ μὴν χάνουμε καιρό, εἶπε ὁ δημοσιογράφος. Ὁ Πένκροφ κι' ἐγὼ ἂς πᾶμε νὰ κυνηγήσουμε τὰ γουρούνια καὶ τὶς κατσίκες, κι' ὁ Ἔρμπερτ ἂς μαζέψη σπόρους καὶ φυντάνια ποὺ τὰ ξέρει καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Ἔτσι λοιπὸν χώρισαν. Οἱ δυὸ τράβηξαν γιὰ τὸ δάσος, ἐνῶ ὁ Ἔρμπερτ ἔμεινε ἐκεῖ ποὺ ἦταν τὰ χωράφια κι' ὁ λαχανόκηπος.

Ὁ ναυτικὸς κι' ὁ δημοσιογράφος εἶχαν καταφέρει νὰ πιάσουν ἕνα ζευγάρι γουρούνια κι' ἕνα ζευγάρι κατσίκες, κι' ἑτοιμαζόνταν νὰ γυρίσουν νὰ συναντήσουν τὸν Ἔρμπερτ, ὅταν ξαφνικὰ ἄκουσαν τὴ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ ποὺ καλοῦσε ἀπεγνωσμένα βοήθεια. Κοντὰ στὶς φωνές του, ἄκουγαν καὶ κάτι ἄλλες ἄναρθρες κραυγές, ποὺ δὲν εἶχαν τίποτε τὸ ἀνθρώπινο.

— Ὁ Ἔρμπερτ κινδυνεύει! φώναξε ὁ ναυτικὸς ποὺ εἶχε γίνει κατάχλωμος.

— Ἂς τρέξωμε, Πένκροφ! εἶπε ὁ δημοσιογράφος.

Ἔτρεξαν ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσαν, κι' ὅταν ἔφτασαν στὸ ξέφωτο, ἀντίκρυσαν ἕνα θέαμα φοβερό: ὁ Ἔρμπερτ πάλευε ἀπεγνωσμένα μὲ κάποιο ἀπαίσιο πλάσμα, ἕνα εἶδος μεγάλου πιθήκου ποὺ τὸν εἶχε ἀρπάξει ἀπὸ τὸν λαιμό.

Οἱ δυὸ φίλοι ρίχτηκαν εὐθὺς νὰ ἐλευθερώσουν τὸ παιδί. Ὁ Πένκροφ εἶχε μιὰ δύναμη φοβερὴ ποὺ ὁ θυμὸς τὴν δεκαπλασίαζε, κι' ὅσο γιὰ τὸν δημοσιογράφο, ἦταν σωστὸς Ἡρακλῆς. Ὡστόσο κι' οἱ δυὸ ἐκεῖνοι ἄντρες ἔπρεπε νὰ παλαίψουν γερὰ γιὰ νὰ κάνουν καλὰ τὸ τέρας καὶ νὰ ἐλευθερώσουν τὸ ἀγόρι.

Ὅταν ἐπὶ τέλους ἐκεῖνο τὸ πλάσμα βρέθηκε δεμένο χεροπόδαρα, ὁ ναυτικὸς ρώτησε:

— Δὲν πονᾶς πουθενά, Ἔρμπερτ;

— Εὐτυχῶς ὄχι! εἶπε τὸ παιδί. Ἀλλὰ ἤλθατε στὴν ὥρα!

— Ἂν σὲ πλήγωνε αὐτὸς ὁ πίθηκος!...

— Μὰ δὲν εἶναι πίθηκος! ἔκανε ὁ Ἔρμπερτ.

Τότε ὁ ναυτικὸς σκέφτηκε νὰ κοιτάξη καλύτερα τὸν αἰχμάλωτό τους. Ὁ Ἔρμπερτ εἶχε δίκηο. Δὲν ἦταν πίθηκος, ἦταν ἕνα πλάσμα ἀνθρώπινο, ἦταν ἕνας ἄνθρωπος! Μὰ τί εἴδους ἄνθρωπος ὅμως! Ἦταν ἕνας ἄγριος μὲ τὴν χειρότερη σημασία τῆς λέξης. Φαινόταν πὼς εἶχε χάσει ὅλο του τὸν ἀνθρωπισμό, πὼς εἶχε ἀποκτηνωθῆ.

Τὰ μαλλιά του ἦταν ἀχτένιστα καὶ μακρυά, τὰ γένεια του τοῦ σκέπαζαν ὅλο του τὸ πρόσωπο καὶ κατέβαινεν ὡς τὸ στῆθος του. Δὲν φοροῦσε παρὰ ἕνα κουρελιασμένο πανταλόνι, καὶ τὸ ἡλιοκαμμένο δέρμα του φαινόταν σὰν πετσί. Τὰ νύχια του ἦταν μακρυὰ καὶ στριφτὰ σὰν τῶν ἁρπακτικῶν πουλιῶν καὶ τὰ μάτια του κρυβόταν κάτω

ἀπὸ τὰ πυκνά του φρύδια.

— Καὶ νὰ συλλογίζεται κανεὶς πὼς αὐτὸ τὸ πλᾶσμα ἦταν κάποτε ἄνθρωπος ὅπως ἐσὺ κι' ἐγώ! ἔκανε μελαγχολικὰ ὁ δημοσιογράφος.

— Αὐτὸ τὸ ἀγρίμι; ρώτησε, σὰν νὰ μὴν τὸ πολυπίστευε, ὁ Πένκροφ. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ φανταστῶ, κ. Σπίλετ.

— Κι' ὅμως, κατὰ πᾶσα πιθανότητα, ἀγαπητέ μου Πένκροφ, τὸ ἀγρίμι αὐτὸ εἶναι ὁ ναυαγὸς ποὺ γυρεύουμε!

— Δὲν εἶναι διόλου ἀπίθανο, εἶπε κι' ὁ Ἕρμπερτ. Ἀλλὰ πῶς κατάντησε ἔτσι;

Ὁ δημοσιογράφος τότε τοὺς εἶπε τὴν ἰδέα του. Ὁ ναυαγὸς θὰ βρισκόνταν στὸ νησὶ πάρα πολλὰ χρόνια. Στὴν ἀρχή, ἀντέδρασε σὰν ἄνθρωπος πολιτισμένος. Ἔχτισε ἕνα σπίτι, ἔσπειρε τὰ χωράφια του, κυνηγοῦσε... Σιγά-σιγά ὅμως, μὲ τὴ μοναξιὰ ἄρχισε νὰ χάνῃ τὸν ἀνθρωπισμό του. Ἄφησε τὴν πολιτισμένη ζωὴ καὶ ξαναγύρισε στὴν πρωτόγονη κατάσταση. Ἔφτασε μιὰ στιγμὴ ποὺ δὲν ἤξερε πιὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ ὅπλα του. Κι' ἔφτασε μιὰ ἄλλη στιγμὴ ποὺ οὔτε φωτιὰ δὲν ἤξερε πιὰ ν' ἀνάψῃ. Τότε ἄρχισε νὰ κυνηγάῃ σὰ θηριὸ καὶ νὰ τρώῃ τὶς τροφές του ὠμές.

Ὁ Γεδεὼν Σπίλετ τοῦ μίλησε, μὰ ὁ ἄνθρωπος δὲν φαινόταν νὰ καταλαβαίνῃ.

Ὡστόσο ὁ δημοσιογράφος νόμισε πὼς εἶδε στὸ ἄγριο βλέμμα του κάτι σὰν ἀναλαμπή.

Δὲν ἔκανε καμμιὰ προσπάθεια νὰ σπάσῃ τὰ δεσμά του. Ἂν τὸν ἄφηναν ἐλεύθερο, τί θὰ ἔκανε, ἆραγε; Θὰ τὄβαζε στὰ πόδια ἢ θὰ στεκόταν;

— Ὁποιος καὶ νἆναι, ὅ,τι καὶ νἄχῃ κάνει, ἔχουμε χρέος νὰ τὸν πάρουμε μαζί μας στὸ νησὶ Λίγκολν καὶ νὰ προσπαθήσωμε νὰ τὸν ξανακάνωμε ἄνθρωπο! εἶπε ὁ δημοσιογράφος.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ σωστό! συμφώνησε κι' ὁ Πένκροφ.

— Πρέπει νὰ τοῦ ξαναδώσουμε τὴν ψυχή του. Πρέπει νὰ ξυπνήσουμε τὸ πνεῦμα του.

— Κακόμοιρο πλᾶσμα! ἔκανε μὲ συμπόνια ὁ Ἕρμπερτ. Ποιὸς ξέρει ἀπὸ τί ἔχει περάσει γιὰ νὰ καταντήσῃ, ὅπως κατάντησε.

Τοὺς ἐξήγησε πὼς ἐκεῖ ποὺ καθόταν ἥσυχα καὶ μάζευε σπόρους, ἄκουσε ἕνα μούγκρισμα καί, πρὶν προφτάσει νὰ φυλαχτῇ, ἐκεῖνο τὸ πλᾶσμα τοῦ ρίχτηκε μὲ τὴν πρόθεση νὰ τὸν πνίξει.

— Πῶς ξέρει πὼς τοῦ φάνηκε! εἶπε ὁ ναυτικός.

— Προτείνω νὰ τὸν πᾶμε στὴν παράγκα του. Ἴσως ἐκεῖ, ὅταν ξαναδῇ τὰ πράγματά του νὰ θυμηθῇ τίποτε.

Τὸ πείραμα ὅμως δὲν ἔδωσε τίποτε.

Εἶχαν λύσει τὰ πόδια τοῦ ναυαγοῦ καὶ τὸν κρατοῦσαν ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ ποὺ τοῦ ἔδενε τὰ χέρια. Τοὺς ἀκολουθοῦσε ὅμως πρόθυμα, χωρὶς νὰ δείχνῃ φόβο.

Ἀκόμα καὶ ἡ θέα τῆς φωτιᾶς δὲν φάνηκε νὰ ξυπνάῃ καμμιὰ ἀνάμνηση μέσα του. Δὲν ἤθελε νὰ φάῃ τὸ φαΐ ποὺ τοῦ ἔδωσαν. Ἀναγκάστηκαν νὰ τοῦ πετάξουν ἕνα σκοτωμένο παπί, ποὺ τὸ καταβρόχθισε ὠμό!

— Καὶ λέτε πὼς μπορεῖ νὰ ξαναγίνῃ ἄνθρωπος; ἔκανε μὲ ἀηδία ὁ Πένκροφ. Ἐγὼ πολὺ ἀμφιβάλλω!

— Ἐγὼ εἶμαι βέβαιος, εἶπε ὁ δημοσιογρά. Τὸν ἔχει πειράξει ἡ μοναξιά.

— Ποιὸς ξέρει πόσα χρόνια ζεῖ ἔρημος σὲ τοῦτο νησί! ἔκανε ὁ Ἕρμπερτ.

— Ποσῶν χρονῶν μπορεῖ νἆναι;

— Μ' αὐτὰ τὰ γένεια ποὺ ἔχει, εἶναι δύσκολο νὰ πῇ κανείς. Πάντως λέω πὼς πρέπει νἆναι πάνω ἀπὸ πενῆντα!

Ἀναγκάστηκαν νὰ κρατήσουν δεμένο τὸν αἰχμάλωτό τους ὅλη νύχτα, μ' ὅλο ποὺ φαινόταν ἤρεμος.

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα, πρὶν χαράξει, ἀφοῦ φόρτωσαν στὸ τρεχαντῆρι τους ὅλα τὰ πράγματα τῆς παράγκας, τὰ γουρούνια, τὶς κατσίκες, τοὺς σπόρους καὶ τὰ φυτά, μπάρκαραν κι' αὐτοὶ μὲ τὸν ναυαγό.

Κι' ὅταν ὁ ἥλιος φανερώθηκε στὸν ὁρίζοντα, εἶχαν ἀφήσει κιόλας πίσω τους τὸ νησί.

Ἡ πρώτη μέρα τοῦ ταξιδιοῦ πῆγε πολὺ καλά. Ὁ ναυαγὸς φαινόταν εὐχαριστημένος στὴ θάλασσα, κι' ὁ Πένκροφ ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα πὼς ἦταν ναυτικός.

Τὴν ἄλλη μέρα — 16 Ὀκτωβρίου — τοὺς τὰ χάλασε ὅμως ὁ καιρός.

Ὁ Πένκροφ ἦταν ἀνήσυχος, γιατὶ ἤξερε πὼς ὁ Εἰρηνικὸς δὲν ἀστειεύεται... Ἡ κακοκαιρία ὅσο πήγαινε δυνάμωνε, κι' ἀναγκάστηκαν νὰ βγοῦνε ἀπὸ τὸ δρόμο τους.

Πέρασαν κι' ὅλη τὴν ἄλλη μέρα στὴ θάλασσα — τὴν 17 — κι' ἀκόμη νὰ φανοῦν τὰ βουνὰ τῆς Λίγκολν.

Τὶς 18, ἡ τρικυμία ἦταν τέτοια, πού, ἂν δὲν δενόνταν μὲ σκοινιὰ στὸ κατάρτι, τὸ κῦμα θὰ τοὺς ἔπαιρνε. Ἀναγκάστηκαν νὰ λύσουν καὶ τὸν ναυαγό, γιατί, ἂν βρισκόταν στὴ θάλασσα, ὁ ἄνθρωπος θὰ πνιγόταν δεμένος.

Μιὰ στιγμὴ νόμισαν πὼς εἶχαν κάνει μεγάλη ἀνοησία: ἕνα κῦμα σκέπασε σχεδὸν τὸ πλοῖο κι' ὁ ναυαγός, ἀρπάζοντας ἕνα τσεκούρι, ἔτρεξε στὸ κατάστρωμα, ἔσκισε τὸ παραπέτο κι' ἔτσι τὸ νερὸ ἔφυγε πιὸ γρήγορα.

— Εἶναι ναυτικός, καὶ μάλιστα καλὸς ναυτικός! εἶπε ὁ Πένκροφ.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ ναυαγὸς τοὺς ἔφερε ἀνέλπιστη βοήθεια. Ἔκανε μόνος του γρήγορα καὶ σωστὰ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάνῃ.

Ἡ νύχτα τῆς 18 μὲ 19 ἦταν ἡ χειρότερη ἀπ' ὅλες. Τὰ κύματα ἦταν τρομερὰ κι' ὅπως δὲν ἔβλεπαν διόλου, κινδύνευαν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ τσακιστοῦν στοὺς βράχους τοῦ νησιοῦ Λίγκολν, ποὺ τώρα θἆταν κοντά.

Ξαφνικὰ — θἆταν δυὸ ἡ ὥρα μετὰ τὰ μεσάνυχτα — μιὰ κραυγὴ βγῆκε ἀπὸ τὰ στήθη ὅλων:

— Φωτιά! Φωτιά! Φῶς!

Πράγματι ἔβλεπαν καθαρὰ μιὰ τεράστια φωτιὰ ποὺ θὰ τὴν εἶχε ἀνάψει ὁ Κύρος Σμὶθ γιὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσει.

Ὁ Πένκροφ ἄλλαξε τὴν πορεία τοῦ πλοίου — τραβοῦσαν πολὺ στὰ βορεινὰ — κι' ἔβαλε πλώρη γιὰ ἐκεῖνο τὸ παρήγορο φῶς ποὺ ἔφεγγε στὴν ἀφέγγαρη νύχτα σὰ μεγάλο ἀστέρι.

Καὶ σὲ μιὰ ὥρα ἄραζαν μπροστὰ στὸ Γρανίτινο Παλάτι. Σιγούρεψαν τὸ πλοῖο τους καὶ βγῆκαν στὴ στεριά. Γιὰ νὰ ξυπνήσουν τοὺς συντρόφους τους, ἔρριξαν μιὰ τουφεκιὰ κι' ὁ Κύρος Σμὶθ μὲ τὸν Νὰβ ποὺ ἀγρυπνοῦσαν, ἔτρεξαν νὰ τοὺς ὑποδεχτοῦν στὴν παραλία.

— Ἐπὶ τέλους γυρίσατε! Ἂς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου! ἔλεγε βαθειὰ συγκινημένος ὁ μηχανικός.

Ὅσο γιὰ τὸν Νάβ, χόρευε στὰ σκοτάδια σά... νέγρος. Ὁ μηχανικὸς ὡστόσο τοὺς μετροῦσε καὶ μὴ βλέποντας τέταρτο — γιατὶ ξανάδεσαν πάλι τὸν ναυαγὸ καὶ τὸν ἄφησαν μὲ τὰ πράγματα — ἔβγαλε τὸ συμπέρασμα πὼς δὲν εἶχαν βρῆ τὸν ναυαγό.

— Περάσαμε μεγάλη ἀνησυχία μὲ τὴν ἀργοπορία σας! εἶπε τέλος. Τὸ ταξίδι σας πῆγε καλά;

— Περίφημα! Μόνο στὸ γυρισμὸ μᾶς τὰ χάλασε ὁ καιρός.

— Μὰ τὸ καράβι βαστάει περίφημα στὴ θάλασσα!

— Πάντως ὅμως δὲν κατωρθώσατε νὰ βρῆτε τὸν ναυαγό.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κ. Σμίθ, ἔκανε ὁ Πένκροφ. Τὸν βρήκαμε.

— Ζωντανό;

— Ζωντανό!

— Καὶ ποῦ εἶναι τώρα;

— Ἐκεῖ. Τὸν ἔχουμε δεμένο.

— Δεμένο; Μὰ γιατί;

— Γιατὶ δὲν εἶναι ἄνθρωπος. Εἶναι ἀγρίμι. Θαλασσινὸ ἀγρίμι ὅμως! ἔκανε ὁ ναυτικός.

Μὲ λίγα λόγια ὁ Πένκροφ τοῦ διηγήθηκε τὰ καθέκαστα.

— Δὲν ξέρω, κ. Σμίθ, ἂν κάναμε καλὰ ποὺ τὸν φέραμε στὸ νησί! εἶπε ὁ Πένκροφ.

— Καὶ βεβαίως κάνατε καλά! εἶπε ζωηρὰ ὁ μηχανικός.

— Μὰ δὲν εἶναι στὰ καλά του ὁ ἄνθρωπος! εἶπε ὁ ναυτικός.

— Θὰ τὸν κάνουμε νὰ συνέλθῃ. Ἄλλωστε μόνον κανένα χρόνο τὸ πολὺ θὰ βρίσκεται σ' αὐτὴν τὴν κατάσταση.

— Πῶς τὸ ξέρετε, κ. Σμίθ;

— Μὰ γιατὶ μελέτησα προσεχτικὰ τὸ σημείωμα. Τὸ πολύ-πολύ ἕνα χρόνο νἄμεινε στὸ νερό.

— Μπορεῖ νὰ τὄγραψε κάποιος σύντροφός του, ποὺ στὸ μεταξὺ ἔχει πεθάνει.

— Ἀδύνατο. Θὰ μιλοῦσε γιὰ δυὸ ναυαγούς.

Τράβηξαν τὸν ναυαγὸ ὡς τὸν λὶφτ καὶ τὸν ἀνέβασαν στὸ Γρανίτινο Παλάτι μαζί τους.

Ὅταν ὅμως βρέθηκε ἀνάμεσα σὲ τέσσαρες τοίχους, ἀγρίεψε κι' ἔδειξε πὼς ἤθελε νὰ φύγῃ, ἀλλὰ ὁ μηχανικὸς τοῦ ἔβαλε τὸ χέρι στὸν ὦμο καὶ τὸν κοίταξε στὰ μάτια.

Τὸ βλέμμα τοῦ Κύρου Σμὶθ ποὺ καθρέφτιζε μιὰ καλωσύνη ἀπέραντη καθὼς καὶ σπάνια ψυχικὴ δύναμη, λὲς καὶ μαγνήτισε τὸν ναυαγό.

Ἔσκυψε τὸ κεφάλι καὶ δὲν ἔκανε πιὰ καμμιὰ ἀντίσταση. Ἤπιε μάλιστα πολὺ εὐχαρίσως ἕνα φλυτζάνι καφτὸ καφὲ ποὺ τοὔδωσε ὁ Νάβ.

Τὸν ἔβαλαν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ δωμάτια καὶ τοῦ ἑτοίμασαν ἕνα καλὸ κρεββάτι. Φαινόταν πολὺ κουρασμένος καὶ τὸν ἄφησαν νὰ κοιμηθῇ.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Ἕρμπερτ μὲ τὸν Πένκροφ πῆγαν τὸ τρεχαντῆρι τους στὸν ὅρμο τοῦ Ἀερόστατου, ποὺ κατὰ τὸν ναυτικὸ ἦταν τὸ πιὸ σίγουρο λιμανάκι τῆς Λίγκολν. Κι' ὕστερα ἄρχισαν τὶς συνηθισμένες τους δουλειές.

Κι' ὁ ναυαγός;

Ἄρχισε νὰ ἐξημερώνεται πολὺ πιὸ εὔκολα ἀπ' ὅ,τι νόμισαν στὴν ἀρχή. Δὲν τοῦ ξανάδωσαν πιὰ ὠμὸ κρέας καὶ συνήθισε νὰ τρώῃ μὲ πολλὴ ὄρεξη τὸ καλομαγειρεμένο φαΐ τῶν ἀποίκων. Μιὰ φορὰ ποὺ κοιμόταν τοῦ ἔκοψαν τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ γένεια, κι' ὅταν ξύπνησε, κάθησε πολὺ φρόνιμα καὶ τὸν ξύρισε ὁ Νάβ. Ἔμαθε γρήγορα νὰ ντύνεται καὶ νὰ περιποιῆται τὸν ἑαυτό του.

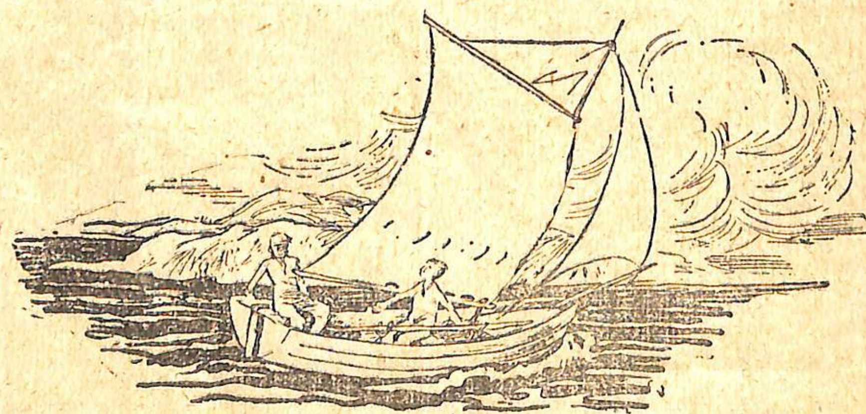
Δὲν τὸν ἄφηναν ἀκόμη ἐλεύθερο.

Κάθε μέρα ὅμως ὁ μηχανικὸς ἔμενε πάρα πολλὲς ὧρες μόνος μαζί του. Μὲ ἄφταστη ὑπομονὴ τοῦ μιλοῦσε σιγά, γιὰ ὧρες, ἐπαναλαμβάνοντας τὶς λέξεις πολλὲς φορές, ὅπως κάνουν στὰ μικρὰ παιδιά.

Ἔπειτα, ὅταν οἱ ἄποικοι μαζευόνταν γιὰ νὰ φᾶνε ἢ νὰ κουβεντιάσουν, πάντα τὸν ἔπαιρναν μαζί τους.

Εἶχε τὴ θέση του στὸ τραπέζι τους κι' ἐρχόταν μόνος του νὰ καθήσῃ. Εἶχε τὴν πολυθρόνα του καὶ τὸ τσιμπούκι του. Ποῦ καὶ ποῦ ἔδειχνε πὼς καταλάβαινε.

Δὲν μιλοῦσε ὅμως ποτέ. Ἦταν γαλήνιος καὶ ὑπάκουος, κι' ἔδειχνε μιὰ ξεχωριστὴ

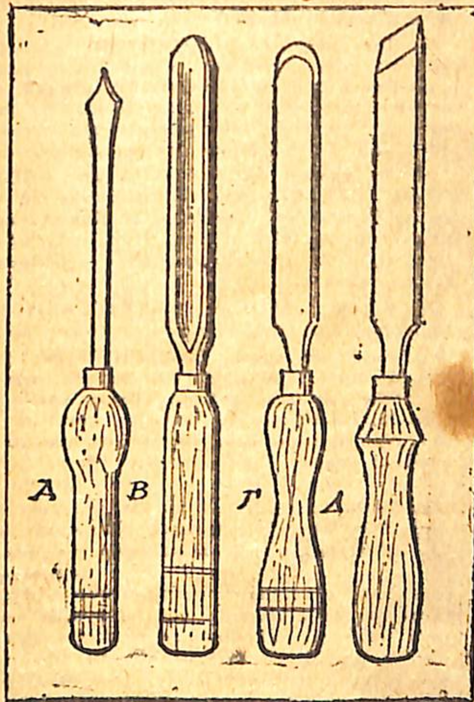
Ὅταν ὁ ἥλιος φανερώθηκε στὸν ὁρίζοντα, εἶχαν ἀφήσει κιόλας πίσω τους τὸ νησί...

ΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Η ΠΛΑΝΗ

Μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ δύσκολες δουλειὲς γιὰ τὸν ἐρασιτέχνη μαραγκὸ — καὶ ποιὸ ἀγόρι δὲν εἶναι! —εἶναι, ὡρισμένως, τὸ πλανιάρισμα. Γι' αὐτὸ βλέπει κανεὶς πολὺ συχνὰ τὴν πλάνη νὰ λείπη ἀπὸ τ' ἄλλα ἐργαλεῖα. Νὰ λάμπη, ὅπως λένε, μὲ τὴν ἀπουσία της.

Ὁ μικρὸς ὅμως μαραγκὸς δὲν ἔχει δίκιο. Τὸ πλανιάρισμα ποὺ κάνει τὸ

Σκαρπέλα

ξύλο νὰ γυαλίζη, λεῖο καὶ καθαρό, πρέπει νὰ λέῃ, πάντα, τὴν τελευταία λέξη, ἂν θέλουμε νὰ κάνουμε παστρικὴ δουλειά. Οἱ δυσκολίες τοῦ πλανιαρίσματος εἶναι κυρίως στὸ στερέωμα τοῦ λεπιδιοῦ.

Ἡ πλάνη, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κοπίδι — τὸ λεπίδι ποὺ κόβει — ἔχει καὶ μιὰ σφήνα, ποὺ διώχνει τὸ ροκανίδι καὶ κανονίζει τὴ θέση του.

Ἔχει, λοιπόν, μεγάλη σημασία, πῶς θὰ τοποθετηθῆ τὸ λεπίδι καὶ ἡ σφήνα. Ἂν θέλουμε τὸ πλανιάρισμα νὰ γίνη πρόχειρο, βγάζουμε πιὸ πολὺ ἔξω τὸ λεπίδι καὶ ἡ σφήνα εἶναι ἀρκετὰ χιλιοστὰ πέρα ἀπὸ τὴν κόψη τοῦ λεπιδιοῦ. Ὅταν ὅμως θέλομε νὰ κάνουμε ψιλοδουλειά, τὸ λεπίδι μόλις καὶ περνάει τὸ ξύλο τῆς πλάνης κι' ἡ σφήνα ἀφίνει νὰ φανῆ μόλις ἕνα φτενὸ μέρος τῆς κόψης. Ὅταν ἀκονίζετε τὸ λεπίδι τῆς πλάνης, καλὸ εἶναι νὰ στρογγυλεύετε ἐλαφρὰ τὶς δυὸ ἄκρες, γιὰ νὰ μὴ χαράζουν τὸ ξύλο. Ἂν τὸ λεπίδι δὲν βγαίνη ἀρκετά, ἀρκεῖ νὰ χτυπήσετε λίγο τὴν πλάνη μ π ρ ο σ τ ὰ γιὰ νὰ βγῆ ὅσο χρειάζεται. Ἂν βγαίνη πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, ἕνα ἐλαφρὸ χτύπημα στὰ πλάγια, θὰ τὴν κάνη νὰ εἶναι ἐν τάξει.

Ἂν θέλετε νὰ λύσετε τὴν πλάνη, χτυπῆστε την δυνατὰ στὸ πίσω μέρος. Τὸ λεπίδι καὶ ἡ σφήνα θὰ βγοῦν μὲ τὴν μεγαλύτερη εὐκολία.

Ἡ πλάνη νοιάζεται ποῦ καὶ ποῦ λάδωμα.

Ὅταν δὲν χρειαζόσαστε πιὰ τὴν πλάνη, μπᾶστε μέσα τὸ λεπίδι γιὰ νὰ μὴ χαλάη ἀπέξω.

Γιὰ νὰ ἑτοιμάσετε τὴν πλάνη σας, ἀκουμπῆστε τὸ ξύλινο μέρος πάνω σ' ἕνα κομμάτι ξύλο λεῖο καὶ ἴσιο.

Ὅταν κόβουμε μὲ τὸ πριόνι, πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπ' ὄψη ὅτι θὰ πλανιάρουμε μετὰ καὶ ν' ἀφίνουμε περιθώριο γιὰ τὸ πλανιάρισμα.

Στὸ σχέδιο φαίνεται πῶς πρέπει νὰ εἶναι στερεωμένη ἡ σανίδα, ἂν θέλουμε νὰ κόψουμε μὲ τὸ πριόνι ἄκοπα καὶ σωστά.

Τὸ λεπίδι θέλει ταχτικὰ ἀκόνισμα πάνω στὴ πέτρα τοῦ ἀκονίσματος. Πρέπει νὰ τὴ λαδώνουμε πολύ, ὅταν ἀκονίζουμε, γιατὶ δὲν γίνεται καλὸ τὸ ἀκόνισμα. Οἱ μαραγκοὶ ἔχουν συνήθως δυὸ πλάνες. Μιὰ γιὰ τὴν ἐπιφάνεια τῆς σανίδας καὶ μιὰ γιὰ τὰ πλαϊνά.

Στὶς ἀμερικάνικες πλάνες, τὸ στερέωμα τοῦ λεπιδιοῦ γίνεται ὄχι μὲ τὴ σφήνα, ἀλλὰ μὲ μιὰ βίδα.

Καὶ τώρα, γιὰ νὰ τελειώνουμε, σᾶς δίνω τὸν δωδεκάλογο τοῦ καλοῦ ἐρασιτέχνη μαραγκοῦ:

1. Ὅταν θέλης νὰ μαστορέψης, μὴ φορᾶς μπλούζα μὲ μακριὰ μανίκια ἢ ροῦχα ποὺ μποροῦν νὰ λερωθοῦν. Ὅποιος δουλεύει μὲ τὰ χέρια, πρέπει νὰ μπορῆ νὰ μὴ συλλογίζεται τὰ ροῦχα του. Γι' αὐτὸ εἶναι καλὸ νάχης τίποτε παλιὰ ροῦχα, ποὺ νὰ τὰ φορᾶς ὅταν μαστορεύης.

2. Μὴν ἀρχίζης τὰ μαστορεύματα, ὅταν εἶσαι κουρασμένος ἢ νευριασμένος. Θὰ κάνης κακὴ δουλειά.

3. Πρὶν φτιάσης κάτι, μελέτησε προσεχτικὰ τὰ σχέδιά σου. Ἕνα σχέδιο διορθώνεται. Τὸ ξύλο ὅμως, ὅταν κοπῆ ἄσχημα, πάει χαμένο.

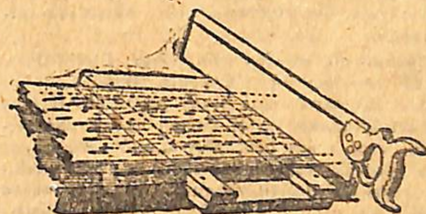
4. Τὰ πρῶτα σου σύνεργα πρέπει νὰ εἶναι τὸ μέτρο κι' ὁ διαβήτης. Μέτρα δυὸ φορὲς καὶ κόβε μὲ τὸ πριόνι μία.

5. Ὅταν ἔχης νὰ φτιάσης κάτι πολύπλοκο, μὴ βιάζεσαι καὶ μὴν ἐπιχειρῆς νὰ τὸ φτιάσης ὅλο τὴν ἴδια μέρα. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ διαθέσης ἕνα ἀπόγευμα γιὰ νὰ βγάλης τὸ σχέδιο στὸ χαρτὶ καὶ γιὰ νὰ βάλης τὰ σημάδια στὸ ξύλο. Κι' ἕνα δεύτερο ἀπόγευμα— ἢ καὶ πολλὰ ἄλλα ἂν χρειάζεται — γιὰ τὴν κυρίως ξυλουργικὴ δουλειά.

6. Πρὶν ἀρχίσης νὰ ἐργάζεσαι, ρίξε μιὰ ματιὰ στὰ ἐργαλεῖα σου κι' ἂν δὲν ἔχης εἰδικὸ δοχεῖο γιὰ τὸ λάδι, βάλε σ' ἕνα πιατάκι λίγο. Θὰ σοῦ χρειαστῆ γιὰ τὸ πριόνι καὶ τὴν πλάνη.

7. Μὴ ξεχνᾶς πῶς ἡ πέτρα τοῦ ἀκονίσματος δὲν εἶναι πολυτέλεια. Εἶναι ἀπαραίτητη, ἂν θέλης νὰ κόβουν τὰ ἐργαλεῖα σου καὶ κυρίως τὰ σκαρπέλα καὶ τὸ λεπίδι τῆς πλάνης.

8. Βεβαιώσου ὅτι ἔχεις ὅλα τὰ ἐργαλεῖα ποὺ σοῦ χρειάζονται γιὰ τὴν ὡρισμένη δουλειὰ ποὺ ἔχεις νὰ κάνης. Ἐπίσης ὅτι ἔχεις τὸ μέγεθος τῶν καρφιῶν ποὺ θὰ μεταχειριστῆς, τὶς βίδες, τὰ παξιμάδια κλπ.

Πῶς στερεώνεται ἡ σανίδα γιὰ νὰ πριονιστῆ

9. Μὴ μεταχειρίζεσαι ποτὲ ἕνα ἐργαλεῖο γιὰ ἄλλη χρήση ἀπὸ ἐκείνη γιὰ τὴν ὁποία εἶναι καμωμένο. Τὸ κεφάλι π. χ. τῆς τανάλιας γιὰ σφυρὶ καὶ τὸ σκαρπέλο γιὰ κατσαβίδι.

10. Ὅταν τελειώνης τὴν ἐργασία σου, σκούπιζε καλὰ τὰ ἐργαλεῖα σου καὶ βάλε τα ἢ κρέμασέ τα στὴ θέση τους. Ὅταν θὰ τὰ χρειαστῆς, θὰ εἶσαι πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ θὰ τὰ βρῆς ταχτικά.

11. Πρὶν πετάξης τὰ ροκανίδια κλπ. κοίταξε καλὰ μὴ τυχὸν καὶ σοῦ παράπεσε κανένα μικρὸ ἐργαλεῖο ἢ βίδα.

12. Μὴ μεταχειρίζεσαι ποτὲ ξύλο ποὺ εἶναι σάπιο, χαλασμένο ἢ ποὺ ἀνοίγει εὔκολα. Ἡ δουλειά σου καὶ οἱ κόποι σου θὰ πᾶν χαμένοι.

Αὐτὸς εἶναι ὁ δωδεκάλογος τοῦ ἀρχάριου μαραγκοῦ.

Καὶ τώρα ἐμπρός! Ἑτοιμάστε τὸν πάγκο, τὰ ἐργαλεῖα σας, τὶς σανίδες καὶ... καλὴ προκοπή!

Τὰ σχέδια ποὺ σᾶς δίνει ἡ «Παιδόπολις» περιμένουν ἀπὸ τὴ δική σας ἀξιοσύνη νὰ γίνουν πατίνια, καροτσάκια, μικρὰ ἔπιπλα καὶ παιχνίδια.

ἀφοσίωση στὸ μηχανικό, ποὺ τὸν κοίταζε συνεχῶς στὰ μάτια.

Ἦταν τόσο συγκινητικὸ νὰ παρακολουθῆ κανεὶς τὶς προσπάθειες αὐτῆς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς ποὺ ἀγωνιζόταν νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὰ πυκνὰ σκοτάδια ποὺ τὴν ἔζωναν!

Μιὰ μέρα ὁ μηχανικὸς ἀποφάσισε νὰ τὸν κατεβάσει λυτὸ καὶ νὰ τὸν ἀφήσει στὴν παραλία.

Ἡ θέα τοῦ ὠκεανοῦ θὰ τοῦκανε καλό, ἴσως, θὰ τοῦ ξύπναγε ἀναμνήσεις. Ποῦ ξέρεις;

— Μὰ ἂν τὸν ἀφήσουμε ἐλεύθερο, δὲν νομίζεις πῶς θὰ τὸ βάλει στὰ πόδια; ρώτησε ὁ δημοσιογράφος.

— Θὰ δοῦμε! ἀπάντησε ὁ μηχανικός.

Ἦταν 30 τοῦ Ὀκτώβρη κι' ὁ ναυαγὸς εἶχε μείνει κάπου ἐννιὰ μέρες κλεισμένος στὸ Γρανίτινο Παλάτι.

Ὁ μηχανικὸς μπῆκε στὸ δωμάτιό του καὶ τὸν βρῆκε ξαπλωμένον στὸ κρεββάτι του.

— Ἔλα μαζί μου, φίλε μου, τοῦ εἶπε μὲ καλωσύνη.

Ὁ ναυαγὸς σηκώθηκε καὶ τὸν ἀκολούθησε πρόθυμα. Κατέβηκαν μαζὶ μὲ τὸ λίφτ, καὶ σὲ λίγο βρέθηκαν στὴν παραλία, ὅπου περίμεναν κι' οἱ ἄλλοι.

Ὁ ναυαγὸς δὲν ἔδειξε διάθεση νὰ φύγει. Κοίταζε ἥσυχος τὰ κυματάκια ποὺ ἔσκαζαν στὴν παραλία.

— Ἔλα, πᾶμε νὰ δῆς κι' ἄλλες γωνιὲς τοῦ νησιοῦ μας! τοῦ εἶπε ὁ μηχανικός.

Τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ μπράτσο κι' ἀνέβηκαν σιγά, κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ τῆς Εὐχαριστίας ὥς τὰ πρῶτα δέντρα τοῦ ὡραίου δάσους.

Ἦταν μιὰ μέρα μαγευτική, ἀνοιξιάτικη. Τὰ πουλιὰ κελαϊδοῦσαν κι' ἦταν πλῆθος τὰ πολύχρωμα λουλούδια.

— Εἶναι ὡραῖο τὸ νησί μας, φίλε μου, τοῦ εἶπε ὁ Κύριος Σμίθ. Φαντάζομαι πὼς θέλεις νὰ μείνης μαζί μας. Εἶσαι ἐλεύθερος νὰ κάνης ὅ,τι θέλεις!

Ὁ ἄνθρωπος ἀνάσανε βαθειὰ τὸν μυρωμένο ἀέρα κι' ἔπειτα γύρισε καὶ κοίταξε ὅλους τοὺς ἄλλους ποὺ τὸν παρακολουθοῦσαν χαμογελῶντας, σὰ γιὰ νὰ τοῦ δείξουν πὼς τὸν ἀγαποῦσαν, πὼς τὸν θεωροῦσαν φίλο τους. Καὶ ξαφνικά, ἔκανε κάτι ποὺ κανένας δὲν τὸ περίμενε. Ἔπεσε κάτω στὸ χορτάρι, ἔκρυψε τὸ κεφάλι του στὰ χέρια κι' ἄρχισε νὰ κλαίη σὰ μικρὸ παιδί...

— Ἔγινε ξανὰ ἄνθρωπος, ἀφοῦ κλαίει! εἶπε σιγὰ ὁ Κύρος Σμίθ. Πᾶμε, φίλοι μου, ἂς τὸν ἀφήσουμε γιὰ λίγο μόνο. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ θελήση πιὰ νὰ φύγη!

(Συνέχεια εἰς τὸ ἑπόμενο)

Ὁ Ἀρχισυντάκτης ἀπαντᾶ:

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΜΙΧΑ-ΚΑΛΑΚΗ ΑΠΟΚΡΑΝΙΔΗ ('Ιωσηφόγλειον). Εἶναι ἀρκετὰ καλές.

★ 'Εγκρίνεται ἡ συνεργασία σου «Οἱ ὀμορφιὲς τοῦ χωριοῦ μου», ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΕΡΖΗ ('Ιωσηφόγλειο). Φοβᾶμαι μόνο πὼς τὸ θέμα εἶναι πολὺ κοινό. Καὶ τὸ κακὸ εἶναι ποὺ ὅλα σχεδὸν τὰ παιδιὰ ἀρχίζουν μὲ τὶς ἴδιες λέξεις: «Στὴ κορυφὴ τοῦ λόφου μὲ τὰ ἄσπρα σπιτάκια». Καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι καλὸ θὰ ἦταν νὰ βρίσκατε κανένα ἄλλο θέμα περισσότερο πρωτότυπο.

★ 'Αντιγράφουμε ἐδῶ, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΜΙΣΑΡΙΔΗ ('Ιωσηφόγλειο), τὴν ὑπόσχεσή σου πρὸς τὴν Μεγάλη μας Μάνα, τὴ Βασίλισσα: «Σᾶς δίνουμε τὴν ἱερὴ ὑπόσχεση ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ σώσατε ἀπὸ τὸ παιδομάζωμα, ὅτι θὰ σταθοῦμε ἄγρυπνα στὸ πλευρό σας, ἕτοιμα νὰ ὑπηρετήσουμε τὴν πατρίδα μας στοὺς ἀγῶνες της καὶ σὲ κάθε της δυσκολία».

★ Μὰ δὲν ἔχεις καθόλου δίκιο, ΒΟΥΛΑ ΚΡΙΝΟΥ (Αἴγιο). Ἔχεις πάρει ἀπάντηση, μὰ δὲν τὸ πρόσεξες. Βέβαια ἔχετε δίκιο νὰ ἀνυπομονῆτε, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν γίνεται ἀλλιῶς. Χρειάζεται μικρὴ ὑπομονή.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΓΙΩΡΓΟ Π. ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ, μαθητὴ ('Ελλοπία Θηβῶν).

★ Δὲν μᾶς ρωτᾶς καὶ λίγα, ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΑΤΕΝΖΙΔΗ (Καρκαρὰ). Οἱ βαθμοὶ τῶν στρατιωτικῶν εἶναι πολλοὶ καὶ διαφορετικοὶ γιὰ κάθε σῶμα. Κάποια μέρα θὰ τοὺς δημοσιεύσουμε στὸ περιοδικὸ σὰν «ἐγκυκλοπαιδικὴ γνώση». Τὰ 'Ελληνόπουλα πᾶνε σὲ ξένα μέρη γιὰ πολλοὺς λόγους. Κυρίως γιὰ νὰ σπουδάσουν σὲ χῶρες ποὺ τὰ μέσα τῆς μορφώσεως εἶναι περισσότερα. «Λεξιγράφος» δὲν θὰ πῆ τίποτε. «Λεξίγριφος», βέβαια, εἶναι μιὰ πνευματικὴ ἄσκηση ποὺ σοῦ δίδει ὡς θέμα νὰ βρῆς μὲ βάση ὡρισμένα στοιχεῖα μιὰ ἢ περισσότερες λέξεις Οὔτε «σταυρολέξιο» ὑπάρχει. «Σταυρόλεξο». Καὶ λέγεται ἔτσι, γιατὶ διασταυροῦνται οἱ ἄγνωστες λέξεις. «Κρυπτογραφικὸ» λέγεται κάθε κείμενο ποὺ δὲν εἶναι γραμμένο μὲ τὴν συνήθη γραφή. 'Αντικαθιστοῦν τὰ γράμματα μὲ ἀριθμοὺς ἢ ἄλλα σημεῖα καὶ μόνο ὅποιος μπορεῖ νὰ βρῆ κάθε ἀριθμὸ ἢ σημεῖο μὲ ποιὸ γράμμα ἀντιστοιχεῖ, μπορεῖ νὰ διαβάση τὸ κείμενο. «Ἔνοιγμα» δὲν θὰ πῆ τίποτε. «Αἴνιγμα» λέγεται μιὰ φράση ποὺ ὑπονοεῖ κάτι καὶ ποὺ θὰ πρέπει νὰ τὸ βρῆς. 'Η ἔκθεσή σου πολὺ κοινή. Στεῖλε μας κάτι ἄλλο πιὸ ἐνδιαφέρον.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε πολύ, ΓΙΩΡΓΟ ΗΛΙΑ ΟΡΦΑΝΕ (Πηγάδια Καρπάθου), γιὰ τὸ ἐνδιαφέρο σου. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τοὺς τρεῖς συνδρομητὲς ποὺ μᾶς ἔγραψες. Μπράβο σου!

★ Πήραμε καὶ τὸ γράμμα σου καὶ τὴν ἐπιστολή σου, ΔΙΟΝΥΣΙΕ Δ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΕ (Βουνάρια) καὶ σὲ εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΜΕΞΗ, γιὰ τὰ καλά σου λόγια. 'Η συνεργασία σου ἐγκρίνεται.

★ 'Ενδιαφέρον τὸ ποίημά σου, ΓΙΩΡΓΟ ΔΗΜ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΕ ('Αριοχώριο Καλαμῶν). Σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Καλὰ τὰ ποιήματά σου, «ΑΤΡΟΜΗΤΕ ΜΟ·Ι·ΚΑΝΕ». Μπράβο.

★ ΓΙΑΝΝΗ ΡΟΔΗ (Χαλκίδα): Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσα καλά σου λόγια. Μᾶς συγκινοῦν οἱ γνῶμες τῶν νέων, ὅταν μάλιστα διατυπώνονται τόσο ὡραῖα, ὅπως οἱ δικές σου. 'Η συνεργασία σου ἐγκρίνεται.

★ Πήραμε καὶ τὶς δυό σου ἐπιστολές, ἀγαπητὲ ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΜΠΟΥΡΑΝΗ (Παλαιὰ Κόρινθο). Σὲ γράψαμε συνδρομητή. Τὸ ποίημά σου ἀρκετὰ καλό, ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψη ἡ ἡλικία σου. Μπράβο.

★ ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΤΣΑΚΑ, πήραμε τὸ ποίημά σου· εἶναι, μολονότι μίμηση ἀπὸ τὸ σχετικὸ τοῦ Βηλαρᾶ, ἀρκετὰ καλό! Τὴ συνδρομή σου δὲν τὴν πήραμε. Ἔχει δοθῆ ἐντολὴ στὴ διαχείρηση νὰ σοῦ ἀπαντήση σχετικὰ μὲ ἰδιαίτερη ἐπιστολή.

★ Δὲν ἔχεις δίκιο, ΗΛ. ΤΣΙΓΚΑΝΕ, νὰ στενοχωρῆσαι, γιατὶ δικό σου, νομίζω, ἔχει δημοσιευτῆ. Ἔτσι δὲν εἶναι; Τὸ ποίημα «Κυπαρισσία» ἀρκετὰ καλὸ καὶ ἐγκρίνεται.

★ Πολὺ καλὴ ἡ ἔκθεσή σου «Φιλοξενία», ἀγαπητὴ ΕΛΕΝΗ Δ. Α·Ι·ΒΑΖΙΑΝ (Αἴγιο). 'Αλλὰ αὐτὸ ποὺ μᾶς στέλνεις δὲν εἶναι διήγημα, βρέ παιδί μου! Εἶναι «φιλοσοφία».! Δὲν εἶναι γιὰ σᾶς τὰ παιδιὰ αὐτὰ τὰ θέματα. Γράφετε κάτι εὔθυμο καὶ χαρούμενο.

★ Πήραμε «ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ» (Κυπαρισσία) τὸ ποίημά σου. Εἶναι πάρα πολὺ καλό, τόσο μάλιστα καλό, ποὺ νὰ μᾶς γεννᾶ ἀμφιβολίες, ἂν εἶναι δικό σου. Πάντως μπορεῖς νὰ μᾶς στέλνεις ὅ,τι θέλεις — καὶ πεζὰ καὶ ποιήματα — ἀρκεῖ νὰ εἶναι δικά σου. Στὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν» δημοσιεύονται μὲ σειρὰ λήψεως τὰ καλύτερα. Μετὰ τὴν πρώτη τους ἔγκριση γίνεται καὶ πάλι διαλογὴ κατὰ τὴ δημοσίευση. Περνοῦν, δηλαδὴ, ἀπὸ δυὸ κόσκινα. Ἕνα μὲ μεγαλύτερες τρύπες καὶ τὸ ἄλλο μὲ πολὺ μικρότερες. Πάντως, δὲν νομίζομε ὅτι εἶνα σωστὸ νὰ ἀλληλογραφῆς ξεχωριστὰ μὲ τὸ πραγματικό σου ὄνομα καὶ ξεχωριστὰ μὲ τὸ ψευδώνυμο. 'Εσὺ τὶ λές; Ἔτσι δὲν εἶναι; Ἢ κάνομε λάθος;

★ Τὸ ποίημα ποὺ μᾶς ἔστειλες, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ (Παναγίτσα) εἶναι ἀρκετὰ καλὸ ὡς σατιρικὸ ἢ καλύτερα μάγκικο, ἀλλὰ σὰν τέτοιο εἶναι ἀκατάλληλο γιὰ τὸ περιοδικό. Ἂν εἶσαστε σὲ παιδόπολη θὰ πάρετε ἀσφαλῶς τὸ περιοδικό. Ἂν ὄχι, πρέπει νὰ στείλετε ἀπὸ τώρα τὴ συνδρομή σας. Τὸ ζήτημα, πάντως, τὸ ἐξετάσαμε. Οἱ πληροφορίες σας θὰ δημοσιευτοῦν.

★ Δημοσιεύομε ἐδῶ, ἀγαπητὲ φίλε ΝΙΚΟ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ (Βόλο) μερικὰ τετράστιχα ἀπὸ τὸ ποίημά σου, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἀρκετὲς ἐλλείψεις. Εἶναι πρωτόλιο:

Ἔχω πατρίδα τὴν 'Ελλάδα
τὴν τόσο ἱστορικὴ
τὸν πολιτισμόν, τὴν Ἅγια Δάδα,
τὴν 'Ελλάδα τὴ χριστιανική.

Ἔχω πατρίδα τὴν 'Ελλάδα
μὲ φλάμπουρο ἄσπρο—γαλανὸ
τῶν ἡρώων τὴν πατρίδα
μὲ γαλάζιο οὐρανό.

Κύτταξε καὶ μόνος σου πόσο ἄσχημα ἀλλάζει τὸ μέτρο! Οἱ σπαζοκεφαλιές σου παίρνουν τὸ δρόμου τους. Μὴν εἶσαι ὅμως ἀνυπόμονος.

★ Διαβάσαμε, ΒΑΣΙΛΑΚΗ Σ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΕ (Ζαχάρω) τὰ ποιήματά σου. Δὲν εἶναι καθόλου ἄσχημα. Δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ «Στὴν 'Ελλάδα». Σκοντάφτει ὅμως στὸ μέτρο. Γιὰ δὲς καὶ σύ:

Τὴν μικρὴ τούτη 'Ελλάδα
ἀγαπάω ἀπὸ πρῶτα
γιατ' ἀπ' τούτη τὴν 'Ελλάδα
ἐγεννήθηκαν τὰ φῶτα.

'Απὸ τούτη τὴν 'Ελλάδα
ἔφυγε ὁ φωτισμὸς
κι' ἀπ' ἐδῶ ἐβγῆκε πρῶτα
τὶ θὰ πῆ πολιτισμός.

'Ω! πατρίς μου δοξασμένη
ὑπὲρ σοῦ θὰ ἀμυνθῶ
κι' ὅταν παραστῆ ἀνάγκη
τότε θὰ θυσιασθῶ.

Γιὰ νὰ σοῦ προσφέρω ἀκόμα
λίγο αἷμα στὸ βωμό...
καὶ γιὰ νὰ σὲ κάμω ἀνώτερη
σὲ δόξα καὶ πολιτισμό!

Προσέχετε πολύ. Δουλεύετε ὅσο μπορεῖτε τὸ στίχο.

★ ΧΡΙΣΤΟ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ: Σὲ γράψαμε συνδρομητή. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια. Εἴμαστε πολὺ εὐτυχεῖς ποὺ σὲ κάμαμε φίλο.

★ Μὰ δὲν νομίζω πὼς εἶναι δικό σου τὸ ποίημα «Νυχτιὰ», ΛΕΩΝΙΔΑ ΤΖΑΜΤΖΟΓΛΟΥ. Τὸ δημοσιεύομε ὅμως ἐδῶ, γιὰ νὰ τὸ δῆς καὶ νὰ τὸ δοῦν καὶ οἱ ἄλλοι:

Πόσον ἥσυχα κοιμᾶται
καὶ ἡ θάλασσα κι' ἡ γῆ.
εἰς τὰ δάση μας πλανᾶται
μαυροφόρα ἡ σιγή.

Σιγανὴ καὶ μυρωμένη
πνέει ἡ αὔρα τοῦ βουνοῦ
καὶ μὲ τ' ἄστρα στολισμένοι
εἶναι οἱ θόλοι τοῦ οὐρανοῦ.

Ἂς κοιμᾶται ὅλ' ἡ πλάσις
καὶ τὸ κῦμα καὶ ἡ γῆ
ἂς κοιμῶνται αἱ ἐκτάσεις
στοῦ ἀπείρου τὴ σιγή.

Ἕνας ἄγρυπνος ἐστέκει
νυκτοφύλακας κραταιὸς
μὲ τὸν ἄϋπνον τὰ βλέπει
ὀφθαλμόν Του ὁ Θεός.

Πάντως, ἂν εἶναι δικό σου, μπράβο σου. 'Αξίζεις πολλά. 'Η ἔκθεσή σου ἀρκετὰ καλή.

★ Διαβάσαμε τὴν ἐπιστολή σου, ἀγαπητὲ φίλε ΣΤΑΥΡΟ ΤΕΡΖΗ καὶ ἐκφράζουμε τὴ χαρά μας γιατὶ κάναμε τὴν τόσο εὐγενικὴ γνωριμία σου. Κρατοῦμε ὑπὸ σημείωση τὴν ὑπόσχεσή σου, νὰ ἐργαστῆς, μαζὶ μὲ τὸ φίλο μας Χαραλαμπίδη, γιὰ τὴ διάδοση τῆς «Παιδοπόλεως». Γιὰ τὴν ὑπόθεσή σου, θὰ φροντίσουμε νὰ μάθουμε καὶ θὰ σοῦ γράψουμε.

★ Εὐχαριστοῦμε θερμῶς κ. Ε. ΠΑΤΡΩΝΑ (Ταρσὸ Κορινθίας). Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου καὶ τὰ ἀνέκδοτα.

★ ΚΩΝΣΤ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ('Αλιβέριο): Πήραμε τὸ αἴνιγμά σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΗΛΙΑ ΚΟΥΛΕΛΙΔΗ (Χρυσοστόμου Σμύρνης 20, 'Αλεξανδρούπολη). Τὸ γράμμα σου μᾶς συνεκίνησε. Νὰ ξέρης μόνο πὼς παιδιὰ ποὺ μεγαλώνουν μὲ τὸ μόχθο τῆς μητέρας τους, ὅπως ἐσύ, γίνονται, ὅταν εἶναι καλὰ καὶ στοργικὰ παιδιά, σπουδαῖοι. Ἔχουμε πολλὰ τέτοια παραδείγματα. Νὰ εἶσαι περήφανος γιὰ τὴ μητέρα σου, παιδί μου!

★ Τὸ σκέτς σου, ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΙΑΚΟΥΡΗ (Αὐλώνα) εἶναι ἐξαιρετικὰ καλό. Ἂν ἡ ἔμπνευση εἶναι δική σου, εἶναι πραγματικὰ περίφημο. 'Εξαιρετικό. Τότε μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς θὰ διαπρέψης σὰν θεατρικὸς συγγραφέας. Μὰ εἶναι δικό σου; Ἂν ναί, τὰ θερμά μας συγχαρητήρια.

★ Τὸ γράμμα σας ΜΕΤΑΞΙΑ καὶ ΘΕΟΔΩΡΑ ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗ, ποὺ τὸ διαβάσαμε μὲ συγκίνηση, τὸ δώσαμε στὶς ἐντεταλμένες Κυρίες. Δὲν νομίζομε πὼς θὰ γίνη τίποτε, γιατὶ στὶς παιδοπόλεις, τὶς λίγες ποὺ ἔμειναν, θὰ στεγάζωνται μόνο τὰ ὀρφανά!

★ Πήραμε, ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΥΡΙΤΣΑΚΗ (Μεθώνη Μεσσηνίας) τὶς σπαζοκεφαλιές σου. Μπράβο.

★ Πολὺ μᾶς ἄρεσε, ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ Ν. ΣΚΟΥΡΗ (Θηράμενα) τὸ ὡραῖο σου ποίημα, ποὺ εἶναι γραμμένο μὲ πολὺ πνεῦμα. Ἔχεις καὶ σύ, σὰν Κεφαλλωνιτοπούλα ποὺ εἶσαι, τὴ ποιητικὴ φλέβα τῶν συμπατριωτῶν σου. Τὸ ποίημά σου τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ:

'Αρχίζω τὸ τραγοῦδι μου μὲ τὴν γλυκειὰν ἰδέα
πὼς μέσα στὴν «Παιδόπολι» εὑρίσκομαι παρέα.
Ἂν κι' εἶμαι ἀπ' τὴν Κεφαλλονιὰ καὶ δὲν εἶμαι (κοντά σας,
ὅμως πολὺ μ' εὐχαριστοῦν τὰ ἀναγνώσματά σας.
Γιατὶ καὶ στὴν πατρίδα μου τὰ βλέπω ἕνα - ἕνα
αὐτὰ ποὺ στὴν «Παιδόπολι» τὰ ἔχετε γραμμένα.
Καὶ τὴ σελίδα τῶν μικρῶν καὶ τὴ Θρησκευτική,
ποὺ γράφουν τὰ παιδάκια καὶ τὴ Γεωργικὴ
Καὶ τώρα μὲ τὶς διακοπές, ὅπως καὶ νὰ τὸ ποῦμε
μᾶς μένει περισσότερος καιρὸς κάτι νὰ ἰδοῦμε.
Νὰ τρέξουμε στὴ θάλασσα, στὸν καθαρὸν ἀγέρα
καὶ κεῖ στὴν ἀκροθαλασσιὰ νὰ παίζουμ' ὅλη μέρα.
Εἴτε στοὺς κάμπους πιὸ ψηλὰ ν' ἀκοῦμε τὰ που- (λάκια
ποὺ τραγουδοῦν χαρούμενα στοὺς θάμνους, στὰ (δεντράκια.
Δὲν γράφω περισσότερα γιὰ νὰ μὴν σᾶς κουράσω
κι' ἂν τὸ ἐγκρίνετε καλό, πάλι θὰ ξαναγράψω.
Βάζω καὶ τὴν ὑπογραφὴ τὸ Σῖγμα, Νί καὶ Γιῶτα
Μαθήτρια Δ' Δημοτικοῦ Σκούρη Ν. Παναγιώτα.

★ 'Αγαπητὲ ΛΑΜΠΡΟ ΧΑΛΜΟΥΚΗ ('Αχλαδόκαστρο Ναυπακτίας): Δὲν μποροῦμε νὰ θυμηθοῦμε ἂν πήραμε τὸ γράμμα σου ἀπὸ 20)7)50. Πάντως ἂν τὸ πήραμε, θὰ πρέπει νὰ σοῦ δώσαμε ἀπάντηση. Ἂν δὲν πῆρες ἀπάντηση, αὐτὸ σημαίνει πὼς δὲν ἔφτασε τὸ γράμμα σου στὰ χέρια μας. Αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔστειλες τὰ διαβάσαμε μὲ προσοχή. «Ἡ θρησκεία τῆς 'Αγάπης» πολὺ καλή. Οἱ σπαζοκεφαλιὲς ἐπίσης. Τὰ «ἔξυπνα ὅμως καὶ τὰ κουτὰ» χωρὶς ἐνδιαφέρον. Τὰ δύο πρῶτα μάλιστα χωρὶς νόημα.

★ Καὶ τὶς νέες σου σπαζοκεφαλιὲς πήραμε, ΝΙΚΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΟΥΡΤΗ (Μουζάκι Καρδίτσης Θεσσαλίας). Καὶ σὲ συγχαίρουμε γιὰ τὴν τάξη καὶ τὴν καλαισθησία σου. Θὰ δημοσιευθοῦν δικές σου συνεργασίες. 'Αλλὰ μὴ βιάζεσαι.

★ 'Αρκετὰ ἐνδιαφέρουσα, ἀγαπητὴ ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ ('Επαγγελματικὴ σχολὴ «'Αγία Βαρβάρα» Γλυφάδας) ἡ ἔκθεσή σου. Δημοσιεύομε ἐδῶ ἕνα ἀπόσπασμα: «'Η ἐπίδραση ποὺ εἶχαν οἱ διδασκαλίες στὶς παιδοπόλεις θὰ φανῆ στὰ χωριὰ μὲ τὴν ἐργασία μας καὶ μὲ τὸν τρόπο τὸν καλὸ ποὺ θὰ ζοῦμε... Ξέρουμε πὼς γυρίζοντας στὸ χωριό μας θὰ βροῦμε ἐρείπια πολλά. Τὰ ἐφόδια ὅμως ποὺ πήραμε κάτω ἀπὸ τὴν στοργικὴ φροντίδα τῆς Βασίλισσάς μας θὰ μᾶς δώσουν δύναμη καὶ ἱκανότητα νὰ ξαναφτιάξουμε τὰ σπίτια μας καὶ νὰ τὰ δημιουργήσουμε καλύτερα. Καὶ ὅταν μεγαλώσουμε, ὕστερα ἀπὸ χρόνια καὶ θὰ ἔχουμε παιδιά, πάντα θὰ τοὺς λέμε γιὰ τὴ μεγάλη μας Βασίλισσα, ποὺ μᾶς ἔσωμε ἀπὸ τὴν καταστροφὴ καὶ μᾶς ἔκαμε καλοὺς πολίτες τῆς 'Ελλάδας μας. Θὰ φροντίζουμε πάντα νὰ εἴμαστε τὸ παράδειγμα στὸ χωριό μας καὶ πάντα θὰ μεταδώσουμε στοὺς

ἄλλους τὶς γνώσεις ποὺ ἀποχτήσαμε στὶς παιδοπόλεις».

★ Αὐτὸς ὁ φάκελλος ποὺ πήραμε, ΓΙΩΡΓΟ ΓΚΑΝΑΤΣΑ, ἦταν ἕνας κατακλυσμὸς χειρογράφων, ὁ ὁποῖος δικαιολογεῖται μόνο γιὰ τὸ λόγο ποὺ ἀνάφερες: Δηλαδὴ σ' ἕνα φάκελλο καὶ μιὰ μόνο δαπάνη τρεῖς συνεργασίες γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν» καὶ ἕνα σταυρόλεξο. «Μ' ἕνα σμπάρο, ὅπως λέει κι' ἡ παροιμία, δυὸ τρυγόνια». Καὶ τώρα σοῦ ἀπαντοῦμε: Πρῶτα ἀπ' ὅλα τὰ γράμματά σου δείχνουν πὼς μπορεῖ μιὰ μέρα νὰ ἐξελιχθῇς καλὰ καὶ νὰ πετύχῃς. Μὰ γιὰ νὰ γίνη αὐτό, πρέπει νὰ προσέξῃς πάρα πολλὰ πράγματα. Πρῶτα - πρῶτα νὰ μάθῃς τὴ σημασία τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων. Νὰ ξεχωρίζῃς τὶς ἔννοιες καὶ νὰ μὴ γράφῃς ἄλλα καὶ νὰ ἐννοῇς ἄλλα! Καὶ τὰ τρία «λογοτεχνήματά» σου ἔχουν λάθη ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται σ' ἕνα νέο, σὰν καὶ σένα, ποὺ, ὅπως φαίνεται, ἀξίζει πολλά. Ἔπειτα κάθε τόσο μᾶς πετᾶς καὶ μιὰ «ὀνομαστικὴ ἀπόλυτη»: «Τὰ πεινασμένα παιδάκια, μόλις εἶδαν τὰ σταφύλια, ἄλλαξε ἡ ὄψη των καὶ τὸ κλάμα ἔπαυσε». Τὰ «πεινασμένα παιδάκια» εἶναι ὀ ν ο μ α σ τ ι κ ὴ ἀ π ό λ υ τ ο ς. Σωστὴ θὰ ἦταν ἡ φράση σου ἂν ἔγραφες: «Ἡ ὄψη τῶν πεινασμένων παιδιῶν ἄλλαξε καὶ πῆρα μιὰ χαρούμενη ἔκφραση μόλις ἀντίκρυσαν τὰ ὥριμα σταφύλια....». Κάνεις λάθη ἐκφραστικά: «Στὴ γνώμη του αὐτὴ ἀπεφάσισα κι' ἐγώ». Δὲν θὰ πῇ τίποτα. Θέλεις νὰ πῇς: «Παραδέχτηκα κι' ἐγὼ τὴ γνώμη του», ἢ «Ἡ γνώμη τοῦ ἀδελφοῦ μου μὲ βρῆκε σύμφωνο». Λὲς ἀκόμα: «Περίπου τῶν 20 (εἴκοσι) νέων ἔφευγαν.....». Δὲν εἶναι ἔκφραση αὐτή. Μποροῦσες νὰ πῇς: «Εἴκοσι περίπου νέοι ἔφευγαν», ἢ «Εἴκοσι, ἀπάνω - κάτω νέοι...» ἢ «Καμμιὰ εἰκοσαριὰ νέοι», ἢ «Περὶ τοὺς εἴκοσι νέοι». Κάνεις λάθη ἔννοιας καὶ κυριολεξίας: Λές: «Τὰ στρατεύματα ἐπροχώρησαν νικηταί». Τὰ «στρατεύματα» εἶναι οὐδέτερο, τὸ «νικηταὶ» ἀρσενικό. Λές: «Ἡ Μαρία ἔμεινε κατάπληκτη». Δὲν μπορεῖ ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὸ συναίσθημα τῆς Μαρίας νὰ εἶναι ἡ κατάπληξη. Τὸ φυσικὸ συναίσθημα ποὺ θὰ αἰσθάνθηκε ὅταν τῆς πτύπησαν τὴν πόρτα ἀργὰ τὴν νύκτα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν ἡ ἀπορία, ὁ φόβος, ἂν θέλῃς ἡ ἔκπληξη, ὄχι ὅμως καὶ ἡ κατάπληξη. Λεν τὸν κόκκορα «μισοκοιμισμένο» τὴ στιγμὴ ποὺ διαλαλεῖ τὶς ὧρες του. Κάθε ἄλλο ὅμως παρὰ «μισοκοιμισμένος» εἶναι! Τὴν ὥρα τοῦ «κικιρίκου» του εἶναι ὅλος ζωή! Τὸ θέαμα τῶν συμμοριτῶν σὲ μιὰ μάχη δὲν μπορεῖ νὰ εἰπωθῇ «ἐλεεινό»! Τρομερό, ναί. «Ἀποτρόπαιο», ναί. Ὁ χῶρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ συνεχίσω. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ ἴδιος μοῦ ζητεῖς κριτική, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σοῦ γράψω. Μπορεῖς νὰ γράψῃς σπουδαῖα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέχῃς καὶ τὸ χειρόγραφό σου νὰ τὸ δουλεύῃς καλά. Ὄχι νὰ παίρνῃς τὴν πέννα κι' ὅ,τι βγῇ, ἐβγῆκε. Καὶ τὰ γράφω αὐτὰ καὶ γιὰ σένα καὶ γιὰ ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ μοῦ γράφουν. Διότι πολλοὶ — πάρα πολλοὶ — γράφουν ἀπρόσεχτα. Διαβάζετε, λοιπόν, νεοελληνικὰ λογοτεχνήματα νὰ μάθετε τὴ σωστὴ ἔκφραση. Πάντως ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ «Ὁ θάνατος μιᾶς ἁγνῆς Ἑλληνοπούλας» ἀφοῦ διορθωθῇ, ἐλπίζω νὰ δημοσιευτῇ.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΠΑΔΗΜΟ (μαθητὴ 6ης Δημοτικοῦ, Γρεβενά). Εἶναι ἀρκετὰ καλές, ὄχι ὅμως καὶ ἐξαιρετικές. Ἀπὸ τὶς πολὺ συνηθισμένες.

★ Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ παρῃς καὶ τόσο κατάκαρδα τὸ ζήτημα, ἀγαπητὲ ΛΕΩΝΙΔΑ ΤΖΑΜΤΖΟΓΛΟΥ (Μυτιλήνη). Τὴν ἔκθεσή σου τὴν ἐγκρίνομε κατ' ἀρχήν.

★ Ἐγκρίνονται οἱ συνεργασίες σου, φίλε ΠΕΡΙΚΛΗ ΤΣΑΚΙΡΗ (Τρίπολη Ἀρκαδίας).

★ Ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα, ΔΗΜ. ΒΑΣ. ΚΟΛΕΤΣΑ (Μουζάκιον). Εὐχαριστοῦμεν.

★ Πήραμε, ΙΩΑΝΝΗ ΠΙΤΤΑ (Καλογρέζα) τὶς σπαζοκεφαλιές σου. Μπράβο.

★ ΚΩΣΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕ (Κῶ): Σοῦ γράφουμε καὶ ἰδιαιτέρως. Ἀλλὰ μπορεῖς νὰ μᾶς στείλῃς τὸ ἔργο σου, χωρὶς καμμιὰ προκαταβολικὴ ὑποχρέωση ἀπὸ μέρους μας. Τὸ ποίημά σου ἐγκρίνεται.

★ Ἐγκρίνεται ἡ συνεργασία σου, ΘΕΟΔΩΡΑ ΜΠΗΛΙΩΝΗ (Ζαχάρω). Πολὺ καλή. Μὴ βιάζεσαι. Θὰ δημοσιευτῇ καὶ κάποιο δικό σου.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, «ΕΝΤΟΥΑΡΝΤ ΓΚΡΗΚ» (Καλογρέζα).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις, Ι. ΡΗΓΟΠΟΥΛΕ (Αἴγιο). Εἶναι πολὺ ἐνθαρρυντικὰ γιὰ μᾶς. Ἡ ἀθλητικὴ στήλη θὰ συνεχιστῇ.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΤΑΞΙΑΡΧΗ ΒΟΥΣΒΟΥΚΙΔΗ (Καλλιθέα Πιερίας). Φρόντισε μόνο νὰ στείλῃς τὴ συνδρομή σου. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις, ΠΕΤΡΟ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟ (Ἐλευθερούπουλη). Συνδρομητὴς μπορεῖς νὰ γραφῇς ἀπὸ ὅποιο φύλλο θέλεις. Μὰ προτιμώτερο γιὰ σένα θὰ ἦταν νὰ γραφῇς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου. Ἔτσι θὰ ἔχῃς μὲ 10.000 δραχμὲς ὁλόκληρο τὸν τόμο. Πάντως ἐσὺ θὰ ἀποφασίσῃς. Τὰ χρήματα μπορεῖς νὰ τὰ στείλῃς μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ ἢ ὅπως σὲ βολεύει καλύτερα. Μπορεῖς νὰ λάβῃς μέρος σ' ὅλη τὴν κίνηση τοῦ περιοδικοῦ.

★ Ἐγκρίνονται οἱ συνεργασίες σου, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΛΑΔΗ (Ζάκυνθο). Ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῇ τὸ 7ο τεῦχος.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῇ τὸ τεῦχος, ΝΙΚΟ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ καὶ τόσο ἐνθουσιαστικὰ λόγια σου. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου ἐγκρίνονται. Τὸ ψευδώνυμα ποὺ λές, μπορεῖ νὰ τὸ χρησιμοποιῇς.

★ Δόθηκε ἐντολή, ΜΑΙΡΗ ΧΙΟΝΗ (Χιονᾶτα), νὰ σοῦ σταλῇ τὸ τεῦχος.

★ ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΝΔΡΕΑΤΟ (Λουρδᾶτα) ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη.

★ Σέ γράψαμε συνδρομητή, ΧΡΙΣΤΟ ΔΗΜΟΜΑΡΚΟΥ (Κομοτινή). Εὐχαριστοῦμε.

★ Δώσαμε ἐντολή, ΕΜΜ. ΔΗΜ. ΚΡΑΣΣΑ (Φιλότι Νάξου) νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη. Σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ ὅσο μᾶς γράφεις. Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται. Εἴμαστε πρόθυμοι γιὰ τὴν ἀλληλογραφία, τὸ ἄνοιγμα τῆς κουβέντας αὐτῆς, ὅπως τὴν λές.

★ Πολὺ μᾶς συγκινοῦν τὰ καλά σου λόγια, ΣΤΑΥΡΟ ΤΣΙΦΟΓΛΟΥ (Παιδόπολη «Ἅγιος Δημήτριος», Θεσσαλονίκη). Σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Ἐγκρίνεται ἡ συνεργασία σου, ΣΩΤΗΡΗ ΦΑΣΟΥΛΗ (Ζηρό). Μπράβο.

★ Ἐγκρίνεται τὸ κοινό σας ποίημα, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΚΟΤΣΕΚΟΓΛΟΥ καὶ ΜΙΛΤ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ. Ἀλλὰ οἱ σπαζοκεφαλιές σας, ποὺ εἶναι στὸ ἴδιο χαρτὶ γραμμένες, δὲν θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη.

★ Μᾶς γράφεις, ΓΙΩΡΓΟ ΣΠΥΡΟΥ ΜΠΑΡΜΠΕΡΟΠΟΥΛΕ (Κυπαρισσία): «Δὲν ξέρετε μὲ τὶ ἐνθουσιασμὸ διαβάζω κάθε τεῦχος τῆς «Παιδουπόλεως». Διότι εἶναι ἕνα μορφωτικὸ περιοδικὸ ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς Ἑλλάδας». Τὸ σκίτσο σου καλό. Ἀλλὰ πρέπει, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ δημοσιευτῇ, νὰ τὸ φτιάσῃς μὲ σινικὴ μελάνη. Τὸ διαβιβάσαμε, πάντως, στὸν ἀθλητικό μας συντάκτη. Σπαζοκεφαλιὲς καὶ συνεργασία ἐγκρίνονται.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια, ΓΙΩΡΓΟ ΤΣΙΦΛΟΓΛΟΥ καὶ γιὰ τὴν προπαγάνδα σου γιὰ τὸ περιοδικό. Τὸ ποίημά σου δὲν εἶναι καλό. Δημοσιεύομε ἐδῶ τοὺς στίχους σου γιὰ νὰ τοὺς δῇς τυπωμένους:

Ἑλλάδα μου γλευκειὰ
τρισδοξασμένη χώρα
ποὺ νίκησες τοὺς Ἀλβανοὺς
τοὺς Σέρβους καὶ Βουλγάρους.

Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ βορηᾶ
καὶ κάτω στὸ νοτιᾶ
ἐδόξασες τὰ κάλλη σου
Ἑλλάδα μας γλυκειά.

Ὅλοι οἱ φαντάροι δόξασαν
τῆς γῆς μας τὸ κομμάτι
αὐτὸ ποὺ λέγεται φωναχτὰ
Μητέρα μας Ἑλλάδα.

★ Κα. τὸ γράμμα σου ΚΟΡΝΗΛΙΑ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ καὶ ἡ ἔκθεσή σου καὶ τὸ ποίημά σου, εἶναι γιὰ κοριτσάκι 10 ἐτῶν, τῆς Ε΄ δηλαδὴ τοῦ δημοτικοῦ σπουδαῖα. Ἔχουνε, βέβαια, καὶ ἐλλείψεις ἀρκετές. Ἀλλὰ εἶναι μιὰ πολὴ καλὴ ἀρχή, μὲ καλὰ προμηνύματα γιὰ τὸ μέλλον. Δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ «Γυρισμὸς»:

Ἐτελείωσαν τὰ σχολεῖα
κι' ἔφθασαν οἱ διακοπὲς
κι' ὅλα τὰ παιδάκια ἀμέσως
τρέξανε στὶς ἐξοχές.

Τώρα ὅμως ὅπως πάντα
ἔφυγε τὸ καλοκαῖρι
μὲ τὶς τόσες ὀμορφιές
κι' ἔτσι τὰ παιδάκια
πάλι φύγαν ἀπ' τὶς ἐξοχές.

Κι' ἐπανήλθανε καὶ πάλι
στὰ παλιά τους τὰ θρανία
κι' ἀρχίσαν νὰ διαβάζουν
τὰ ὡραῖα τους βιβλία.

Διάβαζε ποιήματα, ἰδίως αὐτὰ ποὺ δημοσιεύομε στὴν «Παιδόπολη». Πολλὰ πράμματα θὰ ἔχῃς νὰ ὠφεληθῇς. Γιὰ τὰ καλά σου λόγια σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Ἐγκρίνεται τὸ ποίημά σου, ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΡΝΗΛΑΚΗ. Εἶναι ἀρκετὰ καλὸ καὶ πατριωτικό.

★ Εἶναι ἐξαιρετικὰ καλὸ τὸ ποίημά σου, καλὲ φίλε τῆς «Παιδοπόλεως» ΝΙΚΟ ΜΠΑΤΤΗ (Σάμο). Θὰ δημοσιευτῇ ὁλόκληρο.

★ Γιὰ τὸν φίλον ποὺ μᾶς ἔγραψε γιὰ τὴ σχολικὴ εἰσφορά, ἡ πληρωμὴ καλῶς ἐγένετο: Ἐπὶ τριῶν ἀδελφῶν, ὁ πρῶτος θὰ πληρώσῃ τὴν μαθητικὴν εἰσφοράν ὁλόκληρη, ὁ δεύτερος τὴν μισὴν καὶ ὁ τρίτος καθόλου.

★ Ἐγράψαμε συνδρομητὴ τὸν Παναγιώτη Σολυυποτιᾶ, ἀγαπητὲ φίλε ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΛΑΦΑΤΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σου. Ἡ διεύθυνσή σου διορθώθηκε.

★ Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗ (Νέα Ὀρεστιάδα). Εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Πήραμε φίλε ΑΛΕΞ. ΔΗΜ. ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ (Φυλακτὸν Σουφλίου) τὶς συνεργασίες σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά. Βλέπομε πὼς οἱ καλοί μας φίλοι δὲν μᾶς λησμονοῦν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς στέλνεις ἀπὸ δυὸ φακέλλους γιὰ νὰ πληρώνῃς διπλᾶ γραμματόσημα. Καὶ τὶς δυὸ ἐπιστολές σου τὶς πήραμε τὴν ἴδια μέρα.

★ Πήραμε καὶ τὶς δυὸ ἐπιστολές σου τὴν ἴδια μέρα, Α. ΚΑΡΑΝΙΚΑ (παιδούπολη Ζηροῦ). Σ' εὐχαριστοῦμε ποὺ δὲν μᾶς ξεχνᾶς. Εἶσαι ἕνα πολὺ καλὸ παιδὶ κι' αὐτὸ μᾶς εὐχαριστεῖ ἰδιαίτερα. Οἱ συνεργασίες σου καλές. Καὶ ἡ εἰκονογραφημένη ἐξαίρετη. Μπράβο. Θὰ δημοσιευτοῦν μὲ τὴ σειρά τους. Μὴ λησμονᾶς μόνο τὴν παροιμία: «Ἂν εἶσαι καὶ παππᾶς, μὲ τὴν ἀράδα σου θὰ πᾶς».

★ Πολὺ μᾶς εὐχαρίστησε τὸ γράμμα σου, ἀγαπητὲ ΔΗΜΗΤΡΗ Β. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕ. Ἀλλὰ γιατὶ νὰ σὲ θεωρήσουμε φιλόδοξο. Πολὺ μᾶς ἄρεσε «ἡ ἀνυπομονησία σου». Παίρνει τὴ σειρά της γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ Δὲν ὑπάρχουν ἔγγραφες ἱστορικὲς μαρτυρίες περὶ τοῦ ποιὸς βρῆκε τὴν Ζάκυνθο, ΑΛΦΡΕΔΟ ΞΕΝΟ. Ἡ Ζάκυνθο εἶναι παλαιὰ καὶ ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἐποχῆς ποὺ ἔχουμε γραπτὲς μαρτυρίες. Ἂν ἔχῃς ἐσὺ τίποτε παραδόσεις γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ μᾶς γράψῃς.

★ Ἐγκρίνεται τὸ ποίημά σου, ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΥΖΗ (Καστρί — Ἀσκληπιεῖο Βούλας). Ἀλλὰ χρειάζεται πολὺ διόρθωμα γιὰ νὰ δημοσιευτῇ.

★ Εἰσπράξαμε τὴν ἐπιταγὴν τῶν 10.000 δρχ. ΠΑΥΛΟ Μ. ΜΑΝΘΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Καὶ τὴ δική σας, ΓΕΡΑΣΙΜΕ ΚΟΥΡΟΥΚΛΗ (Ἀργοστόλι) καὶ ΕΛΕΝΗ ΛΙΑΚΕΑ (Μικρὴ Μαντινείας).

★ Εὐχαριστοῦμε πολὺ κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΕ ΔΙΑΚΟΣΑΒΒΑ (Βάτι—Ρόδου) διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς συνδρομῆς τοῦ σχολείου σας.

★ Ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σᾶς σταλοῦν τὰ τεύχη, ΑΝΤΩΝΙΕ Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕ (Κρέσταινα Ὀλυμπίας).

★ Πήραμε τὶς 9000 δραχμὲς, ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΥΡΙΑΚΗ διὰ τὰ φύλλα ποὺ μᾶς ζητᾶς. Παρακαλοῦμε νὰ σημπληρώσῃς τὴ συνδρομή σου μὲ 4000 δραχμὲς γιὰ νὰ λάβῃς τὰ φύλλα μέχρι 31 Δεκεμβρίου.

★ Εὐχαριστοῦμε θερμά, ΕΥΔΟΞΙΑ καὶ ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΥΜ ΖΑΠΑΡΕΓΚΟ (Περικοπὴ Σκλήθρου). Διορθώνομε τὴν διεύθυνσή σου. Χρήματα δὲν ὑπῆρχαν μέσα στὴν ἐπιστολή. Τὰ στείλατε μήπως μὲ ἐπιταγή;

★ ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΜΑΝΤΑΛΟΒΑ: Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ στέλνεται τὸ φύλλο.

★ «ΑΣΤΕΡΑ ΤΗΣ ΔΟΞΗΣ» (Ζάκυνθο): Ἐγκρίνεται τὸ ποίημά σου. Ἀλλὰ τὸ ἀνέκδοτο δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψη — μολονότι καλὸ — γιατὶ εἶναι γραμμένο στὸ ἴδιο χαρτὶ μὲ τὸ ποίημα.

★ Ἐδιαβάσαμε μὲ ἱκανοποίηση τὸ γράμμα σου, φίλε ΛΑΖΑΡΕ Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Κατερίνη). Καὶ τὰ νέα σου ποιήματα δὲν εἶναι καθόλου ἄσχημα. Μπράβο!

★ Πήραμε καὶ τὶς νέες σου σπαζοκεφαλιές, ΜΑΡΚΟ ΘΕΟΔ. ΚΡΕΜΜΥΔΑ.

★ ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΕ (Κάτω Φιγαλία Ὀλυμπίας): Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Εἴμαστε βέβαιοι πὼς θὰ διαδώσῃς τὴν «Παιδόπολη». Μπράβο σου. Καὶ γράφεις πολὺ ὡραῖα, σὰν μαθητὴς τῆς Α΄ γυμνασίο.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομήτρια, ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΑΠ. ΔΙΑΜΑΝΑΚΗ (Ἅγιο Ἰωάννη Πυργιώτισσας, Ἡράκλειο). Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις καὶ περιμένομε τὴν ἐκπλήρωση τῆς ὑπόσχεσής σου. Πήραμε καὶ τὶς συνεργασίες σου.

★ Μᾶς γράφεις, ΚΑΙΤΗ ΑΘ. ΚΑΡΔΑΚΟΥ (μαθήτρια ΣΤ΄ τάξης τοῦ γυμνασίου θηλέων Λαμία): «Δὲν εἶναι δυνατὸν τὸ ἄψυχο αὐτὸ χαρτὶ νὰ γίνη ὁ φορεὺς τῶν αἰσθημάτων ποὺ αὐθόρμητα γεννήθηκαν στὴ ψυχή μου, ὅταν ρουφοῦσα μὲ ἀπληστία ἐκεῖνα ποὺ γραμμένα μὲ προσοχὴ στὴν κάθε σελίδα τοῦ περιοδικοῦ μας, εἶναι ἱκανὰ νὰ φυτέψουν τὶς κρινόλευκες παιδικὲς ψυχὲς κάθε τι τὸ ὡραῖο, τὸ ὑψηλό, τὸ ἀσύγκριτο, τὸ πολύτιμο. Εἶναι καθῆκον εἰς ἐμὲ ὅπως καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀναγνῶστες τῆς «Παιδοπόλεως», νὰ παρακαλέσωμε θερμὰ τὸν Πάνσοφο Δημιουργὸ νὰ εὐλογῇ τοὺς οἱ

κοδόμους τῆς Χριστιανικῆς ψυχῆς, ποὺ μὲ τὸ ἔργο τους ἐξαφανίζουν τὸ βοῦρκο καὶ τὴν σαπίλα. Δὲν μπορῶ νὰ μείνω ἀσυγκίνητη καὶ ἀδιάφορη στὶς προσπάθειές σας. Ἡ δημιουργία ἑνὸς περιοδικοῦ καλοῦ εἶναι ἕνα φῶς ποὺ ἡ ἐκτυφλωτική του λάμψη ἀποκαλύπτει τὸ σκοτεινὸ περιεχόμενο τοῦ κακοῦ περιοδικοῦ, ὅπου τὸ χέρι ποὺ τὸ κρατᾶ ἀγνοεῖ ὅτι σιγὰ - σιγὰ βυθίζεται στὴν ἁμαρτία καὶ τέλος στὸ ἔγκλημα. Ἐπειδή, λοιπόν, κι' ἐγὼ ἀνήκω στὸ σύνολο τῶν παιδιῶν ποὺ εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ γνωρίσουν τὸ περιοδικὸ «Παιδόπολις», ἔρχομαι νὰ εὐχαριστήσω τοὺς εὐεργέτες τῆς πνευματικῆς προόδου». Ἡ ἔκθεσή σου πολὺ καλὴ καὶ θὰ δημοσιευτῇ μὲ τὴ σειρά της στὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ Πήραμε ὅλες σου τὶς συνεργασίες, ἀγαπητέ μου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΕ Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΕ (Τῆνο). Εἶναι ἀρκετὰ καλές. Μόνο τὸ ποίημά σου χωλαίνει κάπως. Νά, ἐδῶ, ἕνα τετράστιχο:

Στὸν τάφο τῆς μάνας πεσμένος
κλαίω τὴ μάνα πικρὰ
καὶ εἶμαι βαθειὰ λυπημένος
γιατὶ ἔχασα τὴ μάνα τὴ γλυκειά

★ Μᾶς γράφεις, ΣΠΥΡΟ ΤΣΙΓΓΛΙΦΗ, πὼς τὸ περιοδικό μας εἶναι τὸ καλύτερο τῆς Ἑλλάδας. Σ' εὐχαριστοῦμε θερμά. Τὶς συνεργασίες σου τὶς πήραμε. Εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσες.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΠΑΔΗΜΟ.

★ Διαβάσαμε μὲ ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση τὸ γράμμα σου ΒΑΓΓΕΛΑΚΗ ΠΑΝ. ΠΑΝΟΠΟΥΛΕ (Ἀγρίνιο). Μᾶς γράφεις τόσα πολλὰ καὶ τόσα ὡραῖα. Κρατᾶμε ὑπὸ σημείωση τὴν ὑπόσχεσή σου, πὼς θὰ γράψῃς συνδρομητὲς ὅλους τοὺς συμμαθητές σου. Τὶς σπαζοκεφαλιές σου τὶς πήραμε.

★ Ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν, ΕΛΕΝΗ ΛΑΚΕΑ τὰ φύλλα ποὺ σοῦ λείπουν.

★ Δημοσιεύομε, λοιπόν, κι' ἐμεῖς ἐδῶ ὁλόκληρη τὴν ἐπιστολή σου, ΑΛΚΗ ΡΟΔΟΠΟΥΛΕ (Ξαροχώρι): «Δὲν ζοῦμε ἐμεῖς γιὰ τὴν «Παιδόπολη», ἀλλὰ ἡ «Παιδόπολη» γιὰ μᾶς»! Μὴ παραξενεύεστε ποὺ ἀρχίζω ἔτσι. Καθόλου. Γιατὶ δυστυχῶς — ἔτσι νὰ τὸ πῶ; — ἀντεστράφησαν οἱ ὅροι. Καταντήσαμε νὰ ζοῦμε γιὰ τὴν «Παιδόπολη». Σηκωνόμαστε τὸ πρωῒ καὶ ἡ πρώτη μας δουλειὰ εἶναι νὰ κοιτάξουμε τὴν ἡμερομηνία. Ὄχι πὼς δὲν τὴν ξέρουμε ἐκ τῶν προτέρων. Ἀλλὰ γιὰ νὰ βεβαιωθοῦμε. Καὶ μετρᾶμε μία - μία τὶς ἡμέρες. Ἄχ! νά, δυὸ μέρες ἀκόμα! Ἄχ, μία! Ἀχ, δὲν ἦλθε! Δεκαπέντε μέρες εὐκολώτερα τὶς ὑπομένουμε παρὰ μία καθυστέρηση! Μᾶς καίει! Μᾶς τσουρουφλίζει! Μᾶς ζεματάει! Θὰ εὐχόμουνα — ἔ, αὐτὸ μὴ τὸ παραπιστεύετε — νὰ μὴ εἴχες ἐκδοθεῖ! Γιατὶ θὰ γλυτώναμε μύριες λαχτάρες καὶ ἀγωνίες. Βέβαια! Τώρα θὰ μοῦ πῆτε: Παιδί μου, βαλτὸς εἶσαι — καὶ μὲ ψευδώνυμο μάλιστα — γιὰ νὰ μᾶς παιδεύεις; Τί ἔχεις μὲ μᾶς; Σοῦ κάναμε κανένα κακό; Γιατί λοιπὸν τὸ ἔβαλες πεῖσμα νὰ μᾶς ταλανίζεις; Δὲ μᾶς λυπᾶσαι; Ἔχουμε τόσες σκοτοῦρες, ἔχουμε καὶ σένα καὶ σὲ κάθε γράμμα σου ἀκοῦμε τὰ «ἐξ ἀμάξης». Παράπονα, παράπονα, παράπονα! Καὶ μόνον παράπονα! Ἄφησέ μας ἥσυχους! Μὴ μᾶς ἀγοράζεις, ἀφοῦ ὑποφέρεις! Ξεφορτώσου μας! Σᾶς ἀπαντῶ: Τί λέτε καλέ! Μοῦ πήρατε τὴν καρδιὰ καὶ τὴν ἡσυχία, τὰ κουρελιάσατε καὶ τώρα μοῦ τὰ δίνετε πίσω; Ὄχι δά! Δὲν εἶμαι καὶ τόσο βλάκας! Ἐξ ἄλλου σκεφθήκατε ποτὲ γιατὶ σᾶς βασανίζω, ὅπως τὸ λέτε; Ὄχι. Νά, λοιπόν: Σᾶς βασανίζω γιατὶ Σᾶς ΑΓΑΠΩ! Καὶ «ὃν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει». Εἶναι σωστόν; Σωστότατον. Λοιπὸν τί ἀπομένει; Ἕνα πρᾶγμα! Μόνο ἕνα. Καὶ τὸ ξέρετε καλὰ ποιὸ εἶναι. Σᾶς τὸ ἔχουν πεῖ πολλοὶ καὶ ἐγὼ πάλι! Σᾶς τὸ ξαναλέω: Νὰ γίνῃ ἡ «Παιδόπολη» ἑβδομαδιαία. Θὰ εἶναι αὐτὸ ἡ μεγαλύτερη ἱκανοποίηση γιὰ τοὺς ἀναγνῶστες ποὺ σὲ ἀγαπᾶνε, καθὼς θὰ διεπίστωσες, πολύ. Ὅσο γιὰ τὴν κυκλοφορία, ποὺ εἶναι κι' αὐτὴ ἕνα ἐμπόδιο γι' αὐτό, μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει ἀρκετή. Ἀπόδειξη, πενιχρὰ ἔστω, τὰ 3σέλιδα(!!!) τῆς ἀλληλογραφίας. Ἔπειτα, μὲ τὸ ἄνοιγμα τῶν σχολείων θὰ διαδοθῆ εὐρύτερα στὸ μαθητόκοσμο». Καλά, λοιπόν, γκρινιάρη. Θὰ προσπαθήσουμε. Κάμετε ὅμως καὶ σεῖς κάτι.

★ Ἐγκρίνεται ἡ συνεργασία σου ΒΑΣ. ΠΑΝΤ. ΝΙΚΟΥ (Καλόβρυση Κονίτσης). Εὐχαριστοῦμε.

★ Μᾶς γράφεις ΝΙΚΟ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ (Λάρισα) πὼς δὲν μπορεῖς νὰ περιγράψῃς τὴ χαρὰ σου ὅταν ἀκοῦς τὸν ταχυδρόμο νὰ φέρνῃ τὴν «Παιδόπολη» στὸ σπίτι σου. Τὶς σπαζοκεφαλιές σου τὶς ἐγκρίνουμε. Μπράβο.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητὴ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου ΜΑΡΙΝΟ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε καὶ σένα καὶ τὸν φίλο μας τὸν κ. ΜΠΟΥΓΑ γιὰ τὶς καλές του συστάσεις.

★ Πήραμε τὸ σταυρόλεξό σου ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΡΑΜΟΠΟΥΛΕ (Ξηρό).

★ Καὶ ἡ δική μας ἐπιθυμία εἶναι νὰ βγαίνῃ τὸ περιοδικὸ κάθε ἑβδομάδα, ΤΑΚΗ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΕ (Καλλιθέα) Εὐχόμαστε κι' ἐλπίζουμε νὰ τὰ καταφέρουμε. Ἡ σπαζοκεφαλιά σου ἐλήφθη.

★ Πήραμε τὴ συνδρομή σου ΧΡΙΣΤΟ ΠΥΛΟΥΔΗ (Λάδη Διδυμοτείχου) καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Καὶ τὶς δικές σου ΧΑΡΙΣΗ ΒΕΝΕΤΗ (Ξηρὸ Φιλιππιάδας).

★ Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα καλὰ μᾶς γράφεις, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΒΑΛΕΡΑ (Ξηρὸ Φιλιππιάδας). Τὰ αἰνίγματά σου τὰ πήραμε. Πήραμε καὶ τὶς συνεργασίες σου. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ποίημα σὰν νὰ μὴν εἶναι δικό σου. Τί λὲς καὶ σύ; Δημοσιεύω ἐδῶ τὰ δύο πρῶτα τετράστιχα, διορθώνοντας τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη:

Η ΙΤΙΑ

Γιατί παραπονιέσαι ἰτιὰ
σύσσωμη παραδέρνεσαι στ' ἀγέρι
καὶ θρηνεῖς μοναχὴ στὴν ἐρημιὰ
σὰν νὰ σὲ κόβουν μὲ μαχαίρι;

Στὴν ἀκροποταμιά, πές μου, γιατὶ
φωλιάζει κάθε σου κλωνάρι
καὶ πέφτει μὲ ὁρμὴ σὰ νὰ ζητῆ
νὰ πνιγῆ μέσ' στὸ ποτάμι;

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ὡραῖο παιγνιδάκι ποὺ μᾶς περιγράφεις, ἀγαπητέ μου ΛΕΩΝΙΔΑ Σ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ. Πολὺ καλό.

★ Τὸ ποίημά σου δὲν εἶναι ἄσχημο, ΧΡΙΣΤΟ ΣΑΜΑΝΙΔΗ (Γιαννιτσά). Δημοσιεύομε ἐδῶ μερικὰ τετράστιχα:

Ἔτσι κι' ἂν σκλαβώθηκες
ἀπ' ἄγρια θηριὰ
ἐν τούτοις λευθερώθηκες
ἀπ' τὴν πικρὴ σκλαβιά.

Καὶ τώρα εἶσαι ἐλεύθερη
βγάλε τὰ μαῦρα πλέον
γιὰ ν' ἀποκτήσῃς μιὰ ζωὴ
ποὺ ἐδῶ εἶναι τὸ νέον.

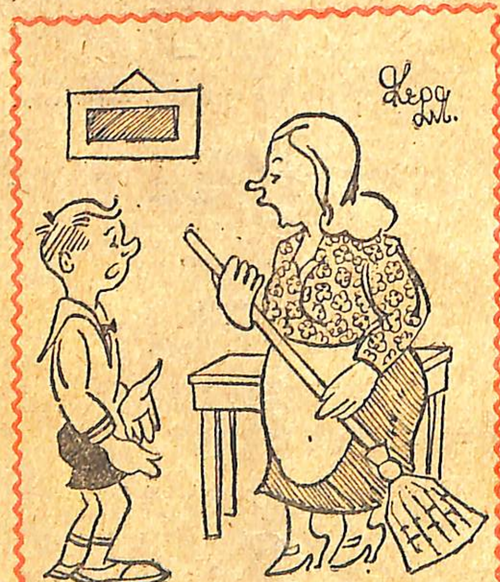
Ἔτσι οἱ Ἕλληνες νικοῦν
μὲ τόλμην καὶ ἀνδρεῖαν
ποὺ τὰ τραγούδια τους ἠχοῦν
γιὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Τὸ πεζό σου καλό, ἀλλὰ ἀρκετὰ μεγάλο.

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, Κ. ΛΑΠΠΑ (Κοκλιοὺς). Εὐχαριστοῦμεν.

★ Πήραμε κι' ἐλπίζουμε νὰ δοῦν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας οἱ σπαζοκεφαλιές σου ΧΡΙΣΤΟ ΙΩ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΝΗ (Κυπαρισσία).

★ Σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ ΕΛΕΝΙΤΣΑ ΚΟΝΤΟΥ ποὺ μᾶς ἔγραψες συνδρομητὲς τὴν Ἰφιγένεια Κ. Χριστοπούλου καὶ τὴν Ζωὴ Λαμπαδαρίδου. Μπράβο. Τὰ καλά σου λόγια μᾶς συγκινοῦν. Ἡ ἐπιθυμία σου εἶναι καὶ ἐπιθυμία μας.

— Τάκη, γιατί φορᾶς τὴν κάλτσα σου ἀνάποδα;
— Γιατί, μαμά, ἔχει μία τρύπα ἀπὸ τὴν καλή!

★ Πήραμε τὴ συνδρομή σου, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΗΛ. ΜΑΖΟ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά. Πολὺ περισσότερο γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

Ἐγκρίνουμε λοιπὸν ΣΤΕΓΟ ΑΣΤΕΓΕ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματός σου: Τὸ ποίημά σου εἶναι περίφημο· περιμένουμε κάτι καλύτερο ἀπὸ σένα. Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὰ δυὸ πρῶτα τετράστιχα:

Πόθο, λαχτάρα καὶ δική ἐλπίδα
τοῦ Σαράντα τιμημένε τσολιὰ
δόξα, χαρὰ καὶ τιμὴ στὴν πατρίδα
νάρισες ὅπως τὰ χρόνια τὰ παλιά.

Ζωὴ ξαναπῆραν μὲ σένα οἱ θρῦλοι,
μὲ τὸ κάθε σου βῆμα, πετοῦσες,
στὴν νίκη ποὺ σκορπᾶ τὸ καρυοφίλη,
λὲς κι' ἀγγέλου φτερὰ ἀποκτοῦσες.

* Ἐγκρίνεται ΘΑΝΑΣΗ ΛΟΥΚΑΝΙΔΗ ἡ συνεργασία σου. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια γιὰ τὶς Παιδοπόλεις.

* Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν περιοδικὰ ΘΕΟΦΑΝΗ ΖΩΗ. Ἀλλὰ στὸ γράμμα σου εἶχες ἐσωκλείσει 10.000 δραχμές;

* Καὶ γιὰ σένα τὸ ἴδιο ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ (Ἄλπρου Ἀρδέας). Ἀλλὰ γράψε μας εἶχες ἐσωκλείσει μήπως τὴν συνδρομή σου στὸ φάκελλο;

* Ἐν τάξει ΙΑΚΩΒΕ ΕΜ. ΨΑΡΡΑ. Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ στέλνουν 15 Παιδοπόλεις ἀπὸ κάθε ἔκδοση γιὰ νὰ τὶς διαθέτεις μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν σου. Μπράβο σου. Ἂν κάθε φίλος μας μιμηθῆ τὸ παράδειγμά σου τότε ὑποσχόμαστε κι' ἐμεῖς πάρα πολλὰ γιὰ τοὺς ἀναγνῶστες μας.

* Πολὺ καλά· θὰ σοῦ ἀπαντήσουμε ἰδιαιτέρως ΗΛΙΑ ΚΙΟΥΤΣΟΥΚΗ (Ἀγνάντια).

* Μᾶς γράφεις ἀνάμεσα στ' ἄλλα ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΓΙΑΠΑΛΗ (Μεθύμνη Λέσβου): «Στὸ 16ον τεῦχος τῆς Παιδοπόλεως ἔχετε δημοσιεύσει στὴ σελίδα ὁ ἀρχισυντάκτης ἀπαντᾶ μία προσευχὴ τοῦ ΑΖ ἀπὸ τὸ Ἐ... Αὐτὴ τὴν προσευχὴ τὴν εἴχαμε μάθει πέρυσι — τὴν ψέλναμε κι' ὅλας — ἀπὸ τὸ δάσκαλό μας Π. Πρόδρομον. Ἔχει κάνει βέβαια μερικὲς παραλλαγές, μὰ αὐτὸ δὲν θὰ πῆ πὼς εἶναι δική του». Καὶ ἔχεις πολὺ δίκηο στὰ συμπεράσματά σου. Πάρα πολὺ δίκηο ἴσα με τὸ βουνό! Χρειάζεται ἔλεγχος, ἀλλὰ ποὺ νὰ μπορεῖ καὶ ὁ ἀρχισυντάκτης νὰ ξέρῃ ἀπ' ἔξω ὅλες τὶς προσευχὲς καὶ τὰ ποιήματα;

* ΔΗΜΗΤΡΗ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ: Ἂν ἦσουν σὲ Παιδόπολη πρέπει νὰ πάρῃς τὸ φύλλο. Θὰ ἐξετασθῆ ἡ περίπτωσή σου.

* Θὰ προσπαθήσουμε ΑΝΤΡΕΑ ΚΑΠΟ νὰ σᾶς ἱκανοποιήσουμε. Ἂν ὅμως μᾶς ζητηθοῦν χρήματα θὰ πρέπει νὰ τὰ καταβάλετε. Ἐγκρίνονται καὶ οἱ δυὸ συνεργασίες σου.

* Εὐχαριστοῦμε πολὺ ΣΤΑΥΡΟ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ. Εἶσαι ἕνας πολὺ καλὸς φίλος τοῦ περιοδικοῦ.

* Αὐτὸ τὸ «Γέρω Πλάτανος» καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τὸ «Βραδυάζει» ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΒΙΔΑ (Μικρὰ Γότιστα) εἶναι περίφημο. Εἶναι δικό σου; Εἶσαι μαθητής; Δάσκαλος; Γράψατέ μας καὶ νὰ μᾶς τὰ ξαναστείλης. Γιατὶ ἂν εἶσαι νέος καὶ τὸ ποίημα δικό σου τότε μποροῦμε νὰ χαιρετίσουμε ἕνα ποιητικὸ ἀστέρι πρώτου μεγέθους! Συνδρομητὴ σὲ γράψαμε.

* ΝΙΚΟ ΜΠΟΥΜΠΑΡΗ (Σισμανόγλειο) Σὲ γράψαμε συνδρομητή. Ἀλλὰ χαρτόσημα δὲν ἦταν μέσα στὸ φάκελλο! Σᾶς στέλνουμε ὅμως τὴ σχετικὴ ἀπόδειξη.

(ΑΠΑΝΤΗΣΑΜΕ σὲ ὅλους τοὺς φίλους μας ποὺ οἱ ἐπιστολές τους ἔφτασαν στὰ χέρια μας μέχρι τῆς 19 Σεπτεμβρίου, ἡμέρας ποὺ στοιχειοθετήθηκαν οἱ σελίδες τοῦ περιοδικοῦ μας).

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΤΡΙΓΩΝΟ

Ὁριζόντια καὶ κάθετα: 1) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 2) Ἀρχαῖος Θεός. 3) Χρονικὸ διάστημα. 4) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία. 5) Σύμφωνο.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΗΤΡΑΚΑΣ
Παιδόπολις Μυτιλήνης

2) ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Μὲ τὰ ἀρχικὰ τῶν παραπάνω λέξεων σχηματίζεται ἕνα γνωστότατο βουνὸ τῆς Ἑλλάδας:

1) Χερσόνησος τῆς Μεγ. Βρεττανίας. 2) Πόλη τῆς Θεσσαλίας. 3) Βουνὸ τῆς Ἀττικῆς. 4) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 5) Βουνὸ τῆς Β. Ἑλλάδας. 6) Ἀσφαλίζει τὰ πλοῖα. 7) Βιβλικὸ βουνό.

ΕΥΑΓ. Φ. ΤΑΛΙΟΣ
Ἁγιάσσος Λέσβου

3) ΑΙΝΙΓΜΑ

Ποιὸ πρᾶγμα οἱ καλοὶ ἄνθρωποι φοροῦν γιὰ στολίδι καὶ οἱ κακοὶ γιὰ τιμωρία;

Ν. Χ. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀταλάντη

4) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Δυὸ γράμματα ἂν ἑνώσης
σὲ μιὰν ἄκρη γῆς γνωστὴ
τὸ βιβλίο αὐτὸ θὰ δώσης
στὸ μικρούλη μαθητή.

ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΓΓΛΙΦΗ
Βόλος

5) ΑΙΝΙΓΜΑ

Τρία πράγματα σημαίνω
μὲ τὴν πρώτη σημασία
θὰ μὲ βρῆς στὴν παραλία
στὰ βραχάκια τρυπωμένο...
Μὲ τὴν ἄλλη, Θεὸς φυλάξοι
εἶμ' ἀρρώστεια, σὲ πεθαίνω.
Μὲ τὴν τρίτη, τέλος λύται,
μέσ' τ' ἀστέρια θὰ μὲ βρῆτε.

6) ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

Νὰ συναρμολογηθοῦν οἱ παρακάτω συλλαβὲς ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ ἀρχαῖο ρητό:

ΖΕ — ΤΕ — ΔΕ — ΤΟΥ — ΡΙ — ΛΟΥΣ — ΜΗ — ΠΡΟ — ΜΑ — ΝΑ — ΚΑ.

7) ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΙΦΟΣ

Τὴ φυγή, τὴν τρομάρα, τὴν ἧττα
σὲ στρατὸ θὰ σκορπίσης ἐσὺ
ἂν μιὰ νότα ἑνώσης, ὦ λύτα,
μ' ἕνα γράμμα καὶ κάποιο νησί.

8) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

Βγάλε ἦτα βάλε ἄλφα
καὶ ἀνέβασε τὸν τόνο
γιὰ νὰ δῆς μὲ τοῦτο μόνο
ἀπὸ ζῶο οἰκιακὸ
θρεπτικώτατο ποτό.

9) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

```
      +
    X + X
  X X + X X
X X X + X X X
```

Οἱ σταυροί: νῆσος τοῦ Αἰγαίου. 1) Σύμφωνον. 2) Μέρος τοῦ προσώπου. 3) Καὶ ἄλλο μέρος τοῦ προσώπου. 4) Ἡ ἀπάντηση τῆς Πυθίας.

ΒΑΣ. Π. ΑΞΙΩΤΗΣ
Μυτιλήνη

10) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Τὰ ἀρχικὰ τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζουν μεγάλη πόλη τῆς Πελοποννήσου.

1) Ἐκεῖ ἔγινε κάποτε ἕνας ἱστορικὸς πόλεμος.
2) Βαλκανικὸ κράτος.
3) Θὰ τὴν βρῆτε στὶς Κυκλάδες.
4) Ἕνας ἀπὸ τοὺς «Τρεῖς Σωματοφύλακες».
5) Μεγάλο βουνὸ τῆς Θεσσαλίας.
6) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.
7) Κι' ἄλλο ἑλληνικὸ νησί.
8) Τῆς Ἑλλάδας εἶναι ἀνίκητος.

ΚΩΝΣΤ. ΚΡΟΥΠΗΣ
Ἀταλάντη

11) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Βγάζω Π καὶ βάζω Τ
καὶ μὲ μιὰς σὲ δυὸ λεπτὰ
ἀπὸ ὄργανο γλυκὺ
κάνω πόλη Ἑλληνική.

12) ΑΠΡΟΠΤΟ

Ποιὰ εἶναι ἡ λέξη ἐκείνη στὴν ὁποία ὅταν προσθέσης δύο συλλαβές, γίνεται... μικρότερη;

13) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

—Ἔλα φίλε μου νὰ δῆς!
—Τί πρᾶγμα;
—Μὰ σοῦ τὸ εἶπα.

Νῖκος Γιαννούλης, Βόλος

ΛΥΣΕΙΣ 18ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΑΙΝΙΓΜΑ

Τὸ μάτι.

2) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

```
  Κ   Κ   Σ
Κ Α Λ Α Μ Α Ι
  Λ   Ν   Λ
Κ Α Ν Α Δ Α Σ
  Μ   Δ   Μ
Σ Α Λ Α Μ Ι Σ
  Ι   Σ   Σ
```

3) ΜΙΑ ΕΡΩΤΗΣΗ

Τὸ παποῦτσι.

4) ΑΠΡΟΟΠΤΟ

Ἄννα.

5) ΚΛΙΜΑΚΩΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Οἱ λέξεις ποὺ θὰ σχηματισθοῦν μὲ τὴν προσθήκη τῆς συλλαβῆς «ΕΡ» εἶναι: 1) ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ. 2) ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ. 3) ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ. 4) ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ. 5) ΚΑΡΤΕΡΙΚΟΣ. 6) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ. 7) ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ. 8) ΚΑΠΕΛΛΙΕΡΑ. 9) ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ.

6) Η ΕΠΙΓΡΑΦΗ

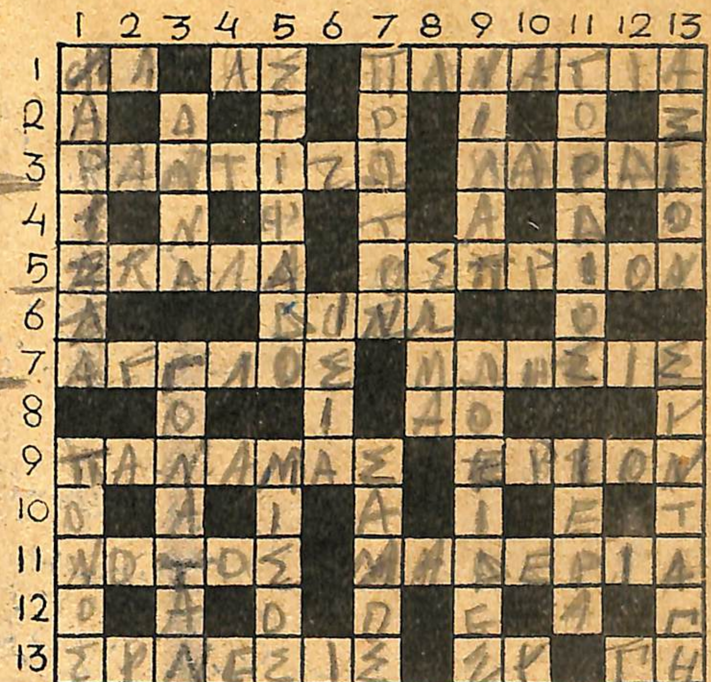
Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι: ΖΗΤΩ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ.

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡ. 18

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΚΗΠΟΣ — ΣΟΛΩΝ. 2) ΙΣΑΙ — ΔΟΜΗ. 3) ΣΑΝ — ΝΕΑ — ΣΟΣ. 4) ΣΥ — ΜΑΓΙΑ — ΝΙ. 5) ΣΑ — ΓΑ. 6) ΦΟΡΤ — ΠΙΠΑ. 7) ΥΙ — ΟΟ. 8) ΩΣ — ΑΜΝΟΣ — ΜΕ. 9) ΜΙΣ — ΑΤΙ — ΣΟ·Ι·. 10) ΟΜΑΣ — ΛΙΝΟ. 11) ΣΑΜΙΑ — ΚΑΚΟΝ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΚΙΣΣΑ — ΒΩΜΟΣ. 2) ΗΣΑΥ — ΣΙΜΑ. 3) ΠΑΝ — ΣΟΥ — ΣΑΜ. 4) ΟΙ — ΜΑΡΙΑ — ΣΙ 5) ΝΑ — ΜΑ. 6) ΜΕΓΑ — ΟΝΤΑ. 7) ΑΙ — ΟΙ. 8) ΟΔ (ΟΣ) — ΑΓΙΟΣ — ΛΑ. 9) ΣΟΛ — ΑΠΟ — ΣΙΚ. 10) ΩΜΟΝ — ΜΟΝΟ. 11) ΝΗΣΙΣ — ΜΕΙΟΝ.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 19ον

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Νότα.— Δηλώνει συγκατάθεση.— Προστατεύει πάντα τὸν στρατό μας. 3) Τὸ κάνω στ' ἀμπέλια.— Χοιρινὸ λίπος. 5) Λέγεται ἔτσι καὶ τὸ λιμάνι.— Εἶναι τὸ φασόλι. 6) Μεταβιβάζω σ' ἄλλον. 7) Ὁ κάτοικος μεγάλου Εὐρωπαϊκοῦ κράτους.— Ἑβραῖος νομοθέτης. 8) Δύο φωνήεντα. 9) Καλοκαιρινὸ καπέλλο.— Μᾶς τὸ δίνουν τὰ πρόβατα. 11) Σημεῖο τοῦ ὁρίζοντος.— Σανίδες. 13) Φρονιμάδα.— Προσωπικὴ ἀντωνυμία.— Ἐκεῖ ζοῦμε.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Θεσσαλικὴ πόλη.— Μᾶς κάνει νὰ ὑποφέρουμε.. 3) Συνηθισμένο γυναικεῖο ὄνομα.— Σύγχρονος πολιτικὸς στὴν αἰτιατική. 5) Δὲν γίνεται χωρὶς κρεμμύδια.— Δὲν εἶναι ὁλόκληρος. 6) Ἐκτείνονται σ' εὐθεῖα γραμμή. 7) Προηγεῖται ὅλων τῶν ἄλλων (οὐδ.).— Νησὶ τοῦ Αἰγαίου. 8) Τὸ ἔχομε ὅλοι. 9) Ἐκ νέου (ἐπίρ. ἀνάποδα).— Ἔχει τὸ σχῆμα τοῦ αὐγοῦ. 11) Τὸν δεσμὸ αὐτὸν ἔκοψε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος.— Ἀφιερωμένα στὸν Θεό. 13) Ἱκανό, ἐπιτήδειο.— Τὴν δίνουν οἱ γιατροί.

Ὁ Ἀητὸς τοῦ Βάλτου

97) Ἔγινε σιωπή... Κρυφάκουγαν τοὺς κρότους τῆς λίμνης, τὰ μάτια τους ἔψαχναν τὶς σκιές... Κάθε θάμνος μποροῦσε νὰ κρύβη καρτέρι κομιτατζήδων, κάθε φώναγμα ἀγριμιοῦ ἢ πουλιοῦ νᾶναι σύνθημα...

Ἀνέβηκαν βόρεια κατὰ τὶς Βουλγάρικες καλύβες.

Πλαγιασμένος στὴν πλάβα μὲ τὸ κεφάλι στὸ ὕψος τῆς κουπαστῆς κοίταζε ὁ Βασίλης, ἐμπρὸς πλάγια, μέσα στὰ καλάμια, πίσω ἀπ' τοὺς θάμνους, σκάλιζε κάθε κρυφὴ γωνιά, κάθε ἴσκιο ἢ κάθε τρύπα.

Ἄξαφνα σήκωσε τὸ χέρι. Ὁ πλαβαδόρος σταμάτησε. Δεύτερη κίνηση, κι' οἱ τρεῖς γονάτισαν, πλαγιάσαν... Ὁ Βασίλης ἅρπαξε ἕνα καλάμι, τράβηξε πλάγια τὴ βάρκα ποὺ χώθηκε ἀνάμεσα σὲ χλωρὰ φυτά...

98) Ἦταν καιρός... Μιὰ μεγάλη ἐχθρικὴ πλάβα ξεμπουκάρησε ἀπὸ τὰ καλάμια ἀριστερά, γλύστρησε ἀργὰ πρὸς τὴν πλώρη τους καὶ ξαναχώθηκε μέσα στὰ καλάμια δεξιά... Μέσα ἦταν τέσσερις Βούλγαροι ὁπλισμένοι.

Κανένας δὲν πυροβόλησε. Μὲ τὸ δάχτυλο στὴ σκανδάλη περίμεναν ἀπ' τὸν καπετὰν - Ἄγρα τὸ σύνθημα.

—Ἀριστερά, εἶπε ὁ Βασίλης, στὸ μονοπάτι ἀπὸ ὅπου ἦρθαν.

—Γιατὶ δὲν πυροβολήσαμε; ρώτησε ὁ Πασκάλης.

—Ἤρθαμε γιὰ κατασκοπεία ὄχι γιὰ μάχη, ἀπάντησε ὁ Ἄγρας...

—Εἴμαστε πιὰ κοντά, ἀρχηγέ, εἶπε τὸ νέο παιδί... Θέλεις νὰ δῆς;

99) —Καὶ βέβαια, γι' αὐτὸ ἤρθαμε. Πέρασε τὰ πόδια του πάνω ἀπὸ τὴν κουπαστὴ μὴν κάνει κρότο, καὶ κατέβηκε στὸ νερό.

Ἦταν ρηχὸ τὸ μέρος, τὸ νερὸ δὲν ἀνέβαινε οὔτε στὰ γόνατα...

Ὁ Βασίλης τὸν μιμήθηκε, προχώρησαν ἀρκετὰ μὲ τὰ πόδια. Ὁμιλίες ξεχώριζαν πίσω ἀπ' τὰ καλάμια. Στάθηκαν. Ὁ Βασίλης βούλιαξε στὸ νερό. Βούλιαξε κι' ὁ Ἄγρας. Μόνο τὸ κεφάλι τους περνοῦσε τώρα ἀνάμεσα στὰ πυκνὰ καλάμια... Μπροστά τους, λίγα βήματα πρὸς τὰ δεξιά, γυάλιζε μιὰ κάνα. Ἦταν ἡ Βουλγάρικη βίγλα.

Τὴν προσπέρασαν κι' εἶδαν στὴν κρυμμένη καλύβα πεντέξη ἄντρες ποὺ κάπνιζαν καὶ κουβέντιαζαν.

100) Μὲ τὸ δάχτυλο, χωρὶς μιλιὰ ἔδειχνε ὁ Βασίλης... Τ'ὄνομα «Ἀποστὸλ» ἀκούστηκε δυὸ τρεῖς φορές. Ὁ Βασίλης ἔλαμψε ἀπὸ χαρά.

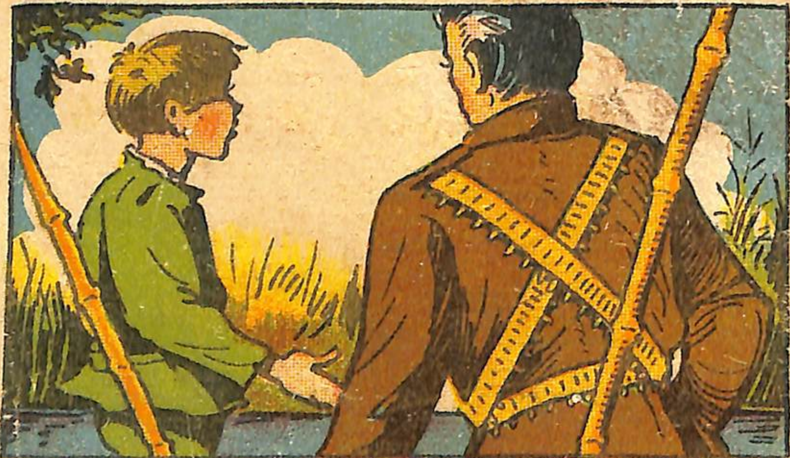
— Πᾶμε τώρα, εἶπε...

Γύρισαν στὴν πλάβα τους...

—Εἶδες τὴν καλύβα τους, εἶπε ὁ Ἄγρας... Εἶναι πλωτή. Δὲν ἀκουμπᾶ στὸν πάτο... Ἀνεβαίνει μὲ τὰ νερά. Ἐνῶ ἐμεῖς πνιγόμαστε σὰν τὰ ποντίκια ὅταν πλημμυρίζει ἡ λίμνη...

Ὁ Βασίλης σιωποῦσε. Ἄξαφνα εἶπε:

— Σὲ τρεῖς μέρες ὁ Βοεβόδας θἆναι στὸ σπίτι τοῦ Παζαρέντζε στὸ Ζερβοχώρι... Θὰ μείνῃ ἐκεῖ τὴ νύχτα...

101) Ἀντὶ γι' ἄλλη ἀπάντηση ὁ Ἄγρας εἶπε:

— Πρέπει νὰ βροῦμε ἕνα στέκι ἐδῶ κοντά... Νὰ στήσουμε καλύβα κρυφά, δίπλα στὶς δικές τους κι' ἀπὸ κεῖ νὰ κινᾶμε γιὰ μάχες καὶ νὰ πατᾶμε ὅποτε πρέπει τὴ λυκοφωλιά τους, τὸ Ζερβοχώρι

— Ξέρω ἕνα παλιὸ πάτωμα, εἶπε ὁ Βασίλης... Τὄχαν ψαράδες Βούλγαροι καὶ τὸ παράτησαν. Τώρα εἶναι χαμένο γιατὶ τὰ μονοπάτια κρυφτῆκαν ἀπ' τὰ καινούργια καλάμια... Τὸ λένε Κούγκα...

— Μπορεῖς νὰ τὸ βρῆς, ἀγόρι μου; ρώτησε ἐνθουσιασμένος ὁ Ἄγρας.

— Λέω νὰ δοκιμάσω... Ὁ γέρο Πασκάλης μπορεῖ νὰ θυμᾶται κι' αὐτός... Στρατολόγησε ἀνθρώπους ν' ἀνοίξουμε δρόμους.

102) Ὅλο ἐκεῖνο τ' ἀπόγεμα καὶ τὴν ἄλλη μέρα, τὰ παλληκάρια τοῦ Ἄγρα κι' οἱ στρατολογημένοι χωρικοί, μοιρασμένοι σὲ δυὸ ὁμάδες, ἀψηφώντας τὴν ὑγρασία, τσάκιζαν κλαριὰ μ' ὅση μυστικότητα μποροῦσαν.

Τὸ βαρὺ χέρι τοῦ Πασκὰλ ἔπεφτε πότε πότε στὸν ὦμο τοῦ Βασίλη ποὺ ὁδηγοῦσε.

— Σιγὰ ὀρὲ νήπιο, θὰ μᾶς πάρῃς στὸ λαιμό σου...

— Τὴ μυρίζω, γέρο Πασκάλη ἐδῶ εἶναι ἡ Κούγκα. Δὲ βλέπεις τὰ καλάμια ποὺ εἶναι πιὸ φτενά; Νά την! Νά την!

Ἀλήθεια, μαυρισμένο ἀπ' τὸν καιρό, ἐκεῖ λίγο ἀριστερά, σάπιζε ἕνα πάτωμα πλωτό, χωρὶς καλύβα.

(Ἀκολουθεῖ)